

۱۱ - ۶۴ - ۵۷
رساله در بيان اصطلاحات
صوفيه

لغت دستور العمل

رساله اصلاحتا
صوفیه آید الله

رساله علم قافیه مولانا
جامی قدس سره
التامی

قصید فارسی حضرت
فرید الدین شیخ عطار
وفی قدس سره
الغریز

[Faint handwritten text in the left margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

بسم الله الرحمن الرحيم

پاس فراوان اول تکلمت بی زبان که از ایند که
 ابفای تنای بی پایا ایچون هر دهانه برسان
 و هر سانه بر کونه بیان و یردی و اول انا افصح
 العرب و البعم عمه سنک علم اوازنی فارس تصب
 السبق اعجاز قلنی **نظم** ضعی الی علی البنی و آله
 لیس کلامی یعنی نعت کماله **اما بعد** ضعی اولیه که سان
 لطافت دری زبان زداد بای بدعت پروان اولو سرفین
 امران ایله ممتاز و اول فطره مصدوقه و ما ینطق
 عن الهوی نکت زبان معجز بیانه جاری اولد و نکت
 اضر تارک اعتباری اولغله سرفراز هر معنی معانی
 انشائی بونک الفاظ خوش آیده سیده ارآ و شاعر
 قامت شاهد مضمون دکتاسنی بونک لباس تغییر
 دلپذیریه ادایش و بها و یرر مقام عجمده با غنمش
 بر نوای روح افزادر که مطرب خوش آواز نیم ازل بود

الان نام ولایت از ترکستان
 و بعضی کفته اند نام شهر بیت
 بگرد کرد فرگاه **شیخ نظامی**
 ذو هشته نمدهای اراغ

و بعد الف نیز آید و نام هر شهر باشد
 آمیزه مورد هوی باشد
 من جمیع لغوی سردری
کاشانی

آب شناسا کانت
 یعنی قاعده و قانون
 و انان

بی بدلت ترانه پرداز اولدوقه بزرگ دکویک اهل
 عراق و مجازک دل و جان بیفاد لیرین ضرب دسد رقصه
 کتور مشور **قطعه** نوله میل ایته سان عجمه هر کیمیک
 اوله طبعنده سدا **ه** بر صفا بخش نوادر بولسان **ه**
 بغمش آن عجمه اتاد **ه** الحاله هذه چهره کنای مفکره
 صفحه ضمیرده بومعناقی نقش و تصویر ایتریکه سخن
 شناسان باران عجمت تکلی ایبدوکی افلاک و استعمار تین
 بلکه بوض لطافت مزایا و نوادر و نکاتدن بر مختصر
 مجموعه صغنه بذل قدرت ناجز عا جزانه ایله قلم طرفه
 نکاری رسوده و درکار ایچیه حفاکه بر بکر سر آورده
 نشین عجمه غیبی دکه هنوز بر هته پردازک مشاطره
 ضامه: سحر آراسی ایله پرایه اعتبار بولوب پیشگاه
 انظار اولی ادرجهاد ده جلوه ساز اولمشور لاجرم
 بو برج سطر پریشانک جمع و تحیرینه نیت و ترتیب و نهیدینه
 عنایت اولدی **دستور العمل** اسمیه مسئی قلمیق رو آکوردی
 ومنه التوفیق والاعانه **باب الالف المفتوحه** آیت
 در دهانش آمد آخری صولانری کمال اصفهان **ه**
 چو دید طلعت خضع ترش لقاید رآ **ه** نیام تیغ ترا آب در
 دهان آمد **ه** اول صویه آب حسرت دیر لر هلاک دیر

اینت دیر کا هست یعنی
 رونق نوقوس بوئی است

اندک
 کیبضین که انشا در زلف زور
 هنوزت آب غولب زبیر کا هست

فان لاف
 آف سنگین یعنی آن آف که بران
 کایبور و مکان بجای صلی معنی الخیر

رفتنته بر آف سنگین روزگار
 بک کبانه و فرتو غمخیز بی چاره
 آف دست صفت نعال آف
 آف زبیر کاه مرد دیر اندرون

در دهان غنچه از اهل تو آب حسرت **ما** پیک پندارند
 هر دم فطره شبنم در **ما** آب شد اریک میرغرد **ما**
 تا کل از شرم رویت آب شود **ما** یک زمان دو کون زهره
 نقاب **ما** آب بروی کار آورد اینه صورت ویردی
 مند جامی **ما** تا چند خون دل خودم کوساقی بجان پرد
ما تا ز آتش می آورد آب بروی کار خود **ما** آب بوند
 لطافت مفاصله هر نته کیم کاجی در **ما** پشی رخسار
 عذراک تومه را آتاب نیست **ما** چشمه خود شیر را اگر آتاب
 هست این آب نیست **ما** احمد پازینه باز همان حال شد
 اسکی عادتن الله الی ریه جنگ برده منب اید لرزش
ما توبه ز می کرده دل چون تو که ساقی شدی **ما** بازگان
 حال شد احمد پازینه را **ما** اخت گذشت تقدیره موافقت
 دوشدی حافظ **ما** روز هجران و شب فرقت یار آفرشد **ما**
 زدم این فال گذشت اخت کار آفرشد **ما** لغت محمودیج
 دیکه اخت نام فرشته ایست که در عالم آمین گویند
 میکرد هر فانی که با آمین او مقرون شد با جابت انجامید
 از پرده برون شد **ما** دانه دن جفقی حافظ **ما** اگر از پرده
 برون شد دل من عیب مکن **ما** شکر ایزد که ندر پرده
 انکار بماند **ما** از پوست برون شد شده کا اسماعیل

اشک شیرین
 یعنی کوبه
 شادی
 آتش بهار دو فوج از

انکس نیل
 کنایه از نشان فقر بود
 یاد مرد با یاد از ذوق برهن
 با بکشی بر خاتمان انکس نیز
 ابر درند
 یعنی در فدا ده و اشاره کند
 لعل توبه چشمک صدای که
 ابرو زنده و کوه بود بر نونو

انجیر
 زبانه عیار لغت
 یعنی زکی تقیر لغت
 ریخت

سر

بر بست ده بومغایه در **ب** بیاست که از میان چه بر
 بست کرد **ت** تا من ذکر چه طرف بر خواهی بست **ا** از و در
 کرد اندن انحصار ایلی خیالی **ب** کسر و مرا باز هوی
 دگری نیست **ب** بی جم چرا از من دیوانه ذکر کرد **ا** از و پهلوی
 کرد اندن دور اولی عصار **ب** خدیق و آچو بارویت
 بود دور **ب** چرا باید ازیشان کرد پهلوی **ا** از پهلوی کرد
 مثله ظریف **ب** همچون بنام نیفت دارد اجل ز هیت **ا** پهلوی
 تی هیت از تیغ جان شکارت **ا** از و کناره کرد مثله هیت
ب مکو کناره کن از من چو چاه ز کف زدی **ا** نود صیان
 جانی چه سان کناره کن **ا** از و دندان بر کن اندن قطع
 امید ایله اصلی دندان امید بر کن در **ب** همان **ب** در آمد
 گفت ازین دندان با من **ا** حاجت طلبی ذکام دندان
 بر کن **ا** از و فقاع میکشاید یعنی بوی مینازد و تفافز
 کند و لاف زند چنانکه سلطان الشعاع خاقانی نماید
ب انجا که من فقاع کشایم بدست خویش **ا** از و در
 دل چو بخ افند دل نیند **ا** آفتاب برست نیلوفر آستین
 بر زرد مستعد کار شد آب منجم تیغ و ستان و بیاله و بلبل
 امثال ایشان آفتی تر شراب و زرد افتاران کسی دآم
 گویند که از و زرد شده می گیرد آسون جامه سیاه که

سرطین بجهت تفاضل پوشند ستاره طنبوری که سه تار
دارد ابرو زانجی کشاره روی الف کوفان کنایه از چینی
بجست انگلیس و نقش و نام انجیل امه مجریه آن بوق
کمال طاعت و خدمتکاری اشتد دل بد دل و ترسناک
استین افتادن ترک کردن و انکار کردن و رقص کردن
از بن دندان طاعت و ریخت تمام و ذخیره کرده شد
از دول برداشت اکا بی حضور اولری جامی **د** کند چون کل
رف خود را تصور **و** وزان دارد ز کل غنچه دل پر **ا** ازو
طرف بست اندن فائده کنی حافظ **د** کس بدور ترک
طرف بست از عاقبت **و** به که ز فوشند مستوری بستان
شمار **ا** ازو کوی برد اکا غالب اولری هاتقی **د** شب از
روشنی بر دواز روز کوی **و** شب و روز آینه شد روز و کوی
و منته نظامی ازو طوق برد **د** بدان طوق و کوی آن بت
ناجموی **و** زمه طوق برآ و ز نورشید کوی **و** ازو کلاغ گرفت
آخی الداری شاه طاهر **د** زاغ کیرده از بیل شوریده
کلاغ **و** برك پزمرده کند با کل صد برك **د** ازو زاغ
گرفت منته زاغ کیر الداجی **د** طاوس عقلا ارچه بی
زاغ کیر کشت **و** بگرفت طوطی خطت ازوی کلاغ **و** استین
بروی افتادن آخی ترک ایدی جامی **د** نام جانان شنید

وجات افشانند آستین برهه جهان افشانند وامن اروز
 افشانند منله - لمان - تانه پنداری که همان زمان
 از دلبر فشانند وامن از دل بر فشانند و دامن دلبر
 گرفت دست برد افشانند منله همان - دینا چو کرد کرد
 ثبت بدامنت افشانند همت تو بران خاکسار دست وتری
 اینک معناسه وستی تیغ قضا رمی که کند برکان
 کشند افشانند آستین که برو ترک آن کند اگر برآید
 یعنی اگر توری کلورسه حافظ کفتم غم تو دارم کفتم
 نعت سرآید کفتم که ماه من باش کفتم اگر برآید
 اگر روی سازد کوی مان اگر انورسه النون ظهور
 در ساقی نامه نین ماه رآد در مقابل بنان اگر روی
 سازد چه شد کوبان او از داد دعوت استک همان
 مایست زو دقه دم آواز د هیدش کوکوش
 برد دارد و هشتی نکرات آواز کرد منله ظهوری
 بیامطر با برده ساز کن طرب میرود اینک آواز کن
 اصبای آواز بید کرده نیک ناهل معناسه اولاد زن
 کرده حال بویچه در شیخ سعری مردیت بیازمای
 وانگری زن کن آب خشتک صد چه قنر نشابوری
 آب خشتک این آتش و آسمان تر اختران بر فشانند آب

ارچند
 کتاب و اولو فحیل ابو
 دیکش

خشتک

خشک این آتش تر کرده اند **آب دندان** زبون و مغز
 انوری **دشمنت** بانو اگر نزد عداوت بازده **آب**
 دندان تراز و کسی نتوان دید **باز** **ریف آب** دندان
 منله **سنان** دست زو بخت کز و کان بر دهان
 انداخت **فلك** بجز پر دل را **ریف آب** دندان یافته
 طبعه مدیم و مطابق **سنة** به ده **دیرل** **عصار** **لبث**
 کز وی چکیده **آب حیات** **ظریفانرا** **ریف آب** دندان
 مدیم **جوانه** ده **دیرل** **فالقانی** **شاهدان** **آب** دندان
 آمده **دکار آب** **فنه** را از خواب خوشی دندان کنان
انجینه **انجیده** بوزن **انجیده** کند **بای** **کوبت** و **بمعنی**
ریزه و **ریزه** کرده **براید** **شیخ** **نظامی** **زمین** **خسته** از **فوت**
انجیده **کان** **هوآ** **بسته** از **آه** **انجیده** **کان** **آموده**
بوزن **آموده** **اراسنه** **باشد** **آنج** **بوزن** **بارنج** **اسم** **فانغل**
از **کثیدت** **باشد** **بمعنی** **کننده** **شیخ** **نظامی** **سه** **عالم**
آنج **کینی** **نورد** **وران** **فلك** **یکماه** **کرد** **انجورد** **آمود**
بمعنی **بر** **آمیخت** **داراست** **بمعنی** **اول** **نظامی** **فوت**
چند **با** **خواهش** **برآمود** **فنون** **کردن** **بباید** **کی** **کنند**
آتش **برك** **حقوق** **هیچ** **تباری** **شد** **انجان** **برطوبت**
هواکه **آتش** **برك** **زسنگ** **قطره** **برون** **اورد** **بجای**

انجی
 بر شاعرك
 آرک

ندارد آنی تر سراج آب خشک ترجمه سنده بشر
 نیشابوری نقلنده مرور ایلی آجیده مدینه و صبح عجب
 ایله سیرک نکنده عجیبی **۱** تا قلم چون سوزن از سر
 ساختیم در راه او **۲** برجیبی افکنده چینی آن نذخو
 هواجیده وار **۳** اصلی آردیه در زا: فارسیله جیم عجبی
 تبدیل دوشمدر آژده دخی ویرلر تشبها در پینک و پلینه
 آژده ویرلر **۴** و ز ملاقات صبا روی غزیر ^{دوختن} راست
 چون آژده: سوهاشت **۵** آدمی سروروست آدمی کنه
 آصفی **۶** ز عکس روی تو آینه آدمی سروروست **۷**
 آرزو شکنی آرزو دفع قلوب نسنه آرزوی من بشکن
 مرادم حاصل ایله دیکدر رفیقی **۸** شکستن سر زلف
 تو آرزوی منت **۹** که در جهان تو یکی آرزوی من بشکن
۱۰ دل ایله استعمال اولجق معنی بر کونه دخی اولور کاتبی
۱۱ بینه نیر تو بیج آرزو نداشت دلم **۱۲** شکست در دل
 من چرخ آرزوی چند **۱۳** در دل من بود و بنیست آرزوی
 زلف تو **۱۴** هجر تو آن آرزو در دل سمان شکست **۱۵**
 سیفی **۱۶** دل شکست من آرزوی زلف تو داشت **۱۷**
 چه آرزو که من خسته را بدل بشکت **۱۸** آرزو دل
 شکست اولق مجرد دله قالوب معروض و هووده کلمه من

اذان بان اذن بود لفظ بان معجم تحمیل لفظ ایچون
 زیاده اولشدر از ابتدا غایت ایچون اولون من
 معنا سنه هر همان **می نویسم** از جوانی باز مدحت
 این زمان **دفعه عیشی مرا پری** مفر میکند **از بن زند**
 جان دکوکلدن همان **فتح باب ذلک یافت کسی**
کو میگرد خدمتی بر در شاه از بن دندان چو کلید **از بن**
کوشی منده سما خوشی می فرامد و **ز بن کوشی میکشد**
 هر دم بدوشی غاشیه زلف او شمال **از بن دست** بو کوزه بو
 نوعه جا قوط **کر تو زین دست** مرئی سر و سامان داری
من بآه سویت زلف مشوقی دارم **کاه اولور که جز**
نایبی حذف ایدر سلمان **وضا نامهد اطفال فلک**
را میدهد جنبش **خواه بایند** ازین ماهی درین کوهاره
مینا اذان قصد و تحمیل **سینی** **کر مرغ** سازند از
 کلمه بر بامش افتخ از هو **خواهم شد** آهز صیدا و میدانم
 از اذان خود **هاتفی** شدند آن هز بر آن آهو
شکار بران از آهو بر آهو **وار** **عبدالرزاق**
 باز ابرو کرد بالا ترک **سر اذان من** **عالمی** و آگت
 و دارد این زمان اذان من **انگورک چیم** کوز بیگ
 شمس الدین سراج **انگور چیم** ماست خالت **بارقا**

در عین سواد مردم دیده فتاده انگیز تحریک
 آنکه میکند مرا غمزه خونریز تو بودی کرچه اوگشت
 ولیکن همه انگیز تو بودی و حسن و لطافت مغرور
 هر چند که آن رخ گل انگیز نشاند ریاضی **م** ده که
 باز آن شکلد عاشق گئی انگیز کردی صریح تیغ غمزه اود آ
 بخونج نیز کردی آباد مغرور و آذین نظامی **م** در بدو
 آن عروس دلشاد آباد بر آنکه گوید آباد آگشتی دو
 تخم از ترک دهند و نظامی آگشتی نیستی است
 که نمی سرگ نمی انگیز است **م** ابرمان بوزن میزبان
 حسرت و عاریت **م** سرای دنیا را ابرمان گویند اندر وای
 ارزومندک و حاجت و بعضی او بختی که نیز آمده امای
 ارانیدن و ساخته کننده کواکب را ز قدرت کار فرمای
 ضایع را ز صنعت کوهه امای از رگ کردن جلال زیاده
 لکندن دیگر آورده اند اینه بیگنی اصل معنای کنور
 دقیق نشانه بود مقوله ده یا معنای بیاقت افاده ایدر خود
 کبی و کتی کبی ها تفی **م** ز آورد نهی شاهانه نیز
 ودان عرصه که برد بسیار **م** چیز آینه از انو دیز کوزی جامی
م بسته ام من روی با آینه زانوی خویش تا کنون
 آن ماه چون آینه روی روی کیت **باب الف مکرر**

شکیر کوندز یوریمکدر هاتقی **ب** شب وروز از رفتن

بی دونک **ب** دشبکیر و ایواریش آمد بتنک **باب الالف**

المضمومه استخوان ادبیت آنک منشا واصلن بیان

ایدی **ب** استخوان من که از جنون صد جا آلت **ب**

استخوان قنقه، زهاد و مجنون بسته اند **ب** خواص حدیث

راه نشین فراق را **ب** از استخوان قنقه، مجنون کندگی **ب**

استخوان بونده جگر دک معناسه در که درختک اصیل **ب**

نظایم **ب** در توصیف کوی زا استخوانی درختی دهی **ب** اوچه

مه کرد که او نه کند او نه بشر دی که بونه بشره آصفی

ب نامه خط ماه **ب** مرآته کند **ب** هاله چه مه کرد که اوتر

کند **ب** او را رسد اکا لایقدر سلمان **ب** مراد شوک

توام توبه داده گفتن **ب** شنیم آیت توبوا الی الله

از لب جور **ب** خواجه سلمان **ب** مدوحی اولاد و کشاد شراب

توبه ویر دکه دیشدر او نقش او ندارد اول اکا یبارد

منه دکدر سیفی **ب** زاهدان گوشه، محراب غنیمت

دایند **ب** که ندارد هم ابروی بتان نقش سلمان **ب** اشتراک

فودرق کابنی **ب** مرا غنیمت شتر دارها **ب** بجهه من **ب** شتر و

کنیم عجم کجا و فانه من **ب** اشتراک **ب** موج هاتقی **ب** روان

شد سپاه بر آشوب **ب** سبیل **ب** ودان اشتراک **ب** اشتران خیر خیل

اولک اقول
بهن صفا بتک

پای معلوم و بعضی مقاومت کونید فلان پای او
 ندارد یعنی با او مقاومت نتوان کرد و بعضی پاینده
 نیز آید نظامی گیس درین دیرکه دیرپای کولت
 الملك ذن جز جدای بیشکار شاکر دو مزدور و
 رودکی - نه ماه سپاهی نه ماه فلك که اینت کلا
 وان بیشکار پرده شناسان مطربان نظامی
 پرده شناسان بنوا در شکرک پرده نشینان بنوار
 شکرک بالاتران سپاهی دنک دگر نباشد بونوا و
 بر مرنبه اولاد دینه جک پرده ضرباید لر طلافه ضوف
 هر اسمره بو کونه نور کوروج بدیجی اسمره نور سپاه
 کورکلرینه اشارتدر بو مند بوینده نیج مادرجمجم
 - هدر دنک بو لجه هست در حسن لیک از انها
 بالاتران سپاهی دنک دگر نباشد چست ابرو
 کفتم که دوز عیتم شد تیره کفت خواجو بالاتران
 سپاهی دنک دگر نباشد با او بسر کند آنکلم اخند
 ایدر دوزکاد باو بسر کند معناسه عرفی فرماید
 جنات باینک و بد عرفی بسر کن تا پس از مردن
 مسلمات بزفرع شوید دهند و بوزاند باو بسر برد
 منله شیخ کمال - رند شراج خوار بسر میرد سبوم

مختصر و اصل بیت
 بو سوال اوزده نوز به
 و ایهام واقع الا شکر
 صدر دنک بو لجه هست چون ایلام
 بالاتران سپاهی باوی شیخ ابرو

ماهیم بران سیریم که با او بسر بیرج ما با او پاکرفت
انگله مقابله اندی یعنی قوشو قوری سمان —
محیط بانو بروز سما نگیرد پای ما با او پای داشت مندرکال
— باختم تو ندارد باد به پای ما با او پهلو زد انگله بربر
لشکی سمان — بافته جبال چه پهلو زند سفال ما فقط
— سر با معوزه پهلو نزنند ایمن باش ما با او سر بر آورد
انگله مقابله و معارضه اندی کال اسماعیل —
کر سر بر آورد چو کدو بانو بد کال ما نیغ قضا همی
کنندش چون چنار پای ما و اکا توفیه اندی کال
اسماعیل — زیرا هم بکوی عدم سر بر آورد ما آن مورد
پای روشد ما بانگین ما با دسری داشت اکامیل و توجه
ایلی خیرتی — زولیده بعضی جنون رفت چو مجنون
ما هر کس که بدیوانگی عشق سری داشت ما پاک
زاع کرد پوصیه اوردی دهکی — طاوس وارچو
توجوون در آمی ما در باغ بس پری صفقات پای زاع کرد
ما پاشی در خواب شد ایغی اویشکی آصفی — در ده
باریه شب ناقه نیسی کم شد ما بود در خواب مکر پای طب
مجنونرا ما پای فشرد ثابت تم اولی کال اسماعیل —
پای بفشاع و در عشق تو نماج پشت ما شمع وار بودم

اتش سوزان بر سر پای فشرده شده نظامی - چنان کلام
 و نامکام خواهی سپری - بخود کامای بی چه باید فشرده
 پای داشت محافظه ایلی حافظ - پای دار طریق قیام
 لیل هو شمع - که نور طلعت شمع از کرامت سحریت
 سحر - مرا کله یاغ بقلمت درای تو هم کله فوئین
 داری پای - به پیر نمی باید برانده اور بولینز دبه چک
 یرده ضرب ایدر لر شاهی - عالمی بیدل شدندار پیرمزان
 چنان - در همه شهر این زمان یک دل نمی یابد به تیر
 پای مرد معین مضانه خاقان - ای زهر تو دستگیر
 تریاق - ای درد تو پای مرد درمان - بجان آمد بیزار
 اولری شاهی - ناله ام راه کلو بسته بجی که نفس - تبارک
 می رود از سینه بجان می آید - بانگ بجان دخی ویرر بناپی
 بجان از ناله - من فلق و من از ناله کردن هم بخاک
 نشست بی اعتبار اولری حافظ - از ان بخاک نشستم
 آن کان ابرو - مرا چوتیر بخود می کشید و دور انداخت
 گاهی در ایله استعمال ایدر کمال اصفهان - نشست
 آب سرشک لطافت در خاک - بخاک نشاند بی اعتبار ایلی
 بخاک راه نشاند مئه حافظ - ما درم چند را بخاک
 راه نشاند - زمانه تا قصب ترکس قیای تو بت - بخود

فرود رفت عجزت یا مجاہدت باش اشاعه ایدی همان ---
وقت بر آمدت بصبح از نظر غضب کند صبح بخود فرو
رود چون نفس مکدری بخورد فرزند صندله خاقان ^{موج}
--- بر آمد بگردون چومه بخ نقاب فرزند ز شرمش
بخود آفتاب بخ بجه اش بروی کار افتاد رازی منکشف
اولی عجیبی --- ماه میاطی که چون ابریشم دارد نزار
ترسم افتد بخیه ام دو روزش بر روی کار کار سزوه
استعمال اول نور مختار --- زنجیر دشمن غماز بدخوما
قادره بیش مردم بخیه برود بدبرد انجنور طوسی ---
میروی رمی بری با خود رقیب و دهی کوچ مبردی برک
فغانی --- کرچه طور دندک و بد نامی از حد می بریم
کافرم کر شمه از حال خود بدی بزم بد کرد طشره اندی
حافظ --- میباش بخ می و مطرب بزر طاق سپهری با این
ترانه غمی از دل بد توانی کرد بد رفت در زمین حافظ
--- توان مکارم افتدق عالم دگره و فارغی من از خالت
بد نرود بد برد مثل بد کرد حافظ --- میل سرشک
ماز دشت کین بد نبرد دوسنک فاره قطره باران
اثر نکرد بد بفق بر د چکه ایبه الی کمال فجنده --- آن
مه ز بتان کوی لطافت بد فق برده بهاش دل خسته مارا

بدهن برد بر آورد شد ایلی اهلی ز دیده درویم آمد
 ز دل بدر شود که شد بخون دل آن دهکد بر آورد
 بر خود بچید مضطرب اولی کمال اسماعیل هیج بر خود و
 چون عقیده دل منیع چو کل ز پوست بروی آی فرغ
 و خندان بناج رفت دخی بو مفایه تر فغانی ز کاکل تول
 تیره بخت می بویج ز و متاب و سران بهر این بهانه مکش
 بو مفاده می تا بر دخی دیر لر مختع می تا جم از ان که
 می کند زلفت بازی بازی از ان دھی خط پر دافت مغول
 اولی کمال اصغریانی چو پنبه زار بناکوش بشکفید ترا
ز کوش پنبه برون کن بکار حق بردان ماتی قاری جای
دیر نشین باش چو عیبی زمان فانه به پرداز ز نا محرمات
و فارغ اولی وه که افسانه جای نشینک هرگز
تا پند راختی از دبه و داغ و کران و تمام اولک نظامی
چو هوانده نامه شهریار پر داخت آن نامه چون
نکار بر رسید نهم کرد کمال اسماعیل بیاری من بچشم
خود می بین آشفه کیم نیز زلفت بر رس بر روی روز
اقتاد آشکار اولی لسانی عم هک سوز ست منع چشم
کربان چو کن را از من بر روی روز اقتاد پنهان چون
کن بر روی اقتاد دخی دیر ریاضی کفتم قضیه خون

خوردن دل با کسی هرگز **با** بروی افتاد پیش مردمان
از استک **تخانیع** **با** بر سر بیضه شکست و سواى و مدرمت ابدی
مرا حقه باز لرین وضع مخصوصه اشارت در که بر شخصی
الت هنگامه ایدوب باشند بر طره در در جامی **با** **ساخت**
بیضه کیتی رفتن **با** بر سر فتنه کران بیضه شکن **با** بیضه در
شکست و دخی در رکال اسماعیل **با** صبا بشعبه اش
بیضه در کلاه شکست **با** که با سپیده وز دست بیضه سا
نرس **با** بر طاق نهاد کوزدن بر اقی اعتبار اینز اولی عقبار
با و شمع جام طاقش جریخ رزاق **با** نهاده جام ماه و هر
بر طاق **با** بر کفنه قبول ابدی الی ماقط **با** من این رقی
ماتع را بجوامع سوختن روزی **با** که پی فرزانگی بجای
تیکرد **با** بر روی دوید بوزه با پیشک ریاضی **با** دیداشد
من که چشم خوابگاه او نشد **با** می دور بر روی می کرد
که بیان مرا **با** بر روی چپید منده همان **با** **الها ای شک**
جا دارم ترا در شمع سوختن **با** وقت فرقت کی رواداری که
بر روی جمی **با** چپیدن جمی عجب ایبه هر مفتاح الفه ده
مصر صدد یاران عجیب **با** دخی بویه اولی موعود اما
اعوام غلط ایدوب جمی فارسی ایبه او تودر **با** بر عالمی
طویردی یعنی افتا ابدی همایون **با** بگویش دوش پنهان

بودم ای دل ناکه از بویشی **یا** بفریاد آمی بر عالمی
 بفروضتی بازم **یا** هلاک **یا** غمدم خرقه بگوش تویم بر
 خدا **یا** که نازکم کن و ما را بعالی مفروشی **یا** بر کشیده
 اید و جگر سیمان **یا** در بفرقت مصطفی را در فاند بر کشید
یا کشت منزل بر اعزاز نونش آسمان بر کشیده او آنک
 اید و جگر سی سیمان **یا** بیغ تو بر کشیده دولبت
 راستی **یا** کریمه بنفس ضوشتن هت باصل کوهی **یا**
 بروز او نشست اوده آنک کی قره کونلو اولی
 دیکدر شاهی **یا** هرکی که شبی نشست بانو بیار
 بروز ما نشیند **یا** سمان **یا** قطره آتشی زبان شمع دی شبی
 چیست **یا** ناکاه سپیده دم زبانتی بشکت **یا** سر رشته تپاه
 باشد و تا پیش نمازد **یا** رویش شب آمد و بروم بنشست **یا**
 بر سیمان او در چاه رفت **یا** آنک القاسی ایبه بویه او خرد
 کابنی **یا** درو بپشوه زلفش مرد چاه زقن **یا** بر سیمان کت
 چند میروی در چاه **یا** با فنون او در چاه رفت مشه **یا**
 چه سود از دیده کریان فغان چون شد آن یوسف **یا**
 چرا اول با فنون کسان در چاه میرفتی **یا** پس انداز میکند
 از طار ایدر دیکدر آصفی **یا** اسباب سن ماه ما طال
 و فط بی است **یا** کیسوی تاب داده بی انداز میکند **یا**

پس سر کند دخی بومعنا به در **منه** کاکل به بیشاخن
و میل فنه کتر کن **جهاقی** و آ بی است آن زلف
و کاکل را بی سر کن **بسر زلف** سخن کند ناز و شیوه
ایده ویر امیری **بسر زلف** میکنی سخن فنه زان
روی میکنی **الکتر** **بسر زلف** سخن گوید فنه شکر **بسر**
چو زلف بر سمت از مشک سخن میگوید **چند مار** **بسر زلف**
سخن میگوید **پس** کوشی انداخت ایستادن مایه **بسر**
گفتنی زلف تو صد رخنه بدین روش انداخت **بشنید**
آن بت بد کیش و پس کوشی انداخت **بغل زده** میخیزد کی کرد
سوره کار لرین بغل **بناقی** ایند کلرینه اشارت در حضرت مولانا
فرماید **مشوی** تو بخوانی جغت کتر زن بغل **جغت** انصاف
نیم جغت **دغل** بگرد دفت **محو اولی** وجودی قاطری کاتبی
سه دور سماع اونکه قصه **مردمه** مگو **زانکه** سماع
ار همان جری بگرد **میرود** بصیرت **بفداری** **نافاکیت**
از نظر اهل درد دفت **چند** **الکریت** دیده که دریا بگرد
دفت **بیم** **نرسید** **ماجل** اولی **هدول** **براه** **امیدم**
اشتب **بیم** **رسد** **بلبش** **کباب** **ونقل** **ومی** **آورد** **وهم** **سید**
بیک **بیم** **نهاد** **بریکاً** **فوی** **یعنی** **برطفت** **اینکه** **شاهی** **بسر** **هچند**
دو نیمست ز هجران دل **شاهی** **باز** **آی** **که** **ما** **جبه** **بیک** **نیم**

نازیم **و** آصفی **و** ما پسر داحت **و** تو بیک نیم نازیم **و**
 بالین اجل را **و** سرتسیم نازیم **و** پیمانہ اش پر شد عمری
 انجمنه ایردی کابئی **و** باز آن مت برندان سرچیان
 دارد **و** سابقاً جست مکر پر شده پیمانہ **و** ما باد دست
 سخی ظہیر **و** بدان جواد کہ چون ابر بادوستی را **و** وجوه
 جریغ دهد سالها بیک اررار **و** باد عنان **و** اشکن آت **و** اشکن
 آتو جامی **و** خاک توام دست من کی برکابت سرد **و**
 کرد تو نایافته باد عنانان هنوز آتش عنان **و** دخی
 بومعنا به در لمان **و** اب سیه نخوام **و** فوام بدوست
و بر فنک باد سرعت **و** آتش عنان نشست **و** کرم عنان
 دخی بومعنا به در کابئی **و** فغان ز تنی **و** آن شہوار
 کرم عنان **و** کزو مواله **و** در ریش ناز یانہ بود **و** تند عنان
 مقلہ **و** خلقی تنادہ پر سر را هند منتظر **و** آت
 شہوار تند عنانرا خبر کنید **و** بارہ **و** مت **و** ککن بارہ **و** ^{فظ} ما
و آنچه آور بخت به پیمانہ **و** ما نوشیدیم **و** اگر از خبر بشت
 است **و** کر از بارہ **و** مت **و** بارہ **و** متانہ **و** دخی دیر حافظ
و ساکنان **و** مع سر عفاف **و** مذکوت **و** با من راه نشین
 بارہ **و** متانہ **و** زند **و** منکارده **و** دیر **و** زلبہای **و** تک
 جامی بہالب داد حسد و را **و** اگر چه می تک بوست اما

مستکار باش نظر اول معنایه سلمان باش تا
غنچه این روضه و مانند کل سرخ باش تا طایر برایت
بغضه برادر پروبال بالد روی بیکلک ماهیه میدر شاط
جود و صفیحه مجتشم دیرکه چون شود از کرمی بال
دوی عرق عرق پای در کل مانند از هرایش بیک خیال
پای مرد معین کال تراغایت سلطان چو پای مرد
بود فلک ز ضیبر حکم تو سینه بچاند پای مردی امانت
سلمان مراهمان نظر پای مردی از دست بجای او
آنک حقنه حافظ ده دو ده مهر کردن افسانه است
واضون بکی بجای باران فصحت شمار یار بجل جود
نهر مار بدری کن جود از لب نراج نراج خود
باری بجل کن یک نظر روزی دران جود خود بجل
جود جای جای خواست از ستم زدگان شمار
ساخت جان غیر زدگان بد قمار بد اعتزاج و شی در میت
قاسم یک فسی بد قاریهای شطرنج مجازی فوش نگرد
رفت تا جای که می بازند ما مهاجرات زد عشق مقابله
فوش قارر مجتشم بفصد جان بخوانی نفی از او
و فا برمن که در نزد مجت فوش قاریهای من بینی بد پرتو
بر م حالی سلمان بجت بد پرتو مرا دوبی نوبی پرتو

با جوان مردان عالم را جوانمردی خوانند **برخی** فتح خدا
 و تشدید بایچه فدآ کمال اسماعیل **برخی** آن در محاربه
 وان زلف عبرین **جان** من ارچه نیست بدین حال نازیب
کاهی تحفیفاً تنزیدی حذف ایدر لر خواجو **بیجان** نوای
 ای جان من زان تو **دل و جان** من برخی جان تو **شیخ**
سعدی همی رفتی و در پد هادر پیش **دل** روستان کرده جا
 بر پیش **سردری** و شمس علی معناسنه اولون برله عرف
 معناسنه اولون هویند مرکب صامتدر غلط ایشدر
 بر طبق طبق عرضه وضع اولشدر طوسی **باره** از
 شمع لب لعل تو عرق عرق است **وجه** کل پیش رفت هر چه
 بود بر طبق است **بر طبق** کند طبق عرضه وضع ایدر آصفی
میخواست ماه پاره بر طبق کند **رضار** او در آینه
 عرض جمال کرد **بط شراب** کلندر حافظ **صفیر مرغ** برآمد
بط شراب کجاست **نفاق** نداد به بید نقاب کلکه کشید
بط می مثل سالی **خسته** دل بی بط می شد کباب
 وه که کبابم چه سود ساختن اکنون زبط **بغداد** فرابت
 شکم کر سینه است **سرتا** سر آفاق همه بوی کباب است
 این با که توان گفت که بغداد فرابت **بکت** با عجب ایوه
 خسته چیه دیرل نتم زره ملقه اولانیدر بوچیندک ظاهر عقشار

ز تیر چار پروز کر ز و شش پرها چون زره
 مغز هو بکتر اما جوشن مطلقاً یکمدر بنو کردان
 بذل و فدا اقبله صدقه در الصدقة تره البدم مغز
 گشتیم هه که که بخامه بنان آن قامت قان من
 من هم برقص آیم کتم جائراً بو کردان او بیاضی مستحب
 اشعار و بواضا ضد فیدر عرق فرماید زمانه خواندو
 فلک بر بیاض دیده نوشت که این قصیده بیاضی بودند
 دیوانی **الباب البار المکور** پیشی دستی کرد نیز طوطی
 جامی قدم من مزاهد ز یکو سخن زو کبر سواجل پیش
 دستی کن که نبود دست پیشی را بدل سبک دستی من
 هنر و کفتم کتم بتوبه سبک دستی و دستی دست صبر
 در نه رطل کران بماند باقی نه حوصه من گشتیم
 چاه ز خندان بیست ای دیده و کاری مکن کا ندر ته دوزخ
 قند جان من بی ته دگر بید برک نیزه نظامی درآمد
 ز بخران سر بید برک کا گشاده پرو دوزخ دروغ و ترک
 بی دو ستای عید کدر سنز صفا کال فنجی دیب ای
 کاشی از نا که چوماه روزه می شد که که نای دوستای
 عید می کردم بد چو یان پیشانی وار برک یوزلو سلمان
 ابروی تو آن سیاه پیشانی دار بیکونه بقصد من میان تیر

ع
 برنج
 متقی دیمک
 برنج
 بد عند
 جمع
 پیشگاه
 صدر و چینی و زشی که
 بر صدر کستراند
 شعر
 پرستار چندان بر دین کده
 منی ناناخ در پیشگاه

کتابخانه
 شماره
 تاریخ

سخت پیشانی مثلہ جام عمدہ اوستی دیر **م** بکرم فونت
 شد از پریشانی **م** آہ ازین جان سخت پیشانی **م** یا لکڑ پیشانی
 پیشانی دار مفاسنه ده کلور سلمان **م** تخم و چشم تو
 خوشند ولی آمد اند **م** ابروان توبه پیشانی از ایشان بر سر
م پیشی افتاد سر ککست خسرو **م** هر ساعت از دشمنان خود
 خون دلم پیش او قدم **م** دین زار مانده بخت بد اینست پیشی
 افتاد من **م** پیش خود بر پا خود بین وحشی زمانه **م**
 شغاسی مقننه ریشور **م** سراسر دزد ناشاعر تمام
 پیش خود بر پا **م** برابر مونس خاطر پس سر دشمن جان **م**
 پیش دس طرفه هاتقی **م** میدان رسید از همه پیشتر بود
 عزت پیش دس پیشتر **م** پیشکار مذمتکار کمال **م** چه از
 پیشکار وجه از پیشوا **م** بی طرفت حوصله سز **م** می زطل
 عشق خودی کار هر بی طرفت نیست **م** وحشی باید که بر لب
 کبر این پیمانہ **باب الباء المصنومه** پشت دار
 زار کرد **تلف** مده تا توانی درین جنگ پشت **م** کر دنده است
 سعی که عشقش بگشت **م** ساری که در جنگ بنمود پشت
م نه خود را که فاج او آرزای بگشت **م** پشت نمود مثلہ بجل
 با عرب و جیم عرب ایله اشق دیدکاری استخوان **م** فراد
 با ذبت من بیین چه سان شده ام **م** چو شش بجل زخمت مت

ف بودار
ن نقاب
ا اور تو
پ پوشیده
و و نسوج
ا اولت
ب بقرع
ت ترازونک
ب بکوزی
ب برکه
ح حوض
ب بوغچه
ب بقاع
ج جمعد مغزک
ب بقع در مکتد

استخوان

بمانا روی که
او بر دوشه بگنجد که
بگنجد

استخوان شده ام **ما** پر بار زن **ما** همه از صفات العاشقین
هدی **م** در کم خوردن زن پر بار باشد مرد **ما** پر خوارگز
و صد ناخوشی زاید بیکبار **ما** پر کار صنفده ماهر **م**
طیب محکم در عشق پر کاریت کز قدرت **ما** بادی جفا
ضوئی میکند داغ **م** سوزش و وحشی **م** نختین
کار دان استاد پر کار **ما** نمی جنباند از جا پای پر کار **ما**
صفت شیوه ده ماهر اولان محبوبه خوبان پر کار **ما** بر روستی
و خسرو و شیرینده ریر وحشی **م** تن کار دان خوبان
پر کار **ما** در آغاز و فاهآ رند و خوش یار **ما** غمزه پر کار ده
بو معنایه در محکم **م** ساغ زده می آبی و کیفیت مستی
ما از غمزه: صید افکن پر کار **ما** بقو بیداست **ما** پر کرده **ما**
استی بودتشی ظهوری **م** بی آای نوا سآ ز پر کرده **ما**
ز خوشی می ساز بردار **ما** پشت گرمی ارقه و بر ملاک
م اجل که شیوه: او **ما** کز کثیبت مدام **ما** به پشت گرمی
آن غمزه میکند کاری **ما** پشتی **م** دخی بو معنایه در کال اسمین
م چو مطرب ارچه که افکنده ارم و **ما** سپرم **ما** به پشتی
تو چو منند شوخ سینه فزان **ما** بو العجب حقه بان **م**
عشق چو آن حقه و آن مره دید **ما** بو العجب کرد و باطی
کشید **ما** بولک **ما** رجا معنایه اسعد بود که در محققند

بی نوره زانوری نانش کشید که در پیش خان نریش
 کشید هدیه ارجل ترجمانه کلامت ماضود اول اول
 تنک روی یوزی بوفه کال اصغری **م** حق بگویم هر کس
 رآ در روی کرچه از آب تنک روی تم **تنک چشم**
 آج کوزلو حافظ **م** عاشقانه آ کر دانت می بود لطف
 یار **تنک چشم** کر نظر در چشمه کوثر کیم **تنک چشم** ده
 بو معنایه **م** وقتی بخاری زانستان بفرست سوک
 چاکرت **تنک** تاکی نی چشمی کند بادیده ام خاک درت **تنک تنک**
 شراب ایچکه تخنی اولیان بابا نصیبی **م** آفریزان
 صبح راه زد این هزاب رآ **تنک** بوی بس از می کین بر تنک
 شراب دآمانی پای بوکرت نظامی در توحید **م** وهم نی
 پای بسی ره نوشت **تنک** هم ز درش دست نی بازگشت
 نی دو شده جامی **م** روم براه غمت از عباد غیرتی **تنک**
بخت و جوی توجون من کسی تی دوست **الباب**
النار المکوره **تنک** زد فشردی چقه صونک
 فشرد چقه سی کبی هانقی **م** زغوفی که **تنک**
 زوان فرقا **تنک** بدترا برافراخت پرکله ها **تنک** تیرگشت
 قاتلنی بو تغییر ترکیده وارر قاتوره اولفقت
 وزرق ابته تغییر ایدرل جامی **م** تیره ناکشته است او

ن
 نیر
 عطارد
 یلدزی
ن
 نیه
 صی دیمک

کورد

کیر **ع** عذد او را بلفظ بنیزد **ع** بجم فسادت بجم **ع** ریک
 پرده در تیره ام ویر **ع** سمان **ع** در تیره ام از باد که
 آمد سویت **ع** و نشان که سمت میزند در مویت **ع** تیر
 پرتاب اوزانغ آتین اوق ماقط **ع** بیال و پر مرد
 از ره که تیر پرتاب **ع** هوا گرفت زمان و بی بخاک نشست
ع تیر خاک نشان آتین اوق کاه **ع** فخره **ع** تیر خاک
 بود رسم که دور اندازند **ع** خاکیم من ز خود دور مینداز
 چینی **ع** **الباب الثانی المضموم** تو بگردن خرد سن شو
 هالکله **ع** پدرد کرد بود و مادر کرد **ع** چون تو ساغر
 شدی بگردن خرد **الباب الجیم المفتوحه** چار کبیر
 بردزد اذن فراغ ایلدی مراد میت نمازنده اولی
 چار کبیر هر متروکی حکم امواته تو مو مقصوره محافظ
ع من همانم که وضو ساختم از چشمه **ع** غتقی **ع** چار
 کبیر زدم یکسره بر هجه که هت **ع** و بو مقید لانت
 کبره ده وار چار کبیر بردگفت منته **ع** عصار **ع**
 بن بر هفت دو زغ هفت زنجیر **ع** بگو بر هفت جنت چار کبیر
ع جامه بر قدش نیک آمد طار لکه مضطرب اولدی **ع** آصفی
ع ه که آن یوغ کل پیرهن انداخت **ع** قبا **ع** جامه بر قد
 غنیزان دگر نیک آمد **ع** جامه در نیک زد ماتم کرد جای

ن نف
 توریك
 توناز
 ایغه کیدک طوک
ع جلیو
 تفت
 ویز کین
 پرده
 بر شاعرك آکی
ع جیدجل
 جواد
 رازنه نك زلفی کیم و جو انورد
ن تون
 سلا نیکد کسلور بر نوع افخ قونخی
 امیش کانه یا پندیرد لایمک
ع جباه
 جیه نیک
 کتم و اخفا
ع جیح
ع جیح
 ذرع
 ذرلق
ن جیره
 عذا

ع جیره باری
 از کلک طوغان
ع جیره باری
 جیره باری
 یعنی لاله میزند

ز مضر ارچه او کوس تحویل زد ما که مضر از تخت
 جامه در نیل زد ما جامه در انجانزاد یعنی در انجان مرد
 معین شد رلق مرتع کرد باده و شادیم م آفر بسر کوی
 مغان جامه نایم م چشمتی چرید کوزی کیری م
 جان من میر قصید از شادی مکر یار آمدست م می چرید
 چشم همانا وقت دیدار آمدست م چشمتی پرید منته
 آصفی م در کستان چونیم تو و دینت کیرد م چشمتی
 ز کس بسیر سزه پریدن کیرد م چشمتی دا اب داو کوزی
 نوزدنی م بی آکز کل دفان چشمتی جهان بین را آدم ابی
 م بکلزار جهان بر چه آوردند بس ما را آ چار خایه
 مدندن و زیاده حرکت این م پیرانه سرکه قد امید و نا
 شده م از مباد خایگی دوسه پاکتند شده م جام همدک
 شراب ایچک طرف مخصوصک اسمیدر همدله نسیه
 ایدوب اول معنای افاده ایچون افزیه یاه نسبت زیاده
 ایتشد هر حافظ م عشق من با فط مکتب تو امر و کی
 نیت م دیر کاهست کرین جام همدک مست م بو جامه
 و ذوق و کشتی دهن دیرار جامه دال و کل بر نوع قماشک
 زمانق دال و کل نقشید هزاری م نباشد جامه دال و کل
 شاهی هوس ما را آ که برتی نقد و داغ حسرت و درد تو

جذرا صبح
 تقسیم قبول
 ایتیان
 جاد
 کله اورین
 چاد مغنله
 جودک
 صفت نوع م کنه
 بعد الطوفان بولشبی
 طایح دیک
 جادوت
 بهادر
 جانش
 جنگ دیک

بر

جادوت
 بهادر
 جانش
 جنگ دیک
 جادوت
 بهادر
 جانش
 جنگ دیک

بد ما را آبان درازی محمد اوزو نغی سلمان - از به
جان درازی تو ساکنان حاک بکشاده دستا همه
موت سرو و چوت چنار جان کرد جامه کرد جان
و باش ندا طوسی - جان و تنی رهن می نای کن از نوت
بشنو مثل آینه در جان کرد و جامه کرد چنار
جیم فارسی و با فارسی مشد ایبه کبکی و قدس
و حسی - هر جا سمازی نکته پر دانیت در عالم
و نمیا بود در جامه دندان چنار چدار جیم ناری
ایبه کوستک مختص - دگر بزمرکه عیش طول بشو
فلك چدار کند دست و پای تو سن خود جرکه جیم
عجب ایبه صیاد لر خفه سی ها نغی - مقیم نشینان
در گاه شاه همه جرکه آرای آن صید گاه چشم دریده
یوزی کوزی آپیش حافظ - شوقی ترکی نکر که پیش
تو بگفت چشم دریده ارب زکاه ارب ندارد تک
دهان دریده بولدین سویین حر - نک دهان شکر
لبان مرهم آن جراحتند کر زدهان درید زفر زبان
نور کسی چشم امید حافظ - چشم انعام مدارید
ز انعام چند چشم دایم که بجاه از همه افزون باشی
ظواهر اصول چشم امید کر نیت استعمال ایبه مضاف ایه

جذبه اولشدر چشمار زنان عجم عدوسه زهر چشم
 دفعی ایچون پیداً ایتدکاری پیکردکه بر سیوه سلکون
 و آب زوله رخسار عدوسه تلمیه صورت دلدیر تصویر
 ایدوب البه فافزه کیدروجه انواع جواهرله فرین
 تیایوب عدوسی کورملک استیندره آتی کوستردر ایگ
 بعده اول پیکری بالای بامدک پرتاب ایدوب بونجه شکست
 اولکه ایب چشم بدده بویه شکست اولون دیرلایج
 اگر دون صاحبی اغنیادان ایب یفاکران ایچون دون
 سیویه سیم روز فقادیون ایب چندین قدرل ایگ
 شیخ حدک **→** چو چشمار وانکه فورند از تو سیر **→**
 که از باغ نیجه کرافتی پزیر **→** چشم فرنگی کوزالک **→**
 زهر ریدن روی تو روز و شب تمام **→** هزار شیخ فرنگی ناره
 بر درو باغ **→** چناری و کدو **→** ایکی ننه ماچینه مناسب
 اولدوغنی بیانده ضرب ایدر کال فنجنی **→** بد خواه
 تو خود را بزرگی چون تو داند **→** لیکن مثل است این که
 چناری و کدو **→** بویینه بو مشله تلایع قصد اولشدر
 خسرو **→** کدو در سخن بنان جیت باری **→** که بوی
 سر بندگی با چناری **→** مقصود چنار ایله کدو ارانسه
 اولون مناظره مانسه اشارتدر که بر چنارک دینه برکدو

دو کشت نشو و نماه اولان سرعت جلیه سی مقصداً
 برنج کون ایچده قَدْو باک حکوب جناره برابر اولوب
 زبان کنایه بیانیه بو معنای جناره اشارتدر اثار ایدوب
 جنار دخی جواب ویروب دیرکه بیخت بیخت هبی ایبه برنج
 کون ایچده قَدْو باک حکوب بکا برابر اولق اول قدرکار
 رشوار دکدر هنر سئاید روزکاره طینوب ثابت و برقرار
 اولقدر فی الواقع دیدیگی کبی ع آتله ناکاه کسی کشت
 بجایی نرسید **ب** برنج کوندن صکره کدو صدمه نند بادزوب
 از مایه تحمل ایده میوب نابود و ناآید اولور جنار بیجه
 روزکار دخی یرنه ثابت و برقرار قالور جنک ذرکری
 ترکیده قصاب چنگلی دیدیگیلرید مختص **م** کردوای بت
 تابگی زین جنکهای زرکری **ا** از تو ضایع ناوک بدارواز
 من دو آه **ا** جواب تطیره شد کال اسماعیل **م** مطلع
 انوار من است آن رخ چون آفتاب **ا** مطلع کفر بین
 فوڈ که میگوید جواب **ب** چوکافی شول آدر که نعلدو
 رفته ایا قدرین هم طوته جامی **م** سرینه در ده چوکافی
 شاه **ا** بو که کبار کند در تو نگاه **ا** اصلی اسب چوکانید
 بو بیته اصلی اوزره واقع اولشد **ا** فقط **م** اسب
 چوکافی صرفت رام شد در زیر زین **ا** شروارا چوست

جنک موم همان بخوردیم که
 کذبت چون زنی و شواریه
 آن بیجه و در آج کردارند
 تاز هم و اشود ان زن وضع
 صل کنند
 بیخ نظامی
 برست از جنک موم شاه عالم
 جنان کابستنان از جنک موم

بیدای آمدی کوئی بزنی • چهره کتا نقاشی سخنان
 درق دفتر نقاشی و شوکه کنون • باد بر هر طرف
 چهره کشای دارد **باب الجیم المکوره** چینی نواز
 فغان جالیچی بریط نواز کی ظهوری • **دغفل صراحت**
 چینی نواز • دهان قوع مانند از خنده باز • بگر به خود
 است یعنی چیزی پاکیزه تلف کرده نظامی • **کشت کم آن**
 شیرسک از کر به مرد • مدد روان عم که بگر کر به خود
 چهار هفته باری موقوف نا چیز و نا بود جقاق آواز نیک
 پیای رسید نظامی • **زینج جقاق** که آمد ز نیر • کفن
 کشت در زیر خفتان جو نیر **باب الجیم المغموم**
 چوب قیفه سیاست اوله بق قوق شریف تیزی •
 چوب قیفه کوقاف شوکه تا کونید • بند مرتبه مستوفی
 با سخفاق • چوبک دن پاسان فاقانی • چوبک دن
 بام نت کردون • با این همه دیده های بیدار •
باب الحار المفتومه اگر چه بولانده حرف ها
 بوقدر و لیکن سان عربک سیرالسه دن فضل
 در مجازی و امتیاز شای اولعین عجم بولانده بوض
 الفاظ استعاره ایدوب استعلا ایدر و ترکیبند
 جز: فیورلر گاه اولور که بدوقفیر کلمه، عربیه فی

چکاچاک
 آواز زخم تیغ

روزه
 بویج
 بوق بویجو
 جوده
 باشد اولون گاه
 کی شینک آرک

حاشیه
 کنار معنانه
 حشم جنم
 الای الای
 صیوط
 عمد باذر
 حامی
 مقلاینجی
 رینگ

بجمع

تجسس ایدر تنگ مذکور اوله کرکرد ان شاه اندوخت
حال کرد سوخته کتوب سماع ایدی - مجنون بر اید
قرص نرید و حال کرد کویا کان فیله ایدی خیال
کرد بحال در آمد مثله - مکوه از حرکت سر و از
شمال در آمد چوید قامت نودرین بحال در آمد
حلقه بر در زد مضطرب ایدی شمان - چشم او هر لحظه
متناز با هم بر میزند شور عشقی عاشقانرا حلقه
بر در میزند حاضر قذیل باش بصیرت او زده اولشنگ
شخی نیسی به بند ایدوب ریشدر - کر بسفر میروی
از حجب اندیشه کن در جلب میروی حاضر قذیل باش
کاتبی - در زیارتها شبان نادر زمی سوزم چوشم
دود آه من به بین و حاضر قذیل باش حال کوی
بازرین میدانه دگدگتری ایکی میلک آره سی خسرو -
دو میداند ارتک مبرز بد بنال شده سر کشته همچون
کوی بحال بو کادر هوده دیر لر عصار - روان بر
بود از شاه جهان کوی جو بادش بر دیکسر نادر هوی
یا نکز هوده دیر لر حضرت مضاف ایه - برای وهوی
سوی هوی دو کردی بزد یکبار دیکر کوی وهو کرد
بو چنده وجه تشبیه اشارت وارده جای و الحال

عصاره جو ظاهر کنت زانکت هدرج شکسته
 سن ماه بدر جالی کاهی یای الفه قلب ایدر لر
 حال دیر لر کاهی ایکبندہ جمع ایدر لر جالیاً دیر لر
 حافظه جالیاً مصححت وقت دین می بینم جلقه
 بارز کاندر ای صافی ایجون عقد ایتد کلری مجبی سمان
 ماه بمر فرمی فرزدیک سر ذلف تو آنکه جلقه
 هاشم در نیت هزار شتری **الباب الحاء المفتوحه**
 مز دفت ورسن برد بر ارانه سی مراد نشه ایبه بر لانج
 به کتسه ضرب ایدر لر کال مجذک بساند و قبم سر
 ذلفت بجهت و رفت نو شد جنر کتسه که مز دفت ورسن
 برد خم زد کتسه دک قاجدی بز می کتسه بر دامن
 افندک نمایان مه عید خم ابروی ترا بد و روان
 بس خم زد فحجه نک فراغ لازمی اولطفین فراغ ایتک
 معنا سنده استقام اولغور جامی ع بیاناز هر ضیة
 خم زنج خنک کرد لطیفه ایتی شاه ظاهر برک
 پزورده کند باکل صد برک خنک فام شراب نابخته
 سمان پخته شد هر که بجام خم خادر رسید تو
 بدین آتش اگر در نرسی باشی فام مان بدوشی و دوشی
 بی نوآ یعنی نسی وارایه اکنده هر ما مردمان

ف	ف
خالدک	خالت
بمقت	مصعد ر مجروح
ف	ف
خلیدک	خودده لیس
باطوق	بجاق علقی
ف	ف
ضاد	حضضه
قارغه	بوککلا ضه
ف	ف
ضول	فزه
کم نام	یقین
	بیرتق

خانه بدوشیم وضوئی نشین **ح** ذی‌ذوق کرده خانه نگهدار
 عالمیم **ح** فرکدا بر ننه بی باشه قاقه **ح** استین یاده
 طبعان مزکدای همه **ح** ننگم ترکدا کنایه ایله استین ترکدا
 بوز فروریوب استین خط بطردن خط سقیم او زده
 بکد کلری جزی کمال اصفهانی **ح** هر که چون نقطه
 زود دایره حکمت اوست **ح** زود باشد که کشندش
 خط بطردن بر سر **ح** خط خطا مثله کاتبی **ح** انکه او
 خط خطا بر اهل سورا می کشد **ح** دوسیه کردد اگر
 بیند بچشم آن خال را **ح** خط بیزاری مثله کمال اصفهانی
 دو جم می کشم بنویسد **ح** بر سر فضل خط بیزاری **ح** خط نسخ
 مثله رباعی **ح** بی تو خط نسخ بر صرف بقا خواهم کشید **ح**
 خط بغداد کنار ساعده او **ح** خط سمان **ح** وقت
 صبحت لب و جمله و انقاس بهار **ح** ای پسر کتی **ح**
 تا خط بغداد بیار **ح** بوچینده صنور معناسنه اولان
 خط منطوق مرادتر ننگ سمان **ح** در امان تیغ حکمت
 خط ایران زمین **ح** باد تا خط خطا والله اعلم بالصواب
ح خط ساعز مثله صن وهوی **ح** خط ساعز کجا که
 بگرفت است **ح** و لمن از کتبات اشعار **ح** خفقات چند بزرگ
 زده او زده کید کلری ننگ بوچیندن فتح اولنور جای

ابوطالب کلیم
 جنب دست کبر باشی فین کتراو
 بروی دریا از مدح خط بطردنست
 ضم نهدد یعنی دفع و رفع کندد
 و نوازند کردد
 شاهی که جوک زود توان بلنگ ورتش
 البته کان ضم نهدد حکم قرانرا
 خنای خنل مملکت که اسب ضویب
 از انجا اورند خنای کونید
نظمی
 و شاق ننگ ضم هفت فرکاه
 بران خنای شد و سوی سترشاه
 خندان نیز کونید

— ذبون نفس و شهوت را چه سود از ضرة تقوى
 * دزن مروى بناورد كرمه بر دوش انكذ خفتان
 آهني خفتان جو شند سمات — مى درخشد از
 ميان آهني خفتان خود هم دران صوت كه بود
 بين تابان كره خبرمايه اصل و منشأ كالا اصفهان
 — پرى خبرمايه مرکت و اين عجب ارموى كرد
 شنيد كه آيد برون خبر مختم — دلم كه بي توكلد
كوب مخت و المست خبرمايه چنين هزار درد
عنت الباب الحا المكوره ضيابان شهر
طيره ابى طرف باغ و بايچه ادون يول — حديث
دوضه مكن جامى ابن بس مارا ما كه در سوارى
سكت ضيابان خيره سر سرس خيره اوشيش مفلة
در عقل معايه كش كش كاش عجب اجه اخت
اربعه ده مستعملد فانه كش سرخ بلغمه كش سفيد
صفايه كش درد سورايه كش سياه دير خيره
و نو مانده معاينه ده كلور — چو جشيد بر باد
بشست وراند بان سان كرد باد خود خيره ماند
باد معاينه ده كلور ها تقى — باين صيده شايد كه
ابن خيره شير رود جانب صيد ديگر دير بهره

ضل يونى از نفاق باشد
 ضل در ذهن كرده بيقى
 عاجز شده
 خندا خندا بيقى خندان
 خندان

معنا

معنای ده کلور کال اسماعیل دست سخت
 و زمان مدح تو کوتاه است **خیره** چرا در آن کنی قبل
وقال رآه البای الحار المقومه خشك باخشك
 نگیرد ترکیده تو رین قوری به نه بولگور شوق
چوب تبیع زهدستی زاهد دورست هتک
 باخشك نگیرد مثل مشهورست **فرده** کیر اکله
 طوتوی حافظ **پر دای زاهد** و بر درد کتان فرده
 مکیر **فرده** اککلدر **بای** **رفن** کر فرده آیدمکن
 عیب **ز فردان** فرده نبود عیب **بازی** **صرف** کیر مثلا
بگویند ادین **صرف** کیران هزار **که** نه اهدا است
 او آموزگار **ضم** روی کوس **توجدن** دوزیلوب کوبه
 بکز دو کیجون **ضم** روی **دیشدر** ها **تقی** **بکفتا** **بندید**
 بر که کدن **ضم** روی شیران آهن بدن **روین** **ضم** و بر لر
 فروسی **سپید** **بزد** **نای** **دروین** **ضم** **فروغ**
 آمد از ناله **کادوم** **مطلبی** **ضم** **بودید** **دیوب** **فرد**
 بود که **افضان** **بیتی** **ایه** **استدلال** **ایتمدر** **اوج** **و**
ایتمدر **اول** **بوکه** **ضم** **بوری** **معنای** **استدلال** **اول**
ضم **ایه** **بوری** **بینه** **وجه** **شبه** **ظاهر** **کلدر** **ضم** **بیرکون**
بینه **اولدوغی** **کی** **نتیج** **بیان** **اولدی** **ثانیاً** **استدلال** **بجوت**

رف
 خود
 مفر یعنی در خبیر
 باشنه کید کلر کت
خدا
 دوست
خدا
 خرافات
 بیوشم

ایراد ایله یکی چیده واقع اولان خم دکلدور روینه
 خدر ثالثاً کاو دمک معناسی که بودید روینه
 خم مقابله سنده دکری دیدوک معنادن ابا و روینه
 خدن مراد بوری دکلدور دیو کاو دج صوت اعدا بل
 ندآ ایله نعمت الله ده خم بودید دیشدر اوده خلأ
 ایتدور خم هفتجوش مثله هاتقی **—** دزنکا دزنک
 خم هفتجوش **—** ر بود ان سر مفر نه جرج هوش **—** هفتجوش
 معادن **—** بعه دن دوزیون شی در معادینا **—**
 هر برینک بر خاصه سی اولوب جمله خواصلی بریر
 اجتماع مراد ایدوب جمله سندن بیعتن نه لر پایدیر
 کوس یکی کوز یکی **—** یکی کوز شش پهلوی هفتجوش
— که میر بخت مفر سرائرا ز کوش **—** خود رو **—** تربیت
 و مر بیه مقادون اولین ماقظ **—** مکن درین **—**
 چمن سر زنی بخود روی **—** جناکه پر و شمع **—**
 دهند می روم **—** خود سر بک بالک محتشم **—** بر پند
 هواند کوهک بسیار اینجین خود سر **—** مناسب نیست
 در دشت دل مردم چریدنها **—** ول **—** نایفایب من
 کراه نمی دانستم **—** این قدر کم خدر وفود سر و بک **—** تر
 خوش برآ صفاده اول کابنی **—** دلبر کشید خنجر و دل **—**

نیم بسخت **ما** ای جان تو خوش برآ که مراد تو حاصل
 است **ما** سمان **ما** کم نه از دانه هر جا که آفتی خوش
 برآ خوش علف صدل و حرام و محبوب بولدین بین حافظ
ما صوفی شهر بین که چون لقمه اش به میخور **ما**
 باز دمش دراز باد این حیوان خوش علف **ما** بد علف
 مقابله **ما** صوفی ز سر بد علفی دختر و ز را **ما** در صوفی
 هرگز نکشیدش که حرامت **ما** خوش نشین بولد و علف
 برده او توران و خشی **ما** ما مردمان خانه بدویم و خوش
 نشین **ما** فی زان کرده خانه نگهدار عالمیم **ما** خون گرفته
 اجلی چشمی حافظ **ما** اجل کجاست که این جان خون
 گرفته چو کل **ما** ذای نکبت کیسوی یار خواهم کرد **ما** محقق
ما دل باراده میدهد دست بر بند زلف تو **ما** ماهی
 خون گرفته بین جانب شست **باب الدال**
المفتوحه دارد جای دگر کل در آب بر عینری برده علف
 وارد بنایی **ما** خانه و دگویی نفوی داشتیم کردم طراب
ما از برای آنکه دارم جای دیگر کل در آب **ما** دارند عزیز
 بهر چشمی صد چشم مهترک یا آنچه بجه لر دخی مغز اولاد
 نان عربه و در جل عین الف عین تکرم مثلینک تره سید
 کال اسماعیل **ما** بر دیده زهر چشمی ترکس **ما**

خشک زنی
 یعنی پانه

دیور
 پو بران

دادند عزیز به چشمی صد چشم ، داغ شدم هدرک اولم
 ملک قوی شدم بیایم که تکلیف دل دهم دیدم میان
 بیل وکل کر می که داغ شدم در آب میراف پاره یه چالرسن
 اصفی مخوری چهره در آینه تلاوی دل زاهد بدلوزک
 چرا در آب میراف ممانرا مارا سر بر آب دادی بنی پاره یه
 چالک نفاق وعدہ کردی شب که می اجم بکشت ماهان
ما رفتی و داری من ب ما مانرا سر بر آب بوسه سرده ده
 اولدن سرده که صاف ویرمک مفاسنه در میرا صاف
شدم را سرده بدل تالهمه نازش کند کرچه عازان
 صید کجشکی بود شهباز را در اقرار خسومت اینک ما نطق
باد در کشان هر که در اقاد بر اقاد ها نقی شدم
 کوش سر رفت با تو چون در رفت ما کلاه تو هم شاید از سر رفت
ما در خط رفت مضطرب اولی عقبار بر خفتش که جانرا
 بود از وقت ما زحمتش دفته در خط جان یا وقت ما رخط
 شد منده مپوش دوی و مشو در خط ان تفریح من ما که
 مؤانده خط تو برود دوان بکا دور مید در خواست کرد
 مؤال اینک ما نطق ما کسی که در ارزش جام می نصیب بود
ما چرا بمشر کند این کناه را در خواست ما در خواست
 مؤال مفاسنه اسعد کمال اصفهاق ما دل ارین یه نظری

از توهی دارد چشع **۶** کرچه خود میکنی آنچه از تو سر
باز خواست **۶** باز خواست کرد ده بو معنایه در هانفی
۶ مقدرشد چنین که دستور راست **۶** اساس پای
کند باز خواست **۶** باز خواست **۶** والد **۶** **۶** **۶**
صمد از در که تو مرآست باز خواست **۶** روز قیامه
باز خواست **۶** بوم سؤال اولد و عیون ویرل در زر گرفت
وزه غرق ایله حافظ **۶** بدیه شعره حافظ ز شاهد
عجب دارم **۶** که سرتا پای حافظ را چرا در زنی گیرد **۶**
در کوه گرفت ده مال بویه در سفید کرد مهران کلک وید
خانه من آراسته ایله جن رهنوی **۶** عنکبوت غار را
گفتیم که این پرده چه بود **۶** گفت مهران عزیز آمده که کردم
در سفید **۶** دست برتر کش زد کاری عجب کرد آصفی **۶**
زان کاف ابرو زبک دل کشیم تیر آه **۶** در صنف عثافت
دستی باز برتر کش زدیم **۶** در وصله **۶** او نشست آنک
مراد آنچه حرکت ایله دیده بک برده در طوسی **۶** **۶**
در میان ودل طوسی نشیند تیر او **۶** شکر باری عثافت
در وصله **۶** باران نشست **۶** اول **۶** تیر که در وصله
عثافه نشیند **۶** آن تیر چه تیر است **۶** بینداز بهر آه **۶** دندان
بخون بردن کنایه از کزیدن باشد **۶** دندان کنان یعنی

رسوا گنان و هزار گنان و نیز زاری گنان در لورینه سردارد
 یعنی در شادی و غم پیش آورد مثلش انوری گوید
 که بود بانو همه پوست دروفا چو پیاز که دوز کار بپوشد
 در ندادش سیر و ستارچه از یعنی هدیه بده خاقان
 از سیم صراف و وزومی و ستارچه سازد و لبر از آن
 دور کیران بفتح الراء پادشاهان و باده نوشات در یافت
 اسر که در ریاب می شاهی دلخته خود را آن ترسم کم
 بجوید و کرد بان نیای و فتح آیری سلمان موی تو در قفا
 چو بدیم بیافتم کفتم مگر که دود دی از قفای نت
 نعمت الله بافتن در ایله مرکب اولیو اکملک معانسه
 دیندر چهارده قصور ایتشد و تپشدی معانسه کلور
 نظامی جنات تیز روشد که در یافتش بر خنی سزان
 فذک بر تافتش داشته شد مضطرب اولی سلم
 بنفته دسته ازان میشود مجلس باغ که در بار بخو میرود
 زو غلین رسته ساخت متدی حافظ در باغ زشتیاق
 و صبت کل ساخت رسته هویتن رأ دست داد میسر
 اولی شریف دست بوس توانرا که دست داد
 اقدش بیات رفین جرخ در قع دست بر دل نداد جان چبر
 آیری شاهی چند بنی رخ هو بان ودل از دست دم

رغل در ایگ
 یعنی عیب
 کوشی

دوار
 مهلك بر باش
 اغزیبی

در جانت
 صند در کات
 ایراد منگنه

دلایل
 ناز و کرشمه
 کوز یا شکی
 جمعی رموع

دستار
 اغانه

وقت آنست که دستی بزخم بر دل هویش دست و پا زد
سعی از یک کابلی --- برای کشتن خود دست و پا زدم بسیار
و دل بکوشش خود سرخ روی نتوان شد دم در کشید
سکت اولی هراقط --- مونا فیه سر ذلفتی بخت نعت ای
دل دم در کشی از نه باد بسیار آخبر شود با لوزی ایله
تغیر اولی در کاه ملزومی ایله بیله ذکر اولی در هراقط
--- مرآ مگوی که خاموش باش و دم در کشید که در چنین
نتوان گفت مرغ را خاموش باش و دم در کشی که در جهت
نتوان گفت مرغ را خاموش دم زد مقابلی --- جایی که
یار من بشکر خنده دم زدم ای بسته کیتی تو خدارا
بخود بخند دندان بر جگر نهاد جان جبر ایوب جبر استی
--- چند خوت دل خودم محنت ز سر خواه نهاد
هر چه باد آباد دندان بر جگر خواه نهاد دندان خنتر و خنتر
جایی --- سختی چند روز آنجا بسر بردم بدان محنت
بسی دندان بیفشرد دندان باد فرو برد اکامشوف
اولی دندان طبع فرو برد مفاصله فغانی --- درین
مجلسی بجزی هر کسی دندان فرو بردم امید ما
بران لبهای شکر خند خواهد بود را نمله وضع
افغانه ایاق جامی --- پی دیوار ایمان بود کارش

از آن شد چار دای از چار یارش **در آستین اینست**
 حاضرده بو وارر ففانق **کشود چاک کریان که باسین**
 اینست **نمود ساعد و کفتا در آستین اینست** **در قدم باشم**
 خدمت اوله لم هدرط **قلعه** زهی سعادت اگر خاک آن قدم
 باشم **بهر کجا که نهی پای در قدم باشم** **چو عاشقان**
بو فاجانه کشند در بایت **امیدست که ماینز در قدم**
باشم **در لباس کز لو ففانق** **کند قتل همان در لباس**
 آن ترک می ترسم **کزین خونهای پنهان دامنش کلکوت**
 شود روزی **درد وحشی صفت یک حرف بشنود**
 لباس از من **مکش سر در کریان غم اندر وقت**
عربانف **در لباس بودن نفاق اوزره اولق عرف**
و ماید **کسی که بانو بود در لباس همچو بیان** **بیزر**
تیغ کشندش برهنه همچو سیر **در یک تیرست بر زمین**
طوسی **در روز و نما تیر تو و نیزه مهر** **دخون شده**
بیش تو که در یک تیرست **در چه تیری نه مرتبه ده**
طوسی **ای دل چو تیرش آمد زود از هوا بگیرد**
در صفت دلبران خود بیخ که در چه تیری دست خ
مورته او عذونه سوکوب **الاجه مندره رک کچک**
عری **کسی پای مرغی نیارد پیش** **ولی دست خ**

رفت ز اندازه پیش **دیکر انوری** دست خزان می
 بیم اما می نگویم که در کجاست هنوز **دست انداز**
 ظلم سلمان **چنان** ز ملک بر انداخت رسم دست انداز
که باز کسی نتوانست بر کبوتر زد محشم **ترک**
 من مت است و دست انداخت بر دوش دقب **و ه** که شو
 ملک دلم ویران زد دست انداز او **دست افتاد زد بر بوی**
 التوند که خسرو پرویز آئی الله لا اله الا هو
 استادان فن حکمت تربیت ایله بر مرتبه مدوح ایتنرایک
 خسرو اذن استرکی کی صورتی دودر ایکی **دست**
 سریش را اگر افتر دیشی مشت **ه** برون آید هیرا
 ز انگشت **ه** زد دست افتاد زر اکنون فاش شو **ه**
بیاویم دست افتاد بشنو دست پیشی را بدل
 نیست اول صوتی یگر جای **ه** زبان دهر را زین
 به مثل نیست **ه** که گوید دست پیشی را بدل نیست **ه**
 پیش دست خیمه سده بر بسته دمی مرور ایله **دست**
 دستخوش عنبرینه ولدن کی اله اوینا دقزی جای **دست**
بادل دستخوش خوف و دجا گفت ای کرم دون
 تا بجای **ه** ترکیب اضافی صورتنده ده استعمال ایدر
 اقصای وزن اجون شمع بوپیدن ظاهر **دست** عقلمست

عصمت

بر سر آمده از کاینات او هم پایمال شرف و دستکش
 هوآ دست موزه الدون مجازاً الت مفاسده استعمال
 ایدرل جای دیر در وصف شکنه پیداکریم اول ان
 شرع دست موزه کند پس سوال نماز و روزه کند
 الدون مفاسده اولی دست افزوده بومفاده مستعمل
 کابنی هذ سخاست دکر جمله دست افزاند اگر ترآ
 بر انگشت خویشی صد هنر است نه کم پای افزایان
 طولا غیدر پای فزوده دیرلر جای در وصف حج
 کرداد بمنت نبود دست دس جلد قدم پای فزاد توبد
 دگشتی پیش آونک کم غلط ایدوب پوزه ونک
 دیرلر ضمیرک همدانی کوه دلدن و دگشتی صد بار
 بهتران شاعری و منویق دم بوی مشکلی دم دیرلر قطره
 در سیاهی دم آبی که خضر داد نشان هست آبی که
 در انکود سیاهت زبان حیرتی بگر بود دم آبی
 نمی دهند بکی ز قلم نشانند همچو ابرو مطیر
 و قلیح یوزی همان شخص مسود آدم تیف بود مار
 ای که یوز لو قلیحه تیغ دو دم دیرلر محتشم دم گشتی
 بقایم دم بلطف خطاب چه قانای تو که تیغ سیزه
 ات دو دمست پیکانک و نیزه نک سیوری یانه دم

دیر لر سمان - آن لحظه که از زرع دم نیزه و پیکان
 چون خانه زنبور شود سینه هار آقا مقاصد
 او جنبه ده دم دیر لر عصا - زرع تا زمن بگرفته باز
 بود هواره سیم در دم کان **ابواب ابدال انگوده**
 دل داد رضا و بردی ظهیر - اگر ضرورت ازینان
 بگیرم دامن چه کونه دل دهم کز در تودر کذرم
 سمان - خود دل کرا دهد کم دهد دل به بیوفای بارک
 چو دل دهد بعه مهربان دهد دل نمود کثربوز کوسری
 کال اسماعیل - چوبسته ناهه کس دل نمود کیت ترا
 ازان بود همه سالت زخنده بهما باز سمان - تودل
 نموده کی غنچه با صبا بنکر که هر مشی چوبه بیند کنار
 بکشاید روی دل نمود منته - آمد صبا و غنچه دل زرع
 کشود روی دل بیلیل خونین جگر نمود دل زیاد تو طین
 نفس ابدی کال مجندی - دل زیاد من بیچاره بدرد دل ریش
 چه کنم باغی او نیت جز این چاره من - حسن نازک
 دل زیادیم بر غمت آری کار باید زیاد بر نیاید
 دیده سرخ کرد کوز قرزندی جامی - هر کس رخ که کرد
 سرخ دیده کنون از هر فرزه خونخ چکیده هک
 از می شوق مست شد بیل چشم خود سرخ کرد بر رخ کل

د زرع
 طبیعت
 د زرع
 توره یعنی
 عادت

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page)

ما زینش جهت شورت کاروان غنچه دوچار ما روچار
گردید مثله ما چو با جمعی دوچارم کرد از من
صد سخن گوید ما چو تنها بندم مهر سکوتی درهن
باشد ما دشمن کام ایرقی حالری بیاض ما بغایت
شدم از دور جرف دشمن کام ما من بدزده از دوستکامی
بیار ما دو ستکام مقابله در نه کم بیت مذکورده وارد
اولشد و سمانک بویتنده واقع در ما دشمنان گفتند
کام دوست ناکامی بود ما بغایت سمان بر غم دشمنان
شد دوست کام ما دم کرک صبح کاریدر بیاض مدور
دم کرکه تشبه اولشد و سمان ما اثر عدل بود آنکه
بر اطراف افت ما در دم کرک رود آهوی زین تمثال
نامہ بخاری ما شد دم کرک سحر از سوی شرق برید
ما جم هوائ چون پندک کشت ملتح بدن ما دوال پاقش
ایقو عرب که اکا محول بیابان دیر لر مجازاً انجبار مقلبت
استغاه اولنور سمان ما جرف دوال پای اگر سرکشی
کند ما امرت کند بجم زجم اسد دوال ما دبه نزار بیفی
زین داد نا قاضی ما اجلت دبه نزار از بره جرف وهنوز
همچو آهوی بره مشغول چرایید همه ما درستی بنهم الدال
و فتح آیین دفتر کسری که در حباله برام کور بود

نظامی **دخت کسری زلف کیکاوس** درستی نام
 و **نقد چوک طاوش** **دوتای شول جامه** در که یکی قات
 اولوب ایجده **بنیه سی اولیه** **دوتای فقرا جامه** ایت
کز غفلت **هزار میخی** **انلوا آستر یانی** دور دست
 اورون اوزاق **شوقی** **بوی ساعد سیمیش** از زلف
مروای دل که داه دور دست است **جای** **دوت**
جد تا شوم پای بست **کتب پآزین مینش** دور دست
دراز آهنگ ده بومفایه **دراز آهنگ شد اینکار**
باتو **ذخ** **چون کتخ ای یار باتو** **دورنگ** **ایکی یورکهاغی**
بنودش امید وفا زان دورنگ **خواص قره**
مجاوز فلک **یک رنگ مقابلی** **اصفهان**
کو کند دعوی یکرنگی **ازو باور کیند** **زانکه دار دورنگ**
آل صیدر کزار کل **دوشاخه** **ایکی چنال برنوخ کرتو بند**
دو که اکثر چمن قول بویننه **اوردرل جای** **کتش کتاش**
دوشاخه برکرون **می برد تا بخدمت ذوالمن** **دوشاخه**
دیرل جای در صفت کلمه **شهادت** **لام الف هت**
دین دیونخ **کرتی دیوان هوار آدوشاخ** **دومو کیوکه**
اصده ارد صابدر نتمک بویتدردن **ظاهر هر طرفی در**
ترجیح شاهدان زن **نار کاکل رموی کیوبه** **بخدازان**

دوموی يك مویه **ما** وله درصفت اسب تاز **ـ**
 نوعوسی بناز جمله کفان **ما** چو در موی از قفا گذره
 عنان **ما** کیو ارد صاچه دیر لر بویتدن ظاهر **ـ**
 بادلف سرکش تو زنت لاف کیویت **ما** لیکن چه سود
 انم زلف از قفا **ما** رفیقی **ـ** آن دو کیو دل زما می
 بر دو میگوئی که برد **ما** خستی اک که می آیند دزدان از
 قفا **ما** اگر چه که بولسانه زال معجه یوق دکلد لیکن
 اولی زال معجه یوقدر زرخش ایله زلالدن غیر **ـ**
 دیشدر اقنوم لفته مطورر اشک بولدر **ـ**
 راهیت ز میخانه بمقصد بیوست **ما** وز جانب میخان
 ره دیگر هت **ما** لیکن ره میخانه زا بادانی راهیت **ـ**
 که کامیوان دار بدست **ما** مقام مویتقی جا فط **ـ** چه
 راه میزند این مطرب مقام شناس **ما** که در میان قزل
 قول آشنا او دد **ما** این مطرب از کجاست که راه عراق
 ساخت **ما** و آهنک باز گشت ز راه مجاذ کرد **الباب**
المرء المشوجه رکیب الفی پایه قلب اولمشدر نظامی
ـ بغوغای لشکر در آمد رکیب **ما** که دست از عنان
 رفت و پا از رکیب **ما** عماد عقیب دیر لر شیخ سفی **ـ**
 کوی که احتمال کند شدت فراق **ما** انرا که کینفس نبود

دل کربن شود را
 اصل بر جمعه الزام
 اولان دیمک

ـ دنگرز
 بویرجی دیمک
 روارو
 اکلک مک

ـ داغ
 طایغ

طاقت عقیب **•** اعتماد ده اعتماد دیرلرها تقی **•**
 خدنگ فدایی نا اعتماد **•** زخون دلیران شده سرخ
 بید **•** ورمنازه مریمز دیرلرها قضا **•** بیند زربنه
 مریمزها **•** بخون نیره کرده تک اوپزها **•** فواره فتوی
 دیرلرها قضا **•** فتوی پیر مغان دارم وعبدیت قیوم **•**
 گرمی هرامت انجا که نه یارست وندیم **•** شراره شریک
 دیرلرهای **•** هر که بختی که بگیری دکوی آن نه چو دست
 که بیعت و شریک **•** انجم بوتقصرنی بعضی الفاظ
 بختیه ده دخی ایتشهر نا فده نیفه کی تلهای **•**
 دشق نیفهای شبستان فزود **•** چوخال شب افتاده
 بر روی دوز **•** کویاده کوی دیرلر خسرو **•** فخرین
 ترکش درقنه جوی **•** میان خواب بیداریت کوی **•**
 ران کشادن کنایه از مرکب فزود آمدن باشد فاقا
• سر نغدهای هم اسبت دهم وزور **•** کاهی بکیمی
 دل مآدان الخشای **•** و بعضی برهنه شدن و عیب ظاهر
 کرت نیز آمده **الکباب اگر:** **الکوره** دند عالم سوز
 مرد لا ابالی و بی قید حافظ **•** مامت فراج ورنه
 عالم سوز **•** بآمانشین و کر نه بدنام شوی **•** ریش
 کاوی ابلهکهای **•** در طلب پاکشیده بخت ورنج

ر بقیه
 هیوان بوینه بغنات
 ای

و ریش کادی بود توقع کنج **الباب** **الراء** **المضمومه**
 روز در کرد یون قزرتی دیمه دن عبادت در آصفی
 بیار عشق را چو درو آیت از چه دو
 بیش طبیب این همه روز در میکند **آنگ** چنانست
 طوتر ریکدر **ریش** داری اگرش باسری بخت افتد
هر که آید بیمان روی یرمی بیند **روی** دارد ظاهر
 اولی کال اصفهانی **هر که** از خط شریعت نهد پای
 برون **هر** رمشی فتح دگر روی دهد چون پرکار
 دیدار کرده بو معنایه هر فردوی **دو** چشم از زمین
 سوی دیوار کرد **ز** لیخ آرز دیوار دیدار کرد **دیدار** کرد
 ظاهر ایستی مفاسنه ده کلور کال اصفهانی **بخت**
که او ز عطسه **خوک** **موش** را کرد در جهان دیدار
 روی بدیوار کرد منزوی شد **ظیر** **فلك** بجای تو
 افراشت بست برسد **ستم** بعدل تو آورد روی در
 دیوار **روز** استفتاح **روز** مبارک **خزیر** در زمان
 وصال را کان دم **مقابل** شب قدریت و روز استفتاح
روپوش یون اورتمک جامی **نیت** حد چوئی
 بردن نام چوئی **بهر** روپوش بنام دکرانت خوانم
روز بازار زمان رواج **سلمان** **باهر** زلفت

روی پسر می بنید

دو بقفاکت
 ارقه باق دیمک
 روز هجرات
 چنک کوفت
 رطب
 تازه فضا
 دیمک

شب دوشین سروکارم بود در جمالت سبب همه شب
 دوز بازایم بود انوری دور عیش و لرب بتانت
 روز بازار کل و ریگانت روی نما یوز بکلکی همان
 آن ماه دو بنیاید اگر شبی بمان در وجه او نیم دل
 وجان برو نما **الباب الزا المفتوحه** زانوزد تو تلیم
 ایتک دیکدر اوز بک یاد شاهزیک یانه کلد کلرزه
 وجه مخصوص اوزره تعلیم لینه اشارتدر که بر دیر لری
 یرده تیوب طابو ایدر اول لانه بوکه چوک دیر لر
 کاتبی مکان یار بهاگر شوند هزانو رفاق عرش
 مدینک زنده زانویج هاتغی بی تربیت یله بیک
 همکمان زبان برکشدند زانو زنان ذر بزرداد باشه
 باشی بازار ایلک حاقط آمد و کرم بر دای رضح اشک
 چوسیم زبزر راد کسی کامد و این کلابود زرخ زد
 لاف اوردی عقیار بریش آمدن عشقت جمله حالت
 کنون کشتی زرخ زن دو کرامات لاف دنه اهل زرخ دیر لر
 هند و کرد ز تخنن ز محاسن کنار اهل زرخ را
 محاسن چه کار زرخ بردن مزه لنگ معنانه دهن
 کلور زرخ آوردن مثله کال اسماعیل فلک بر ایچ
 مت تواند بشد برد فرد زخی مفر و بتان آورد

زخمه
 مضراب
 کربلا دینک

زنگاری

مانی دنکه منسوب یای
 یاسر مانی دنک دینک

زنگارک طاق و فیوز و دوق
 کونک دینک

زر ده دهی

برودتیکه فالعدالتون
 جفار یعنی فالعد
 البیار انچه

زله
 سور چوپ تیغی
 وحیده و قاجت
 و ضیافت
 و صفت
 زیاد
 قنک
 یایغی

زبان آور بد زبان لمان **دست** نخجه بیکبار سو
 سنت زبان **بیت** ره ز زبان آوری بد لاری **و**
 و سخن آفرین اکثر شعراً وصفنده ذکر اول نور کمال اسم **عل**
بهر کجا که زبان آوریت **سمع** صفت **زکته** وصف
 نوشد باکن زبج **قرین** **راز** افتا ای نه دخی زبان آور
 دیر لر نظامی **زبان** آور آنرا بتوبار نیست **که** باشعه
 کینج **را** کار نیست **زبان** آ بود کرد سوبیه سوبیه انزده
 نوی بنده کمال اسم **نیغ** کهر فروش زبان آ بود کرد
از بس که بر سخات امان الامان **زاد** **روز** مره سوز
آهلی **مر** آ هدیت زبان زد شکست کوه خمت **که** من تیش
 فرهاد هم زبان شده ام **زهر** است اوست **بان** هدای که
 بالا **و** پست آفرید **زهر** دست هر دست دست آفرید **و**
 باد دست مثله **کسی** **را** کین هم آ بر سر نشیند **بیاد**
 دست **اکندر** نشیند **صاغ** جاننه دست راست و صوب
 دست **چپ** دیر لر **بر** آ راسته شاه رخ دست راست **و**
 که آن بر قدش جامه بود راست **ز** میران **شش** دست
چپ قوی **زهی** **انجام** بازوی هنر وی **ز** دره کوش
 کیدک **چیز** **مرد** تیره دل و زرده کوش نا انصاف
که بود **خبر** که **پهلو** بود **احمر** **زن** **بجز** **فنه**

زبان آرد

نش

بر آن کار اگر مزد دارد طمع همین بی که
 نامش کنی زن ببرد **دندان جیب** مثل جیب دوی
 عورت **دندان جیبی** رفته و در هجوم کرده بی
 صرف پریشان **دندان** که مادر جیب **تجربه** انالی **دندان**
 هیزیت بی پدر **نذیده** مادر **جلبت** و کون **دیده**
الباب الزا المکوره **دندیش** فراغتی **دایم** بزم اندیش
 با که یوقد **دیده** جک **یرده** ضرب **ایدلر** هر که
 بر ما بروت می **تا بد** ماز **ریشش** فراغتی **دایم** **پروای**
 دیش او **ندایم** **دقی** بوم **مغایه** **جام** می **ده** **ببازک**
 بی که **ندایم** **بفرغتی** **پروای** دیش **مغتب** و **سبت**
فقیه **زندانی** **ایرنی** **مالی** **هدای** **شکر** **صد** **شکر** که
امروزگی **یافته** **ام** که **ستاند** **زلفک** **دارمن**
زندانی **دیاره** **سرجوق** **باشوشیخ** **آذری** هرگز
بجزئی **نرسد** **کری** که **او** **دنبال** **هر** **زیاده** **سر** **بوالفضل**
شده **دیر** **وبالانیت** **سک** **نیت** **فتح** **اللہ** **بروست**
آنکه **تو** **نامش** **نزاده** **بالا** **هدیت** **داست** **بماین** **است**
دیر **بالانیت** **الباب السین المفتوحه** **سخت**
از **پرده** **بگوید** **سوزی** **کنایه** **ایه** **سویر** **همین** **فاتی**
میرزا **فار** **طنبور** **که** **داز** **دل** **من** **میکوید** **کوشکی**

دندیر
 زرده جاوری
 دین قبل
 بود و رلو
 دینک

زلف بسته
 حسن خود بپاشه
 دل او را
 بکند زلف بستن

ساعت
 وسعای میدان
 سرایند
 اولت
 سربار
 بونک او زرنه
 ایدلگری آدم
 ننه اهر

کوش

گوش که از پرده سخن میگوید سخن از نقاب گوید
 مثلثه در یک دو نکته صد غرض افزار کرد و رفت
 رضاره بسته بود و سخن از نقاب گفت سخن در
 گفت یعنی در رفتن شتاب کرد حافظه نیست
 مشتاق کعبه صوفی شهر سخن کعبه کرده در ره
 گفت دل بگوی فقر قمع گزای روان بر خیزد
 طواف کعبه اگر بایست سخن در راه سربا و فرورد آکا
 مشغول اولی انوری تو سربای ونوش و زو برده
 ومن خاموش و سر فکنده هان بونک وهان مکر سرت
 سز باد باشک دولته اولسون دیکدر شرف سبادتین
 مجاز اوله یا خود حضرتده سوار مراد اولوق اوزره عاوت
 شبان مجاز اوله نتم ذکر اولدی حافظ در مخاطبه
 طوطی سرت سبز دلت خوش باد دایم که خوش
 نقشی نموری از خط یار سربزی معنای مصدری
 عطارد هکجا سربزی ار پر او سربزی دولتونک
 هر خط نکس از هر چه بآین هم سربزی در باغ
 چشم خود دوخت برکی که در آید زبصد دولتونک
 ایگون دینه بک یوده بس سرتو دیر حافظه بس سرتو
 ای سرو که چون خاک شوم ناز از سربزه و سربه برین

سنا	سلم
ابد لغت	بمردن باه و بریده ننه
سربان	سخت
شکرک هر طرافه	ایب رمیک
صوبک ایلم	سازع
سامل	خالص ذات
یعنی عقل	رمیک
و معاش صاصی	سبایع
کفیر	تاریت و مسافر
واسطه	خانه رمیک
رمیک	

هلاک اندازد **سربرز** ظاهر اولی جای **س** چو دیک
 از آتش دل کشت چو نجات چشمه چشم **م** مکر طوفان
 نوبت این که **سربرز** ز آفتان **م** سرز زنده شمشیر
س سخن بوصف رختی چون ز خاطر **سرز** **م** مطامع
 سخن آفتاب **سربرز** **م** سرگرد شده کمال اسماعیل **س**
 چون بر زبان من گذرد یاد دست تو **م** همچون شکوفه از
 دهخیم **س** سر کند **م** سر بر کرد شده عصار **س** ندیده **م** حاصل
 جز صفت **و** ربع **م** بر مجلس که سر بر کرد چون شمع **م**
 سر خود گرفت باشن الی کنی جای **س** مرغ چمن گرفت
 سر خود فغان کنان **م** کتی طاق شیند افغان من
 نبود **م** سر خود کرد شده **س** هر که که بیدان باشد **س**
 کوخ **م** چو کان سر زلف تو دیده و سر خود کرد **م** سر داد
 صای و پردی **س** مکن کرک نوی را تیز دندان **م** مده
 سر در میان کوفندان **م** حافظ **س** جفا بظن بگو آن
 نزال رخسار **م** که سر بکوه و بیابان نوداره مار **م**
 سر در پیش نهاد اردنه دو شک خیر **س** من سایه و ش
 زهر و سر در پیش زایع **م** او هر طرف کزیران چو
 آفتاب از من **م** سر در پیش داشت شده جای **س** مرانا
 دیم دارد در بیع **س** که کرد کج او از من میسر **م**

سر دندان سپیده کرد تبسم کرد انوری **—** چونکه جانم
سیاه فواهی کرد **—** سر دندان سپید کن باری **—** سر کوش کرد
مثل مبر مینوری **—** شستم چون بریت باغچه کردی طرح سر
کوشی **—** اگر صحبت باین قصبه خواهد بود بر فریم ملکات
کرده فکریه اشغش ایث ابو الفرج **—** رزم و نیم و نیم
و هشی فرشتی که کلاش کرده **—** کلاش کرده زکامه
باد **—** باره عز فکر لویه بد کال ریر انوری **—** دوست
چون کلاشت جز نیکوی **—** بد کلاش را بیک کوی کال **—**
ساده لوح ساده دل **—** ای دوستان فغان که من ساده
لوح را **—** کشتندی گناه بتان برانه جو **—** نادان معنی
کنور **—** در مکتب کلاش هر ضت ساده لوحی **—** یا بکر ساده
ریر جامی **—** محفل شد مفتون مشکین طره اقا **—** ساده
دردام طاری قناد **—** سلیم ده بو معنایه کنور جامی
— صد کرامت بنام او سازند **—** نالی می برداشی اندازند
سال نیکو ز بهارش بیداست قوتو کون طوغشند بنور
اصفی **—** آن خور که خط مشکبارش بیداست **—** بر ران
کل بنفشه زارش بیداست **—** امثال طراوت بخارش بیداست
— سالی که نکوست از بهارش بیداست **—** سالوس حیل جامی
— کرچه رفتی همت جو روی برون دین عرصه است

خویشتن بستم چون بصد سالوس در فترتک او **ما** هیله
 بر نوع اولد و غنچون ریایه و معنی سالوس دیرلر جافظ
ما کرچه بر واعظ شهر این سخن آسان نبود **ما** تاربا
 ورزد و سالوس ستمان نشود **ما** مجازاً اهد ریایه و سالوس
 دیرلر زاهد سالوس کی سایه وار بین طومق کنه فرخسرد
ما سایه دارم هر شب از سودای زلفش چون کنم **ما** چند
 کرد خود کوی سحر و کوی افشون کنم **ما** سبزته کلکون کلکون
 عذار سیه چرده محبوبه که عیب آکا آرمه دیرلر قاسم
 میرزا **ما** زدکش غنچه های ناکشوده هزاران سبز
 کلکون نمود **ما** سیه چرده محبوبه سبز دیرلر هاتقی
ما در فغان سبزش همه دلپند **ما** چو سوزان دهنای
 بالابند **ما** سبزا رنگه دیرلر شهری **ع** ای همه سوزان
 غنچ دوی سبزنک توصافی **ما** سیاهه ده سبز دیرلر
 خط سیه خط سبز کی جافظ **ما** فال سبز تو آن
 دانه عیشی است و ط **ما** بر کنار چمن و ده که چه دای
 داری **ما** کوک نثریه ده سبز دیرلر پولد سبز کی فرنگ
ما بتارک ز پولد سبزش کلاه **ما** زنی خنک و پرکتوا
ما سیاه تیغ سبز کی ستمان **ما** ای سزای ملک و آشتیر
 تو مالک رقاب **ما** باغ ملک از جو بیار تیغ سبز تو چراغ

سبز آونگده دیرلر کمال اسماعیل ای عجب شمیر
ضمرو از چه سبز آنک شد چون همه ساله ز فونت
ضمیم می یابد خورش سبز سبز ده دیرلر سمان
ز باد ضایق میان بخشش گرفته شاع دولت بار ز آب
تیغ سبزیش کشیده پنج نفوس نم خنجر سبز و خنجر سبز
ده دیرلر کمال اصفهانی ز زخم خنجر سبز جنات
ترا و در خون که طن برند که آتش همی جکد ز چنار
جوشت سبز و جوشت سبز دهی دیرلر فردوسی
بیر جوشت سبز چون نوبهار سبز ابله تند چو روزگار
کوک کوزه سبز دیرلر هانفی بود هر چشع سبز
شیشه زهر ز چشم سبز او صد قتنه در دهر
سبز شعله دم قویرونی آق و کزی بشل بر نوع کبوتر هر دو
صبح چون ریخت دانه انجم آسمان کشت سبز شعله
دم سبک سبز ضعیف العقل کمال اصفهانی ضعیف
سبک سر آمد زان دست روزگار بر پای او رها
بنوی کران نهار سبک سار شده بگو به آهنی سردار
سبک ساری درین دوران اگر چه کرد ز آ این سر زش
از من کران آمد جهت غلوئی عبارت اوطق اوزره استمال
اولنور که ترکیده اندن اوست ایله تغییر ایدر اصل

معنای که باشد در اذن مجاز اولور نیز صواوتنزه
دیه جک برده بر سر آب دیر لر کال نجد جز سر
 کوشش اقامت را نمی شاید کال زانکه عالم بر سر
آیت نام حکم بلی آتش او سنده دیه جک برده
 بر سر آتش دیر لر خسرو فونابه می چکانم از کریه
سوز دل موش کریه آیت بر سر آتش کباب را آرزو
و و آ معنا سنده کلور سمان جرج سر بوین
پایت دارد پشت چون موی سر زلفش ازان روی دو
تاسبت سور آسک عطف تفسیری واقع اوله کاشدر
سر و سور دیر لر سمان لا ابالی را سر و سور ای
باز از نیت برک ده بومعنا کلور کال اسرا حید
صفت جری برک جنار دیک شبنم بر آورد سوم به بین
اگر بود برک دیدم سک ده برک ده عطف تفسیری
واقع اوله کاشدر قاضی میرک بکی دکر ندان سر و
برک آشنای که نیرد آشنا بمشقت جهدای سر اندان
سزایدن کجوب سر انداخته اورن سست وضاب هانقی
چو سطان سر اندان باشد زمی قد بجنبر از سرس تاج
کری سربسته منور حافظ ران سربسته مابین که برستا
گفتند هر زمان بادت وظا بر سر بازار دکر سر بهر فصل

حافظ ترسم که اشک از غچ ما پرده در شود ما
رجن دان سر بهر بغلم سر شود سر ستی ال اوجبه ما
یا بشکن ایش کمال اسما عمل ما سر تجبت شعر من
از ا که می نداد ما ابکار فکر بر حیب اختیار رست ما
سر شار مملو از ساقی نامه ظهوری ما بتبیک عجایب
در مغان ما بجز های سر شار خیر مغان ما سر گرم عاشق ابدال
اصفهان ما ای شعب بنم دوش چرامی کریستی ما پروانه عاشق
تو سگرم کستی ما سر وقت وقت نیک سمان ما با بچینان
سره وقتی ندانم آب چرا مکدر ست و در ابرو فکن این همه
چین ما سره مرد سنگ ما بخواری نیک سیرت وسره مرد
ما آن نگون بخت کره کرد خور ما ابو یور یشو آه اسب
اسب سره زقار دبر ابو انچه به نقد سره کنه نقد ناسر
دبر سنگ آتش صفت نوابی ما بس که دارم در رو دوست
بینه مهر موشی ما بر سرخ شود هر سنگ سنگ آتش ما
سنگ رعد یو الق طاش کان کره یو القی کبی نظلامی ما
روان سنگ رعد از کان های سخت ما در آسمان کشت
از ان خت خت ما تا اوج قلو طنبور عصار ما ز ظنن
بچگاه نوبت ش بود ما که تر آ سه تار افقار در دود ما
نیک دو تا ایکی قلو سید حافظ ما مغنی کجایی دو تا ش

بزنی بیکمادی او که تالی بزنی و چار تا درت قلعو سید
 همان **س** طبع کینی راست شد در عدل تو ذرات سانس
 باز **و** نشنود صورت مخالفت هیچکس دین چار تا **کبی**
 سامان نام شخصی و دیگر اندازه و فشانه کار و ترتیب
 و اسباب و آرایش و نشانه گاه مرز باشد مثال معنی
 اخیر نظامی در رفتن شیرین بجانب خرد **و** میان برینه
 بر شکل **عندمان** **و** همی شده بده سامان پامان **سنگ**
 در موزه کنایه از ترک سفر کرک باشد و در نسخه میرزا چنانکه
 سناک **و** نماید **طرد** چو روی با کرده بر منبر **و** چه روی باز
 کلام در کلزار **و** کله انکه کنی که در قدست **سنگ** در موزه
 کبک در شکور **و** سر در کرک کنایه از عتاب کرک باشد
 سبز یا بفتح سین و کون با و زای تازی ضد پید پای یعنی
 ناسبارک قمع سر جوش شود پای که در ابتدای جوش از سر
 و یک گیرند نظامی **س** زهر طعمه که طعم نوش دارد **و** در وقت
 بیشتر سر جوش دارد **سرای** خانه و مدینه بزرگ در جانب شمال
 مکت تاتار من خیز باشد نظامی **س** فضیلت کش **و** قافان
سرای **و** روانه صد صد از هر سو **و** **الباب الین**
آلموره سپرد باب فکندن کنایه از ترک عمار و ناموس
 کرک سرکه ده ساله یعنی کینه ویرینه سیر پوش جاوش

سخن نکاح کردن
کشت

سید

بوزه دوزن اقله اجوت
و در وقت بر نه نك
آری

سیه پوش از آن گویند که این جماعت در قديم سياه گي
 پوشنيک براي آنکه حسيبه نمايند اسك **ب** نزد بيلك
 شبروي شد دار خوار **ك** كه او بد سيه پوش درگاه شاه
ا سپر افكند مفلوب اولي كمال اصفهاني **ب** اينك
 جبيعي ز نقابش عرق چكان **ك** اينك درست زور سخايش
 سپر افكند **ب** سپر بر آب افكند مثله سلمان **ب** چشم سپر
 بر آب افكندست تا آريا **ك** كيو كند عارض و ابرو كمال چشم **ك**
 كات افكند دغی و بر كمال اصفهاني **ب** سردی كه بصير ادرلك
 او باي فكنند فكرت كات كان **ك** سفيد شد ما منر شد قطعه قطعه
ب استخوان سندر طائر شد سفيد **ك** هممت ليكي برايما قطيزد
 قطعاً نغم **ك** اهلي فراخ **ب** چه خوش بر ميمت رنگين صحت
 جانان چه سود اما **ك** كه نوان شد سفيد از شوي بخت سياه
 انجام **ك** كندر خورد سورچوب دوشك عصار **ب** درين ميدان
 نا هموار غير **ا** كندر خورد اسب عمر دار **ا** كه بزوز كند
 مرمره قازي عبيد زاكاني **ب** هر كجا ميت نودفته خطيه
 آراسته **ك** هر كجا عدت رسيد كه بر زوزه **ك** جامي **ب**
 برغ نقش خيال او كشيدي **ك** دزي اي اسك آهز كه بزوز
 سياه با دز بانش رط ثور سون محتشم **ب** سياه باد بياش
 كه بده محابا راند **ك** زبان بمرنيه اذ كللك سر برين **ك** منت **ك**

د سيش
 بودند نصيحه
 ريلك
ف سيش
 قابلي
ع سياه
 همي دند
س سياه
 بر بيلك
 آري

سینه کرد یان باشی کلک عصار برش بر برك نسرين
 سینه میگرد سیم و زر با نذ صنعت کو تر کال اصغر
 چوت چش خوشی نو باشد ترکس و ز خود بگرشمه و
 سیم زر با نذ سیبی و سجوری دله یان الله باز سیم
 سب ز تخش دیم و در سجه قنار در فقره طریقت که
 سیبی و سجوری دگر یا سب زخت سجه چوبه کرد سیم
 نو شد مثل کینه که سیبی و سجوری سپید کاری یوغنه سپید
سلمان ضمع سپید کارویه دوده تر یا بار آسپاه
 کشته بدود عذاب روی سپید مهره صند قابونک اولور
 برمدور ننه در که آغ بورک کی سپید سپید مهره و
 میتش جنان دمی جهان که رخنه خواست سندان سینه
 خفته آوازش بوکه مهره عاجده دیرلر عصار نفر مهره عاج
 ورم ناه غم مهره ده دیرلر نظامی بر آورده مهره آواز
شیر رماغ از دم کاو دم کشت سیر سیخ قندر لک در
 واره ده جالد تری یکی قات طاسی که چنک ده چالرها تفی
سیخ از غم اهل ننگ و موس بر همزه ده دست و فوزه
انوس سینه کلاه ضیی ترکیده بو یقید وار که سپید
 قره چنقلو دیرلر حافظ بر و از خانه کرون بدرونات
 مطلب کین سینه کلاه در آغ بکشد مما سینه کیم

بد بخت سمان - موت زلفت شاهدان ز تو هر کس که
 سر نیافت خود را آسینه کلیم و پراکنج حال یافت ما
باب السیت المضمومه سوی خود تیش زند کند
 و طرفه بگرد دبه جک یرده ضرب ایدر لر آصفی ما بر
 خود ساخته کاری همه کس جز فرهاد ما سوی خود هیچ نزد
 تیشه عجب کاری کرد ما دیگر ما عالی را در و در دیدم ما
 هر کسی تیشه سوی خود میزد ما سراغ صورق مضموم ما
 سراغ یوسف من کن زبنده و آزاد ما زخم ارابه ز تیغ بی عفت
ع مجروح لب از سراغ میباش ما سراغ مرد پیرانی انو برزق
 بچکدر هانفی ما زبس مرد خفته بخون نبرد ما سده روی
 صحرایان سراغ مرد ما سراغ بید دیار مجرده اولور شافدی
 سراغ بر نوع سوکدر هانفی ما خذک ندای نا اعتماد
ما رفون شهیدان شده سراغ بید ما ماصیل اولور
 سوکده سفید بید دیرر سیاه بید و مجنون بید رخی دیرر آنک
 شافدی اشافه روکلمن یکی اولوب موی زولیده مجنونه
 تشبه اولمندر سراغ عیار بر مشهور عیار ایکی کابنی ما
 می زباید کل بیتیاری ز بیل نقد صبر ما سراغ عیاریت بندای
 زهی عیار کل ما سراغ روی یوز اقلنی دیدن عبارتد جای
ما ای حیات دل هر زنده دل ما سراغ روی ده هر جا بجای ما

سولک
 یاس بمقومات
 بنک حیوانان

سویو زینت
 صورل یوب بنفوق

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page)

موشی بضم الین و کسر نون دیزه آهنگ و غیر آن که
 در وقت سوهان کردن ریزد سیف اسونگی گو
 موشی لعل ریزد از پرهای درهوا و رنجورد از کشته
 لعل لب تو استخوان **م** خسته بضم الین جنیده وزن
 کرده نظای **م** سخن تاکی ز تاج و تخت کوی **م** نکوی
م خسته اما سخت کوی **باب الین المفتوحه**
 شادی او خورد آنک طوسن ایچک کال اصفهانی **م**
 مکر شادی قدت خورد ترکس **م** که منت افتاده اند پای سرو
م حافظ **م** شادی روی کسی خورد که صفای دارد **م** شب خوش کرد
 و راج کرد مجازاً ترک معنای استفاده اول نور عصار **م**
 ندیده دل ازین خطا روز بازار **م** بخاهد شب خوشی جهان کند
 ناچار **م** اصلده کیچه و داعیدر صکره تقیم اولمخدر نیک
 بوجیدن ظاهر در کمال اسماعیل **م** روز خوشی رآدل
 من شب خوش کرد **م** تا که او راست شب خوشی زلفت **م**
 خیر باد کرد مثله کابی **م** کرچه هر آزاره میوزد ز تو
 در خیر باد **م** بنده رآ بر عکس انها سوختی در مرهبا **م**
 جایی **م** ناکه آن کیسه فرامش کرده **م** خیر باد ضرر هوش
 کرده **م** شادی همه صلوات ایگی کسکه بر سننه او ز رینه
 اتفاق ایند کلرین ضرب ایدر لر حافظ **م** کفتح که لبست

شادی
 شادی
 شادی

شاد خوار
 بعضی خوشحال و فاحشه
 و مطربه عورت و بد مانع
 شراب ایچک

شاپور
 شایق
 شب ریخ
 شب ریخ

شامه
 علم دینک
 شامه
 علم دینک

شب شدن
 وقت کجلاک
 شامه
 وقت کجلاک

شامه دز
 کوشی دینک
 شامه دز
 کوشی دینک

شناه
 یوز ملک
 شناه
 یوز ملک

شامان
 او لچو

کفت

کفت بيم آب حیات کفتم دهننت کفت زهی هب نبات
کفتم سخن چوکفت ما قظ کفتا شادی همه لطیفه کویان
صداوت شافی برآمد گشتند بر سنه بر محذور ایچو
ارتکاب اولند قره ضرب ایدر شاه اسماعیل ثانی سنی
اولوب قزلباش قتل ایندی برنده دینشدر اویماق
قزلباش چون مستند پیوسته بام چون سدیگ انگشتند
شاه اسماعیل را نشانند بخت دیدند که شافی بر
آمد گشتند مورد مثل بود که ماورا الزهره مدب
شافی شایع دکل ایکن عبید خان کهنه بر امامی صباغ
نمازنگ بسمه بی جهریه او توری دیوا اهل محله مع اولوب
قتل ایدر واروب عبید خاندن بر امام دینی استکلرند
عبید خان امامک نیجه اولی دیر شافی برآمد کتیم دیو
جواب ویردر شعی پیرهن صاری بورنجک کولکک سمش
در صفت شعی ماه رمضان معنی زلفت را ماند کرا
سر بر ارد هرشی از جیب شعی پیرهن شهری وکلی
بر شهر بر او در دیده چک برده ضرب ایدرر بامک
در وقت کل شهر دو جهاننت ولی هت شهری
وکلی زومثالی کمال چنک ای کل دوی ترا چون
من بر سوبلی از نو دارد این مثل شرح که شهری

و کفی شاه ورد و شاه ورد هر دو معنی فرش خانه
از کليم و غيره شهنامه **د** جهاندار بر شاه ورد بزرگ
ه نسته هم پیکرش میثی و کرک **ه** شاه کار کار
بذ مرد باشد که مردم را بزور پرو دارند **ه** شاه خوار
شادمان و کسی که بذ اغیار شرای خورد **ه** شیوور بای
تازی نای رویین باشد که در هر بکاه نوازند جمع لفرس
اَبَابُ الشَّيْبِ الْكُورِ شيبه بای عجب ایه اوق
سپک هاتفی **د** زهر دو طرف شيبه تیر شد **ه**
دو دشت بر صید نخیر شد **ه** شيب اهلنزه حکایت
صوت در هاهای اقتضایه **ه** شب ده دیرل هاتفی
ع شب تیر و هر کیاف کان **ه** شب تیر دیدگری بکی
شب پیکانده دیرل مکر بر لحظه ایله شبا شادک و بنور
هاتفی **ع** شبا شاب پیکان الماس کون **ه** مرکبات فارسینک
و طهرینه بر الف ایکی الف زیاده ایه کلمه تر قافتی
مکچاک بکی کاه اولور که اوج الف زیاده ایدر **ه**
شون الدین بزوی **ع** صیفه تیر و چاکچاک شیر **ه**
مرکبات غیر مکرده دخی الف زیاده سی وار هر شب
هنکامه شبا هنکام دیرل هاتفی **ع** باد پیوده با
شبا هنکام **ه** شیر مرد بهادر کمال **د** باغچه نکار کش

شبنک
شاهر بوریچی
شرنک
زهر

و هشتم شیر کبیر **•** بس شیرورد را که نوکرده شکار چشم
 شیرین کار شنبه باز کال اسماعیل **•** بجم بند
 خواب و خیال لغت باز **•** بوج شنبه باز و بوصل شیر کال
 شیر کی تازی تظامی **•** شیر کی داشت که چینه پوکرفت
• سایه خورشید بر آهو گرفت **الباب الثانی المضموم**
 شکوفه کردخ کرد جامی صفت بری **•** ز شیر مادر دهع
 ضرر رسیده نفع **•** کنون شکوفه کنان هر رفع آل ضرر
• کال اسماعیل **•** دهان باز کرد دست خم داده کرد و نت
• بختی مگر عید جهر شکوفه **•** شکر کبه ایلو کلو اصل
 بود که بر کتک نیک بر بد فوی شتری و اریک بر کوت
 غائب اولور بیمن ایدوب دیر که اگر بولوسم بر در همه
 صاخر سم عورت بوش اولون اشتی بولوب ایند و ک
 بینه پیمان اولور طوقه واق اولامفله صبه اشکینه
 ایچون کردنه بر کبه تعلیم ایدوب صاخره بازاره بیفرد
 براسن صور زنده اشتر بر همه کبه بییون در همه صفت
 واجده ایله صاخرین دیو جواب ویر ایله شتر بلده
 دیرلر ایکی ماررضی الما قه لولا المضمونه فی عنقها
 شرب الیهود باده را پنهان خورتو طائفه پیورده دنیاره
 حوت و هراس اولوب شرایه لیاق اولدقه خیفه ایجمه

شوخ
 از سنه
 شکر
 موافق

شولید
 نقور ایتیک
 مقامه
 شکر
 موافق
 شکر
 موافق
 شکر
 موافق
 شکر
 موافق
 شکر
 موافق

سائر ناسدن زیاده اهتمام ایتدکله ایجون شرب
 الیود دیگله پنهانی کورمک کنایه ایتدکله شرب بوبیتد
 فتح اولنور امید **م** بمن ده بکجهانک رود و سرود
م که نتوان اذین پیش شرب الیهود **م** شوره برقی تون معنای
 اولون شود ایله های اختصاصیت توزه قشیم مقصود
 هاتقی **م** صفت پیره زن فاده شوره اش در پیره **م**
 زشت بدان گونه که برف افتد بر انکت **م** کله ده شوره
 دیر لر لائی **م** در هجوم نقاشی سر شوره **م** باید که بنوک
 ناخن نقاشی **م** هر شوره که بر سر بود بر اشی **الباب**
الضار المفهومه صورت بنت و جووه کلوب صورت
 بوطی **م** خواست تا مثلت **م** سر شخم صورت ریزد شیم
م هر زمان بر آب زد نقشی ولی صورت بنت **م** در **م**
 داشت تصویر رخت صورتی که چین آرزو **م** بنت چندین
 صورت و صورت بنت این آرزو **الباب الضار المفهومه**
 ضحاک را بزهرت ماران گذاشتیم اول بدی مسخت
 اولنه ترک ایلی جلوی سر قشیم **م** زلف ترا رقیب
 بگردن گرفته بود **م** ضحاک را بزهرت ماران گذاشتیم
الباب الضار المفهومه طهر خون بید سرخ باشد و بید
 طهری نیز کونید و در نسخه و فای آورده اند که جوی

صبر فامه
 فتح قوردی

صناع
 بویه **م**

صفحه
 صیغه

ع
 ضریب
 اعی

ع طنین
ع بوکه صدأ
 طنان
 سیوه لار عثوه باد
 محبوب ریلک

بود سرخ که ترکان سه عدد ازان در خلیقهای
آهن تعبیه کرده بهم پیوندند و بانوران و مرغانرا
بان زنند و شکار کنند مثال معنی اول نظامی —
طبرخون باسری سروان قرین باد طبرخونرا طبرزد
همشین باد مثال معنی دوم — طبرزد دهم چون شیخ
انجیر طبرخون زغ چون کنج غره تیز **الباب المضمون**
طلب بفتح الطاء و کون الهم جمع معنی از مردم کرد آمده
در یکجا شیخ نظامی و ماورد — نوباره، باغ اولین صلب
شکرکش عهد آفرین طلب و کرو فرو خود نماز طماع ناع
و لایقی نظامی — چکل را زلفت بر طغذ بندد طراز شو
شتر بر جاج بندد طبل پنهان ذکر بلنجهت ایشی کرلو
اشمک استری همان — عقم از روی طبق پرده تقوی
برداشت طبل پنهان چه زغ طشت من از باغ افتاد
طیب خایه فنده ماه اولیات طیب جاهله دیر لرز که
خوابکان ناع طیبی همو ایوب ریاضی دیشدر —
نوجوان را بنزدیک فچند و بنی آمد برون از مایه ها
خوابکان نامان پای او نشست کفشی خیزای طیب
مایه ها طبق زن سحاقه خاقان — اهل بغدادیات
زنان بینج طبقات طبق زنان بینج مضمون طرف بغداد

بغداد کوزله کابنی **س** هرگز روزی نکرد آن طرفه
 بغداد **ج** های **س** پوست کنی معنی استاد را **ط** طور کنی
 طرفه بغداد را **الباب العین المفتوحه** عروسک
 متجسس **ط** کوهک نظامی **س** عروسک زنائی چو دیوان
 شمس **ج** مجله کشته زان قلعه **چ** چون عروس **ع** عنقا
س سیرخ و ناع نوایی و ساری عاشق بیجان صرشته بکنز
 بیفتن بر او تدر که قزل چچکری اولور ریاضی **س**
 بر آن قد سبزی مکین او از باد می بجد **م** مثال عاشق
 بیجان بر ششاد می بجد **ع** عشق بیجان ده دیر شاه طاهر
س بگرد سردن بچیدک عشق بیجان **ف** فکده برهنه
 آ آ بدوش هود زنا **ع** عالم آب حالت مستی سیفی **س**
 چو کویع از سرمستی لب می ناپست **م** مرغ از سخن ماک
 عالم آیت **ک** کار آب ده دیر **د** دگر ز ساره دی غنچه
 کار آب کنید **ب** به بین که عاقبت کار آتش است جز آب
 عدل بر نوع آنچه هر واحد الدین کرماتی **ع** عدلی و آ
 اگر قبول کند **ع** عدل از راستی عدول کند **ع** عربان
 هاتقی **س** خوبان عجب ترانه پرداز **ب** باشد عربانه هاه
 آواز **ع** عقد زمان انتاع تکبیر کال فجزی **س** زابرویت
 چو دوام بجزایب **س** سر زلفت بود عقد خانج **ع** عنان

عروسک صیبا طایفه
 دخی دیر جاهی
 در ذائقه شوی از آن فلفلف
 بر برج فلک عروسک انگن

از دست شد اختیار الدن کنده اصبا و هفتاد اختیار
از دست شد در کاتبی - نشستم بر سرده تا عنان
مرکبش کیم و ولد فواهد شد از دستم عنان چون
آن سوار آمد **الباب الفین المضمومه** عذر خواست
من تغییر ایله دفع اینه جای - تو هور جنتی اما
ز چشم فانت و زب که خواست بد عذر خواست
رضوانت **الباب الفین المفتوحه** غازی جان باز
شمان - در رهنمای دوزلف کافرت بچیده ام
غازم غازی بجان خویش بازی میکنم سهری - جو
غازی بخود بر به بند پای که محکم رود پای چو پین
زهای - سروری چو غازی بچنگ روند پای بته بناشند
دیندر غلط فاهش ایشود عرق بر آن تمام بدر مکلک
نتک میان پاچه سور شد مکدر امیر بیک طرفت - هر
گاه که میل عرق بر آن کردیم - دیدیم که خاطرش پریشان
کردیم - آفر بجان پاچه زاری داریم - بر خود دشوار
و بروی آسان کردیم - میان پاچه اصلنده موضع مهور
نتک بوبینک ظاهر در میم سیاه - میم بجان پاچه
دی پیش کند - زیرا که میان پاچه زکس تنک ترست
- یعنی - زکار کله بز که دل سراچه اوست -

نسخه
تجزیه
عاشق
بوزن
چاو
تیمی
از
بازی
داند

تمام لذت عالم میان پاچه اوست **م** میان پآ آلت بدل
 سناج **م** هر که پستان میان پای نداد اور آشیر
م نیت امروز میان عقده جزین سران **م** غنیمت خیم
م بچه دون نیک بیند ز تو کلام دل نفاق **م**
 که چو بخت خود غنیمی بکیمین بود مدامش **م** غبار
 رفته زرد در که عجمه طائفه ابروک رومع اولیغ
 کبی مخصوص تاجدری اولیوب ایر ناسدن امتیاز
 ایچون اول رفته زردی دوشی همامه یه دیگر لریک
 کلا امضیانی **م** بهتر او که سپهر بلند رآ بردوش
م زرد رفته خورشید و ماه دوزخست خیار **الباب**
الفین المفصومه غولک قبه سحمان در هجو قرار بان
م تو غولک و فشت مانده در پیش **م** این شش
 بجای مکر که کشته خوشت **م** بر کونه قرار اوینی وار کر
 التي آشفله اوینار لر و اشفی کرج اوزرینه اتر لر بوخته
 آلا اشارت مقصود هر تخفیفاً و اوی جندت ایدوب
 غلک ده دیر لر **م** مجنون لب غیبکرم غمناز فراهم نشود
م دهندش بررز اگر شافنه اهو غلک **م** فرزند
 طاشنه ده غولک دیر لر **م** مرآ تا از سر کویت فلك
 آواره می سازد **م** فوضن ان هسل و غولک از ستاره

غده
 آنک السنه اول
 بیاضعت

می سازد **الباب الفاء المفتوحه** قبله مو مجانبین
 صیغه اول از دو ب اور در لر آ صفتی - نوید که شع
 شب وصلت آرزو کرده ه هوای عشق تو اور آفتبه
 مو کرده ه من یعمل بر آنچه در که سی نقش فنت
 یعمل مثقال ذره خیر آیره ومن یعمل مثقال ذره شراً
 یره ترجمه سید - بخوبان در نیکو رفتان و نالود
 زاری ه بکلام دل رسی آرزو من یعمل اگر داری ه نیک
 دل هوای الهی دیر بر نوع آنچه در که نقش که سی
 سوره اکریمه اخذ صدر عرب اکا اخذ ضیبه دیر لر ه
 فادریکی از بارینهای نزود بمعنی نهآ فرسنگ سار
 سنگی بود که بر سر راه برای نشان راه کنند و بمعنی
 میلی باشد که از برای نشان فرسنگ از نذاخا ه
 دروازه اهراه نیز گویند فرز بفتح هر دو فآ بشتاب
 خواندن و نوشتن فراویز سجات **الباب الفاء المکروه**
 فیروز ظفر یافته قره بکسر فا زیاره فقع از و کشاد
 اندن بر مراد اولی انوری - من از وصلت فقع تاک
 کشای ه چو تو نامی که بر رخ سینکاری ه ول - مرا
 کوید کزین آرزو چه میجوید چه می جویم کرد آ از تو
 بر بنج فقع تا آن تو بکشای ه فقع فقا عک مخفف هر

فت
 طیلان

و هنک
 عقد معتاد
 قریه یقین
 یکی بدترین
 آری
 قوط
 افراط

و سبزه قست یعنی
 مغلوب قست تلهامی
 کرده دوران و من نهاده قست
 با هفت و سبزه قست
 و بمعنی بار باشد فراشت بمعنی
 فراوانی کرد زیاده
 زیاده از عا جکی بر دیده انگشت

ف
 فیرزه
 یاره دیشو
 دیگ
 فیرزه
 خطره دینور

شربت ایچہ جیک بر فدمرد فزون و برهان فزون
 و فتنقض برهان الفاظ ابنا عندندرج و کرج لفظه
 اتباع ایدوب کج مچ دیرلر کمال صیفاها لخت
 دل خود طلب چو کرم برترکس تو کفتا بروای فزون و برهان
 بر من چه کار داری کاهی تا بعدت تقدیمیه استعمال
 اولنور برهان و فزون دیرلر انوری در نیت شای
 تو همچون شه شهربخ نامست دگر هیچ نه برهان و فزون
 جای مچ چو دیبایت کز نقش تکلف ساره نغم
 من چه غم کز ساره گوید فزون ب نقش و برهان
 اصبای فزون و برهان ب نقش گوید هر اققنای تطلم
 تقدیم و تاخیر اولمشدر **الباب الفاء المضمومه**
 فزوشد مرد کمال اسما عجل مچ چون باد اجله نفسی
 مرد شود چون صبح دم زنده نفس سرد شود
 خورشید که کسی نیست از او پر دل تر از بیم فروشن
 همی زده شود فزوکشید جای کرد سمان ع نصرت
 فزوکشیده در خانه کانت فزوکش کرد مثل حافظ
 دل کفت فزوکش کنم این شهر بیوشن بچاره
 زاننت که بادش سفک بود فزودست زیر دست
 سمان در جهان رسم قدیمت از بزرگان مرمت

فوله
 در وینده مخصوص
 لباس
 وجه
 اراعت

دزفرو

و زوزورتان خطا و الله اعلم بالمعوج
 خرد و بزركان قاق و سحاب بردوش و زوزرتان
 چور و به پوستین بوئی و زوزرتان دم گشته اولان
 کنه هر همانند نایب زوزرتان دم آواز
 و هیدوش و کوکوش بره دارد و چشمی نکرانت
ابواب القاف المفتوحه قاق آرد یعنی دوز شود
 قند ز آرد یعنی شب شود قطره زرد یعنی آفتاب قرار
 نام شهریت در هند که متاع آن عود و طباوس و عنبر
 باشد نظای و دماغ عالم از باد بهادی هوار آسوفه
 عود قاری قاق انداز شطرنجی نظای و ملک را قاق
 آری تو قاق انداز پادشاهی تو قالب می کرد مرد
 میر حاج و نه صورت بر رو دیوار صورتخانه و
 چنت و ترا دیدند خوبان و می کردند قابله
 اصبی قالب از جان می کرده بوخته اصبی اوزین
 وارد اولند خرد و بیای جان هر قالب که نازند
 شوند از سر بکویت عاقلان کن جان می کردند قابله
 قرار داد مقرر استی و دشت بیاضی نمی کنی بشع
 از ناله منع تاندهم بخود قرار که کوش تو بر فغان
 منت و عهد استی حافظی قراری داره ام بآینه فرود

قاشه
 دیرک
 قوال
 قوالچی
 قوس فرغ
 الاغ سما
 قاید
 عکریشه

ما که روز نخی بجز ساغز نیکم قطره زده بدی ریگد
 قطره زنان بیهک جامی بر سر دستار زلف
 ضعیف گاه قطره زنان تا در اصحاب جاه محتمل
 برای شاطر جدک قطره زدن از چشم زمن آموخت
 ما بان دوی از دود دلم یاد گرفت ففا خورد سیدی
 خورد سیمان از نوای این جهان همچو نیت بگرمه
 ما بهر نوای یکدمه چند چو دین ففا خوردی که کم کوش
 خورد قولفی بود لکی دیگر انوری که از آسب
 ففا کوش خوردی که با شکل فلک در مافی قبا
 کاغذین کاغذ دن جامه در که عجمه نظلم کیوب
 شاه زمانه فرشواته یقه باک حصیر یافتی یکی
 عصاره در دست ظلم کلیم کرده دفتر قبا کاغذین
 هواره در بر قدر اذان استاد تیر اذان کاتبی
 زان همه بتر که ترک قدر اذان مراست بخت کونا
 بوی من قدری اندازد قادر اذان مثله مشفق
 کاغذی که بر قلم پیای میرسد تیرش عجایب
 قادر اندازیت رحمت باد بر پیرش حکم اذان مثله کمال
 صفاهای در مصاف کذا اداک توجه اذان
 عقلم در هزیمت تیر بشکسته کات انداخته قلندر

کوش
 کوش
 کوش
 کوش

بوزنی

از

از دیده گوید کور و کین وینر دیده چک بر حس
 ضرب ایدر همین قندر **—** توک چو دیده مرا بلکه
 بهتر از دیده **—** مرغ قندر و گوید قندران دیده **—**
الباب الفات المکوره قطعه وزیر کج
 قطعه قطعه وزیر شده **—** وزیر گفته و قشای
 ار بیوان چست **—** عجب مدار که وزیریت قطع دیوانم
ابواب الکاف المقومه کارش روشن شد ایسی
 صورت بولک عمار **—** چو کارمن نشد روشن ز کفتار
— لکن رآ کار فرمودم درین کار **—** کارش بلاد گرفت
 ایسی ایدر واری ریکد خیالی **—** تادل از شوق
 کل رویت ره صحر گرفت **—** کار او از بنده کی قامت
 بلاد گرفت **—** کاریت دست بسته کاری که هیچ کس
 نکرده است **—** محتشم **—** تادست دار عنایت دل
 برداریم شکسته **—** دل بروی باین دلت کاریت
 دست بسته **—** کاله بر فرش بنه حدی بدر دیده چک
 یرده ضرب ایدر جامی در رفت **—** کاله: و قبال
 بنه بر فرش **—** روبه بیابان عدم ده سرش **—** کلوغ خشک
 بر لب مالید او و کدن کلری **—** لبش تر بود از خون
 حورن شب **—** کلوغ خشک **—** مالید بر لب **—** خاک بر لب مالید

کفیل
 طامع و مثل
 مفاصله
 کویبه
 عظمت
 کفیل
 میوان
 صاعده
 کیوان
 زمل بلدی

کاهود کاهوب
 تابوت
 دیک
 کزه کر
 یالدرجی
 کتاس
 سپورندجی
 دیک
 کفه
 میزان کوزی

خورده ام کاری **کاهل پای** مرود ایشان **سز کوجتر**
کر نیکری جت و شیرین سبب **سیمینش کال** پیش
اهل عقل باشی **کاهل پای** مرود **کاو عنبر** دگر مفری
در که **انک عنبر** حاصل اولور **هاتقی در معراج** **زالطاف**
او شور دیگر شده **دنبوی خوشش کاو عنبرین** شده
کیاب خاموز قرمبه **خواجه عصمت** بر آتش **وضع**
دلرا **ازان حسرت** که **تاروزی** **کیاب خاموز** خود **رانی**
بر نملک دانش **و فی رشت** **بیاضی** **چکر کیاب** شود **یک**
خاموز شود **دروکی** که **کند زود ترا آتش**
نیم سوز منته **خردو** **ست خراب** مرا **ماجت** نقل **دگر**
هت **و فی نیم سوز** سوی **نمکدان** **برید** **کبود کب** **فقیر**
کاد صفاها فی **پین کبودی** این **کینه** **سپهر که او**
یک **دست چینی** نیز **میکند بازار** **کج دار** **و مرز** **منم**
قوه یوری **ایزک** **بدور تمه** **دیه جک** **برده** **ضرب** **ایدر**
ساقی **سپهر** **بر کف** **نرکس** **ست** **بهار** **پاله** **کم**
کج دار **و مرز** **کجه** **بوزک** **کزه** **سنده** **کز** **دکتری** **جای**
بود **شبه آدران** **فشین** **دان** **بار** **سزهای** **دلف**
او **کجه** **بان** **ایک** **داغش** **چو** **سینه** **سوز** **اقاد** **کجه**
او **بروی** **دوز** **اقاد** **کجه** **آت** **کیمی** **هاتقی**

فکنند کردن بدم و بیج ما بر اسبان تازی مطرد کیم
 ما کرن یعنی کرن و از سمان ما باشد سزی اشرو
 تحت انکه پیش او ما چون شمع بنج کرن وانکه فروخت
 ما سمان ما تاج شاهی سرفرازی میکند امروز از انک
 ما کردنان صحت را آدوش پیدا شد سری ما سوره بوم
 نیکم ع سمان ملک پیراهن در پند ما کردی و مردک
 حقیر ایسه ده حریفند ما بری مرد باشد کرد این درد
 ما نخوانی این مثل کردی و مروری ما هت مردان
 نهان بر کردی ما نشیندیکه کردی و مردی ما کم خوت
 مانوس بو بقیر ترکیه ده وارح هلاک ما دختر رزکه
 شیشه منزل کرد ما کم خون بودهای در دل کرد ما کزک
 نقل مجنون ما کفتح از لعل نواع دوق شراب و کزک ما
 لب کزک کرد که مجنون چه شراب و چه کزک ما کعب القفال
 شکر بزی حافظ ما کلقتند شعری ز بنفشه شکر پرست
 ما زان عنبر طبرزد کعب القفال شر ما کلونج امروز برنج
 پک امروز که ینکه قابل دکلد بو جهستن کلونج شبیه
 اولمشدر آخی طاش یرینه میوه اغامنه اتارل و مطلقاً
 اغامبت میوه ایندیچک شته به کلونج امروز در بر
 جای ما کربان سبب نه دستش بوری کردی از انک

کلونج امدودی کمال دست کش کباده عمان **س** طفل
بخت نت بر نای که جرف کوز پشت **س** چون کان و تنگش
در قبضه و زمان اوست **س** یا لکن دست کش ده دیر رگش
س پیش زور بازویت قوس فلک شد دستکش **س**
س دیر پای همت مال جهان شد پایمال **س** مجازاً مغلوبه ده
دیر رگش **س** دستکش جفا مکن آب رخ که یغن ابر
س بدمه سر شک من در عدت نمیکند **س** کمر بست خدمتکار
نزاری **س** فلک ز خیل کمر بسته های اوست که بند **س**
ز شکل قوس قرع بر میان خویش مناطق **س** ککاه خیس
س از نیا و زهر شریف تبریزی **س** کان و دریا پیش اولکاه
س دهنو کیمه اندیشه آن مکی و شبوه آن مدخلی کبج نام
مغز بید کتابی **س** غلامی خط ساقی سعادت از دست
س کدای میکده را کبج نامه در بفلت **س** وله **س**
کبج مادراً خط ضربان بود سبیل **س** این کبج نامه ایست که
هیج از رها نیافت **س** کاری مؤثر و کعبه ابوالفضیل
س جناب در کینه سرش کاری افتاد **س** که گفتی سر هم
او روز شمار بیت **س** کاواک میان می کشجان دیوش
کار آگاه منی که اخیار باز رساند کاوردنک کز فرید
کش بفتح نام شهریت در ماورا، النهر نزدیک تخت که

بنور ماه مقنع منور شدی و بمعنی تری و بمعنی خوشتر
 گذارش نقیر خواب و بمعنی ادا کردن مثال اغیر نظام
 بیاضش در گذارش مت معروف که بر بروغ سوزش
 بود معروف که کبید بوزن فمده دهقان و خزینه دار و حامد
 نظامی برسم کبیدان بر داشت آواز بی وجد نمک
 چشمی و صد نان کم زده بفتح الکاف همان کم زن که
 گذشت یعنی مدبر و ب دولت نظامی بخت چو بد بود
 بر اغیر شمع کم زده کوچ که قدذر شمع کافورک
 سزه ایت که بتادی او را آفتوان کونید رنگش
 مضبوط و اسیر و اسیر و کمان نرم که لوزخ نیز کونید
 کاووم بودی کوچک بود که صورت کاووم سافه باشند
 در خزینکاه نوازند کرایید بوزدن سرایید میل کردن
 و دیگر بمعنی بچیدن کران پست بمعنی متکبر و کاهل کلاه
 یعنی باشتیاق تمام طلب کند کبک در شلوار کنایه از
 مضطرب و بقرار شدن کربه در ایناز مکرو صیده کر
 شاسب خواب و اختراع **النبای الکلاف الحکوره**
 کرد سوش کردم اکاف زبان اولین قربانی صابنیک
 اطرافنه طوئند بروج بعده زنج ایتک رسدر وقوع
 تیریک چه کرده ام سبب رجی تو چیست بکوم بیکر

کینچی پزده
 طالب دینه
 کجاده
 مخفه
 کشت زار
 اکتلاک بیک

ز کرد هوان کون فلک طبع نتوان داشت که در ملت
 صد غصه يك نواله براید کرد گاه کوبک فرد و ک
 جنات زد بران کرد کاهش شبان که از چنگ جنگی
 بردن شد ستان کرد نامه های که اکثر مدور بوکر
 ریاضی بر سر کردانی دل کرد نامه میکند خط بزرگی
 که آن مه میکشد بر کرد رو که بند کمه حافظ
 نقاب کل کشید د زلف سبیل که بند قای غنچه و اگر
 کیس کاف زاریه کورک سوره هاتقی بنوع نه
 ز بفت ونه کیس ماند نه صد پاره فرقه برویش ماند
 هلاک کیس سیاه بر سر آن شوق دلستان ماند
 ابر شد بر نورشید ایوان **الباب الکاف المضموم**
 کل شکفت ران آهدی سیفی هفت از دهند
 در دل هر غنچه سخنی کلا شکفت کر بجا نید و بهر
 کل کرد مثله طالب کیدر غنچه کل باز قصه فون
 جبل میکند عاشقی بزبان نماد عاقبت کل میکند بر هارته
 غزیه ایدر معنانه دخی استعمال اول نور مثنویا هر کی
 ای غنچه باغ میا هم بخش کردنت با این وان کلام میکند
 آهن کالی شکفت ده بو معنایه هر استعمال اول نور جامی
 کلا شکفت و کلرغ من زیر ناک خفت مار آردین

کُنْش
 کُنْکره
 تواضع
 علم

کُلْش
 کُلْش
 طورنا
 ضوری آت

کُرْش
 کُرْش
 کورده
 لوزج اول نور اوجاق

کُوك
 کُوك
 کل سوری
 کثرتیمک

دیار عجایب کنی شکفت **کلا** و آ کرد منته مولانا غیبات
ای صبا آن باغ عارض را آتماش کرده **مظفر**
 می بنمت کویا کنی و آ کرده **کم شد پ خود بیا**
 معلوم بنی اله کتور **دیه برده ضرب ایدر** **ر بود**
 هال تو کفتم دل مرا ای ماه **بناز گفت که کم شد پ خود بیا**
کنند زد نفلدی جامی در صفت براق **کنند خاک پر**
پشت افکند زاندا آفاق برون کنند زد **کنند نفلد**
اسمیدر خسرو **ز همت ساختن رخت فلک کام** **بیل کنند**
دسیم برنج باغ **کوشت داشت حفظ ایزی همان** **آسمان**
در حقه خود کوهری میداشت کوش **ساخت امر دوش برای**
آفرینی کوشوار **حافظ** **ای ملک العرش مرادش بده**
وز خطر پیم بدش دار کوش **در کوش کرد منته** **کوشی ده**
کبک در کوش کرد **ده خویش راهم فراموش کرد** **کوشی پهن**
کرد قولی قهرتک حافظ **دوشع زبیدی چه خوش آمد که**
می سرود **کل پهن کرده کوش ز شاع در صفت خویش** **کوش**
کداری کرد آگاه اینک حافظ **کس نیارد بر او دم ز دست**
از قصه ما **مکش باد صبا کوش کداری بکنند** **کویا کوش**
دستک بست اکندری کلمی و صالی **دل پهن میبفت کز**
کوه سخت آرم خبر **بنکرید آن سنگ دل کویا که رفت**

و سناك بست **ک**ر به **ب**ید سوکت چپکی امیدی **م** اگر
 بانبات از نسیب آورد **د**و **ک**ند کر به **ب**ید فقه کبوتر **ک**
 کرک باران دیده روز کاره دیده بصیری **م** روز باران
 بی که در کوی مغان کر دیده ام **ک** در طریق عشق بازی کرک
 باران دیده ام **ک** کل تفاح میرضرو **م** یرک میریزد کل داغ
 فزان خواهد رسید **م** پیرمان آید چنانچه چونکه کل بارد
 چراغ **ک** کل اوست آنک نشاند میرضرو **م** دشت
 کل کل بر آمد از می و کفتم چه تا بست این **ک** کشار آن
 غنچه لب لب داکه کل های شراب است این **ک** هدی **م** منانه
 چه کلاست که بر سر زره **ب**از **ک** اینها کل آنست که سخر
 زره **ب**از **ک** کلاسته منار هانقی **م** مؤذن زکلاسته
 شد نغمه سان **ک** چو بیل که بر شاخ کل شد طران **ک** کل غنا
 بر کونه کلاسه که طاشی صاری ایچی قرقری اولور هدی **م**
 پرمی لعل شد پیاله **د**ز **ک** کل رعنا نمود پیش نظر **ک** کلریر
 بر نوع قاشد که زمانی کل نقشید رحمان **م** کوه دآکاند
 زمستان داشت از قاقم **ب**یا **ک** اطلسی کلریر روی جامه
 خار آ شود **ک** خواجوع کل برون آمد و چرند کلریر نشست
ک کل زمین دیار عجیب بر مکه ده بر موضع معین در که اهل
 مکه هم اولوب انده رق ولق ایدر لر فغانی **م** و ز این غرور

من که در هر کل زمین **حلقی** در اردوی سلام توی
کشد **کل صباغ** چپ سر آصفی **عرق زمی** دور
را **کل صباغ** بهار **نشسته** بر سمن و لاله شبنم سرست
کل نا زمان بنفشه بخون **دوی** بر تافت زهک کوکل
نا زمان **مت** بر کشتی رویش کل **نا زمان** **بالکز**
نا زمان ده دیر **مولانا نظری** **از فط** **زمان** **جنت**
کر **زبان** سر کشد **از پس** خود **هجو** **نا زمان** **دبان** خود کش
کواه او **مغربیت** شاهکی **بد بخید** **کابنی** **کر کویت**
فقیه که **واعظ** **رزیت** **پاک** **مشنوک** آن **کواهی** او
مغرب بود **کوته** **دیوار** **بالی** **الحق** **کمال** **اسماعیل** **کند**
حرف اگر چند **دراز** **آهنک** است **هت** **باهت** **عالم** **نق**
کوته **دیوار** **کور** **جد آخانه** **جد آ** **برکنه** **ایه** **مد قاتر**
اعراض اول **لذقه** **ضرب** اول **نور** **مرده** **وزنده** **ملول**
مد قات **ریت** **مت** **دیرین** **منلی** **کور** **جد آخانه** **جد آ**
کوش **ماهی** **صدف** **میرمرو** **چولولو** **باشد** **اند**
کوش **ماهی** **سری** **را** **باز کن** **کر** **دیده** **خواهی** **کون** **سز**
کود **ننه** **کون** **ضری** **کوتک** **شمن** **خز** **دوان**
هوزه **سرکشته** **چشم** **بته** **مدام** **بود** **زکون** **فری** **بشال**
کاد **فراس** **کس** **زنده** **بو** **معنایه** **هر** **کال** **اصفهان**

لم طع چون منقطع آمد کس زن کس بود که فریشتن
 را کمتر ازین وان راند که کوهه طوار ارقه سنه
 اولاد سوری یر محشم در صفت اسب **ب** بلند کوهه
 و کوتاه پشت و کوه سرین **ک** کشیده کرت و ذبیه تن و میان
 دوز **ا** اگر او سنده ادک یومری برده کوهه دیر لر امیک
ط طلعت اوست فروزان شده از کوهه دین **ب** بار خورشید
 بر افراشته از کوه علم **ا** و دوده اور کجی هانقی **م** و زان
 سو بر کوفت کوس رصیل **ع** علم بست بر کوهه : دنده بیل
م منجینو طاشنه ده کوهه دیر لر نطلای **م** چنان زد بر **کوهه**
م منجیق **ا** که شد کوه در خون چو در با غنق **ا** کوبیت
 و هوکان هم **ا** شته میدان دیکدر اهلی **م** زانج کوی فوط
 بر دی داز ماه تابان هم **ا** اگر خورشید دعوی میکند کوبیت
 و هوکان هم **ا** کهنه سوار اشش یورتمش پادشاه **م** در
 دور ما کهنه سواران یکی میست **ا** آنکو دم قبول نفس میرند
نیت **الباب** **الایم** **المفومه** **لای** **درد** **جای** **م**
 دوران زکل لای و هشت سرخ **ا** بس خانه : عشق که
 درین دیر بنا کرد **ا** لبریز اغذیه دک طلوه حکیم شد خمی
م **ا** غزبانم بر نه غنقه لبریزست **ا** من **ا** نا نکرده من
 خوش دل بشم میکنم **ا** لب و سنک کوفت ایله دیکدر جای

م **لجه**
 کوز آموپ
 یومعت

م
 الحاف
 یور غات منلا
 اورتو

درفت

در رفت **ب** بس که از گوش جان در توتنگ **د** دارد
 ای خواجه این بس لب بسنگ **ه** لبی بر دم امک
ب ای قرص آفتاب که دوری ز چشم ما **د** ما را لبی
 بخش که خسر و کدای نت **الباب الیم المکوره**
 مهربان کوزلک ففتان اصبی مهربانید مهربان
 کوزر سلمان **د** از هر تو درید قمر مهربان **د** کانت
 از اشقه خورشید معامت **د** میربار دیوان چادسی
 سلمان **د** امروز میربار ندانت مال هبیت **د** از میربار
 پرس و می بار کو **الباب الیم المضموم**
 مضایقه کرد تقاضا بستک کمال مجندی **د** نمی دهدنت
 کام ما از ان لب شیرین **د** جدا به تنک رنگ میکند مضایقه
 چندین **د** مو شنگ دوا فی کرد همان التده صبویورتی **د**
د تاراج برک درختان زهر سو **د** کند موزی باد مو شنگ
 دوا فی **د** محابا امتداز علی نقی **د** چه عجب کر هذر ان
 ناله **د** دلها نکنی **د** که تو بی باک ز شیر محابا نکنی
د مدارا معاسنه ده کلور خواجو **د** کیوی تو کر کر گد
 اورا چه توان گفت **د** باهندوی کر طبع محابا چه توان
 کر **د** مرده ریک ارته قنق مجازا الت رطل معاسنه
 استعمال اولفور بو تقیر ترکیده ده اولور منی **د**

ع مرغ
ع صفت
ع مقنعه
 هاتوندر ارتندیکی
 مپار دیک
ع مضمر
 جمعی مضام کلور دودو
 معانسه

ع متوالی
ع بربری در رجه کرانق
ع مبدع
ع ایجا ر ایعج کوشک
ع معانسه
ع بولوت
 بوغاز بوغازه
 نوبالاشقو
ع متداولی
 خاکه برابر

ع مضمی
ع ملصقا
ع مذبذب
 ملذخ
 ابطال
 اولاشقو
 مبدع
 مبدع

دامن چو بر کشید عیان گشت تحت عجاج م بنشست
 مرده ريك من اجا پامشام مشت و در قیعت
 جنگ و همدال اوزره هر سیفی م ای شوغ کنش در زکله
 بر دی قرار دل م با غمزه تو مشت و در قیعت کار دل م
 مثنی بر آوج معور بیک م در دشت غم آه در دشت کردت
 سرگردان مرا م چون کرد باری آورد و جرع مثنی خاک را
م و بر بولک امیک ع اعاری که آمدن مثنی ار ازل م
 بر مقدار معنای ده کلور نظلامی در صفت صبح ع بآتش
 بدل گشت مثنی شرار م بیک مشت مثنه جامی در رفت
 سید المرسلین م و من مه رآپی بیک مشت لیم م بر
 انگشت کرم کرد و نیم م مشکل پند دکه ننه بر بگمین
 لاف م طور من بد ارزو بجد بتان مشکل پند م من
 کجا سواری این مشکل پند نام کجا م دشوار پند مثنه اهل
م کرد ع جان بو فایش نه پند هرگز م آه ازان شوغ
 میفایند و دشوار پند م مو بند صباغ باغی سمان ع
 نقل شبرنگ تو مو بند عروسان برشت م مورچه چو هر تیغ م
 ماهجه: تیوغ او قلعه: کرون کشور م مورچه تیغ او مرگ
 سیمان گرفت م و پای میرهنرو خضر خازن م بود کهاک
 اندر جنگ و تاورد م بنگ و شیر خورد م مورچه خورد

مینرخ از کربه هالیآ تا که شود درین حقیقت مجارفت
 جامی در خیال خط مشکین تو با عارضی باجم
 دمبدم چشم تر من میزند نقشی بر آب نماز او برد آقا
 تفطیم ابتری کابئی ابروی چون هدر تو کر قیده
 ام نمود که بر فلک برند مددیک نماز من
 اصلده ایکی بو کیلوج تفطیم ایتکدر نتم بو پندت
 ظاهر سلمان مه کرد خاکبوس و سپهرش
 نماز برده زان روی ماه خاک و پشت فلک فحنت
 نمک فرامی کرد طون اتمک با صدی هانتی
 نخم باره نمک محتب رخامی کرد باهل میکده آخر
 نمک هرامی کرد بنیره روز شراب بنیره اوغل اخلت
 دیرلر شراب انکور انکور تا کدن او طسی خیلده سلمان
 در نعت مردود تو شد بنیره روز زانت سرتک
 دید تا که نصفی جام مخصوص کال اسماعیل
 در جرعه های ساغز لطف تو در چین دست بهار
 نصفی کل پر شراب کرد ول کترین جرعه زجام
 لطف او آب حیات فرد تر نصفی زنج همقش ماه تمام
 نظر باز اهل نظر حافظ کال دلبره و من در نظر
 بازی بنیوه نظر از ناداران دوران باش نقد

در میان مقشوش آنچه کمال صفت دوات **سیم** او
نقدست لیکن نقد او شب در میان **خفتش نور**
لیکن **خوش نور او طبع** **نقش نقیره** **ما قضا**
داه ام باز نظر را **بند روی پرواز** **باز خواند مکرش**
نقش و نگاری **بکند** **نقش زیاد** **زرد او نلرنگ** **بر او بند**
نقش خصم **زاری** **ریاره کلوسه** **قول اوضان مال**
اورده **بر او دکلور** **دی** **ویرر** **این** **بیمین** **الحق**
نشان **نقش زیاد** **آن دهان** **تت** **موهومی** **نقطه**
ایست **نه** **بتهان** **نه** **آشکاد** **جمله** **یکی** **او** **یوندر** **که** **ذکر**
اولنور **فارد** **زیاد** **بستاده** **خانه** **گیر** **طوبی**
هزاران **منصوبه** **نه** **ک** **سلمان** **ربحدر** **فارد** **عقل**
ماندن **ضمی** **که** **ک** **زیاد** **در** **معرضت** **ستاده** **مقید**
بشش **درست** **کوران** **خانه** **گیر** **حکایت** **مکن** **طویل**
با **آنکه** **ده** **هزار** **کش** **چون** **تو** **چا** **کرست** **منصوبه** **حیل**
نشان **باقت** **با کسی** **با** **آنکه** **کفینان** **سپهرش** **منجست**
نمازی **پاک** **ما قضا** **چون** **نیت** **نمان** **من** **آورد**
نمازی **در** **میکده** **زان** **ک** **نشود** **سوز** **و** **کدان** **نمازی**
کرد **پاک** **ایتدیلر** **سلمان** **تا** **نمازی** **نکمی** **فرقه** **بدی**
قدح **چون** **صراحی** **نشان** **پیش** **صنیع** **برد** **نماز** **نوبتی** **طارد**

نظامی - نشان جت آمد بدرگاه شاه - سرنوی
 دید بر اوج ماه - نوینکه مشه نظامی - برآمد بنویکه
 شهریار - نورد پیشکشی نظامی - نورد ملوکانه پیش
 از شمار - شتر بار رزینه پیش از هزار - و طومار نظامی
 اثرهای آن شاه آفاق کرد - ندیم زکارنده درینک
 نورد - و این نظامی - چو باران بود روز بایاد و کرد
 برون ناورد خویشتی از نورد - و نقد نظامی -
 در انبار اکنده خورری نماند - همان در فرینه نوری
 نماند - نوکیه نورد دولت میر یاد کار بیک - برتنت
 پیراهن کتان ز تحریک نیج - هست چوت نوکیه
 لرزنده بر بالای سیم - کم کلاه زجه سده هرور ایلیک
 اما کین کیسه خیس معاشه در نظامی - کین کیسه
 شد جاک پنهان شکنج - که هرگز برون نارواد از کینج
الباب النون المضمومه نقره خنک قیران سمان
 - نقره خنک صبح را در تاخت سلطان خلت -
 ایقا کلکون کیتی را آیمیدان در نکی - ننه کم فکم سبز
 خنک سپهر دیرر هانقی - شبانگاه کین مهر و قنده
 چهر - در آمد باین سبز خنک سپهر - خنک اصلح
 فیه آذر نه کم فرور سینک بوچنده واقعد - بتارک

در بولاد سبز سبزی کلاه **م** فرس خنک و برکت تاتی سیاه
م صکره مطلقاً آت معنایه **ا** - تقال اولی خنک
 انجور نقره **خنک** و سبز **خنک** و سبک جایز انجور
 شب کلکون دیر انوری **م** چند نگرهای شهاب اذرات
 شب کلکون **م** روان چو نور فرد در درون اهریمن
 نغزله دو ک معنایه جامی **م** تا بیستم نغزله موی ترا **م**
 کس نگیرد آشکاره موی ترا **م** صاچه ده نغزله دیر خواجه
م چینه مه مهران من تاب دهد نغزله را **م** در خم عهده
 نکرده: شب نقاب **ابواب الووا المفتوحه** ورق بگردان
 فارغ شو ورق دیگر معنای سید رحمن **م** سخنور چو حدیث
 سخنبران خوانند **م** حدیث تو چو در افتد ورق بگردانند **م**
 ورق را بان افکنی مثله سمان **م** از حسن کل بگای باز افکند
 ورق را **م** کبر شمال خدای یک زده شمایل **م** وار کلمه
 یا قدر شاهه لابن بیوک انجریه در شهوار دیر بول وار
 دیوب اشکی اولی آنه اسب دهوار دیر تفتان اولی قابل
 قاشه جامه وار دیر طونان ایله بغیر اولنور سجه اولی
 قابل انجریه سجه وار دیر جامی **م** از کس مکش جرف بسی
 آشفته **م** کز کوهر راز سجه واری سفته **م** بر طبق میوه میوه
 طبق واری دیر میوه نک طبقه لیاقتی طبعی پر استکله اولی

د وصل
ج جامور
ع وضع و شریف
و واهنده
ر ابریش
و ورد
ک کل

در بولاد سبز سبزی کلاه
 صکره مطلقاً آت معنایه
 انجور نقره خنک و سبز خنک
 شب کلکون دیر انوری
 شب کلکون روان چو نور فرد
 نغزله دو ک معنایه جامی
 کس نگیرد آشکاره موی ترا
 چینه مه مهران من تاب دهد
 نکرده: شب نقاب ابواب الووا
 فارغ شو ورق دیگر معنای سید
 سخنبران خوانند حدیث تو چو
 ورق را بان افکنی مثله سمان
 ورق را کبر شمال خدای یک زده
 یا قدر شاهه لابن بیوک انجریه
 دیوب اشکی اولی آنه اسب دهوار
 قاشه جامه وار دیر طونان ایله
 قابل انجریه سجه وار دیر جامی
 آشفته کز کوهر راز سجه واری
 طبق واری دیر میوه نک طبقه

تکلیه در دم میدهد و در **ما** دلم از هفت تبریز و برات
 ترز تبریز است **الباب الیها: المفتوحه** هر هفت
 کرد و نیت کرد با **می** کنیزانی همه هر هفت کرده **ما**
 بهودج در پس در بفت پرده **ما** هوا کرد پرواز کرد بکلا
می مجوی حالت مستان زبانک همی **ما** که مرغ انسی
 هوا میکند از ان همی **ما** هزار میخی نکنده لوحافه کک نافه
 اولسون نیک سلمان **می** توانای فقرای امامه ایت که عظمت
ما هزار میخی اندر کشی آسریابی **ما** کک اولسون جانم دید
 کبی آگاهه هزار میخ در بر سلمان **می** این دلخ هزار میخ نوتو
ما پوشیده بخانقاهت اندک **ما** هفت خون دستک بر میضو
 چنگیدر اول چنگده سباعی یک نونله محاربه ایت در سلطان
می رحمت میان بیست بردام و دوشها **ما** یله خوانم شرح
 زرمکه هفت خون دهد **ما** همدست موافق کال اصفهانی **می**
 بر چه کردد ز خاطر تفها همدت شد با او **ما** بر چه کرد اندیش
 قدر همدستان آمد **ما** همکنان راز داران هاتقی **می** چو مجلس
 تی شد دنیا مچمان **ما** کرد ریخت بر دامن همکنان **ما** اقران
 وامثال کال اصفهانی **می** هتم هزار داستان در باغ همدت
ما کز همکنان بر دم درین دیار است **الباب الیها: الکنود**
ما هنجار جیم عی ایله یول نطلمی **می** ز هنجار دیگر بر آمد

ه هادیه
 بر هفتک
 ادی

ه هودج
 محفه
 کبر

ه هیکل
 صوت و نیت
 ریگ

ه هدهده
 کوکریز
 صداع

ه هنجار
 اختیار

ه هیکل
 دنی و ناکس
 دیگ

بردم **م** مجازاً آینه و السوب معناسنه ده استقال اولنور
 بوجوز سان محربه ده وارر برذا السوب ديه **ك**
 یرده برذا الطریق ریرلها تقي **م** غلط کرد انك در راه
 او **م** ندانسته آینه و هنجار او **م** بولسز بیه يك یرده **ك**
 هنجار ریرل هندوی جان برمیان بنده : زمان بر کال
 اسماعیل **ع** پیش ربات تو تیغ هندوی جان برمیان **م**
 هندو قول معناسنه در سخنان **ع** مقبل آنت او هندوی
 سلطان باشد **م** هندو زاده بد اهل سخنان **م** از بد
 اندیشت که هندو زاده است ایمن باش **م** چون توان
 کردن خردت سنت پیغمبری **م** هندو ذهنوده بولانفك
 کفره سنه اطرق اولنغین ااری سنك علم جنبی
 فتنه در سنك جنسوك بوجیدن ظاهر **م** خود کام **ك**
 دارم دیوانه : مرویان **م** یاد **ك** که مبارآ این هندو
 و مسلمان **م** هیچ کاره : همه کاره بدر او کز شریک **م**
 کتم زهجو بدها بوسد کار ندای **م** زکوی عشق منج هیچ
 کاره : همه کار **الباب الیاء المفتوحه** بولسانه
 و صفت ایچون اولون یا : کاه اولور که حذف اولنور
 و مقدر اولور نیکی بیه **ك** یرده **نیک** ریرل کابنی
م دشمن چه عجم که **نیک** که ایان او کفست **م** کونید

یاده
 مقیده
 بیانی
 کسه

ن
 یاره

ندرت و رشوت و زخم
 و مجامعت و بزرگ و شوق
 و شاهر و بمعنی
 طوف

در عقب بک میر و پادشاه **ا** بک دیبه جنگ یرده بد
دیرلر کاتبی **ب** بومن دایما اندیشه داری **ب** نه نیک
است اینچنینه نیکو بندیش **ا** بخونیزی دیبه جنگ یرده
بخونیزی دیرلر کاتبی **ب** سفت نکرد میل بخونیز کاتبی
ا آه چه کرده ام که چنین زار میشی **ا** نسبت ایچون
اولان هفت یانک کاه اولور که آهزیه تأکید نسبت
ایچون بر نون زیاده ایدرلر مشکین و زکیین و نیکین
کی بومقوله نسبتک ایکی حالی وارر بری بوکه نسبت
ایچون اولورک یا؛ منسوب الیهک ماره و هورینی بیان
ایچون اولور **مشد** توچیدن دوزلش فته به دویین
و طاشدن دوزلشه سنکین و رمورث و وزلشه آهینت
دیرلر بری دخی بوکه منسوب الیهک بوهی اوصافتی بیان
ایچون اولور زکیین بیان کی **مشد** مشک زکنده اولور مشکیم
دینور سمان **ع** ماه تابان تو دارد شب مشکین بردوش
ا قرمز کله کل آتین دیرلر هانفی **ب** از آتش شب
هو عارضش سوخت **ا** همچون کل آتین برافروخت **ا**
پروانه آتیم ده بو قیدندر هانفی **ب** شمیمت
قد تو نام سردوش **ا** پروانه آتین تدروش **ا** کاه
اولور که تأکید نسبت ایچون اولورک نونون مقم برالف

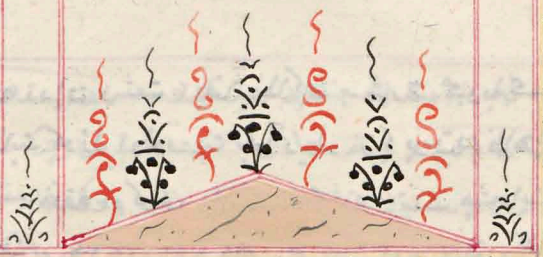
دنیاده ایدر **مشد** دیار پهلوه نسبتده پهلوئی دیرلر
 اول دنیاه منسوب اولون سان مراد اولور **س**
 کشاده دبان و جوانیت هفت **ه** سخن کفایتی پهلوینیت
 هفت **ه** اسکندره نسبتده اسکندرافی دیرلر ثوب اسکندره
 کبی گاه اولورکه الف و نونین صکره یادت بدل برهای نسبت
 دنیاده ایدر **مشد** ملوکانه و عاقبتونه و عارفانه دیرلر
 گاه اولورکه برکافزه دنیاده ایدر که اوره نسبتده دنیاده
 اولنه **مشد** جداگانه دیرلر جدایه نسبتده نظامی **ع**
 جداگانه درفتی کیفیتی **ه** گاه اولورکه بوکافی یایسه جمع
 ایدر **مشد** زندکافی بنده کی کبی گاه اولور بوکافی
 یادنصکره کتودر **مشد** نزدیک و تادیکنه اوله هر گاه
 اولورکه اجماع کافی کتودر **مشد** کروکان کبی که قور معنی
 کره نسبتی وارجر الف و نونین تأکید نسبت ایچون اولور و ع
 کبی گاه اولورکه معنای ظرفیت و عن افاده ایدر **مشد**
 بامداد دینه جک یرده بامدادان دیرلر جامی **س** بدیکر
 روز یوسف بامدادان **ه** که شد دلها رفیقین صبح شادان
ه نوبهار دینه جک یرده **مشد** نوبهاران دیرلر جامی **س**
 نوبهاران ضیفه : بندان **ه** بنیم عشرت بطرف دجه نهار **ه**
 صبحگاهانه بونک کبیر **س** چو شد تا رنج مشرق جگله

سینه و سرخ چون سبب پاهان کاد پاشا زاح
مرحوم بوقاعده به واقف اولیویج بیت مذکوره
واقع اورک صیقلهاان بجارتی جمع صیقله اولیج اوزره
افند ایدوب ملک توجیه و تکلفه الیک اولویج ویشیک
صیقلینک معاً محصولک مراد ایلجیک صیقلهاان
دیرلر غرق صیقل صیقلی نقیین حر مطلقاً صیقل
صیقله صدق اولیجی صیقلهاان صیقل کاریه ده اجمل
اولیور اما صیقلهاان دیه جیک اول اجمل لفظ
اولیور نیزاً صیقل صیقل اولیجی اول ایکی وقت خیر محصول
دهول ایتمیش اولیور انتمی کاه اولورکه الف و نون
ترکیده رک لفظیه تغییر ایتدکلی معنای افاده ایدر
مشق اوپه رک دیه جیک یرده بوسه زنان دیرلر
با ادب دن در میخانه که فاش حرم آستان بوسه زنان
لفظه ، این در کیرند ، دامن جیکه رک دیه جیک یرده
دامن کشان دیرلر سر اندازان ده بویجه بیفی
سوار سگشی من میرسد سر اندازان ، هوش ان سریکه
بود خا کپای نون او ، یاد هندوستان کرد فیصل
کشی او تدریجی ننه بی اکوب متشوق اولدق ضریب
ایدرلر ، ز سوای میخانه رفتی بجای ، و کرایه هندوستان

کرد فید **۱** اوند بیغی ننه بیغی عین اکرده زهند و ستان
 فید رایاد داد دیرل هاتقی **۲** که آن بیغی چرکس
 بد نژاد **۳** زهند و ستان فید رایاد داد **۴** یاوک فخرت
 کاد اسماعیل صفت رمد **۵** اندر دیار دیده ریس یاوک
 و دردم مردم نماز زانکه بیکباره شد فراب **۶** هر آن دیار که
 بگذشت یاوک طبع **۷** عطای تو بپوشی شکر کران آورد **۸**
 یتیمانه لوندانه سیفی **۹** روان راه تو درهای اشک
 ماهه روز **۱۰** تو هشتین بر یتیمان کوی خود شهبان بیغی کین
 بسته جزو نیز غزای می آید **۱۱** کس بدین شوق یتیمانه نیامد برین
۱۲ یک انداز بر آتقله نشانه وارن او قدر کلا اصفهان
۱۳ بایک اندازی کنگت تیر جرم **۱۴** ارم زنده همچو فارش
 زبان بیرون کند کردون نکام **۱۵** باره نوبهارست و دستغی
 دولت زمانه مخصوص صدر دیده جاک یرده ضرب ایدر لر **۱۶**
 ذی نوکن ای باره نوبهار **۱۷** که تقویم بارینه ناید بکار **۱۸**
 یکی خورد آلتی **۱۹** میخواست خورد دوسه بوسه سیغی
 چون دید دشتیب را یکی خورد **۲۰** یه کرد صاب و پری اوین
 صالی ویرمک کبی نظامی **۲۱** تماشا کنان رفت ازان مرد
۲۲ عنان کرد بر سوی صحرا یه **۲۳** و طواری اوته صالی
 ویرمک هاتقی **۲۴** دایم کله بان بعیش میکش **۲۵** کرده کله

یه دران دشت **یغما** خنکابی بر شهر **محبوب** بر
 غایت کوزل اولور بت یغما دیرلر نه **ک** بو بیتک ظاهر
خنقه در کوش باذوان تو بود **تنگ** چشمات
خنخ و یغما **اویه** **خنخ** دخی **یک** آویز صلق دیکری
چنک التی **رها تفی** **ب** بستند **زرنه** **میزها**
مخون تیز کرده **یک** آویزها **یک** دینار است
 منفست جامی **درد** **درف** **سکه** **نوبر** **کادم** **که**
بمیر **دزیک** **دینار** **دینار** **ده** **دیرلر** **سحمان**
بدف **کف** **دل** **صافی** **تو** **دینار** **بیت** **کران** **دست**
تو **امروز** **بیت** **یک** **دیدار** **یکه** **تاز** **تشدید** **کافله**
عکس **ایجن** **دن** **یا** **کنز** **بیقان** **ها تفی** **زهر** **دو** **طوط**
یکه **تاران** **تیز** **کشار** **د** **برهم** **کان** **سین** **یک** **تنه**
مشه **کال** **اصفهان** **ساده** **کرجه** **زاوان** **بورند**
بشت **دهند** **چو** **یک** **تنه** **روی** **آورد** **سوی** **پیکار**
مفرد **سوار** **مشه** **ها تفی** **مفرد** **سواران** **داشند** **کاد**
دشکر **رقم** **کرد** **بچه** **هزار** **الباب** **الیا** **الکوره** **یله**
فدا **زدوسی** **کنم** **هر** **چه** **دایم** **برایان** **یه** **الباب**
الیا **المضمومه** **بوغ** **بیو** **ندرق** **سرمین** **بیوغ** **آد** **بج**
بدید **اوغرا** **دیکدر** **بو** **شکوفه** **اگر** **آید** **که** **پیش**
توکوم **دووغ** **دووغ** **اند** **آد** **سر**

من بیوغ

این رجاله در بیان اصطلاحات صوفیه ایدم الله توفیق

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس ستایش موجودی را که اعیان اشیا را
 بظهور نور خوی بنواخت که **الله نور السموات**
والارض و در کسور عاشقی و معشوق بر ممکنات
 افزاخت **بجبرم و یثونه** نقش غیر از همتی ممکنات
 بر داخت که **لی مع الله** وقت و صبحه نامناهی
 افضل رسل و اکمل سید **محمد مصطفی** صلی الله علیه
 و سلم و اجباب و اهل بیته اجمعی **اما بعد** بدانکه
 این کلمات در مصطلحات مشهور است طائفه صوفیه
 ایدم الله بتوفیق در نظر و نظر واقع است در سه
 مطلب ختم میشود **مطلب اول** در کلمات که اکثر مخصوص
 محبوبیت و بعضی متعلق و محبت **میل** رجوع را گویند
 باصل خود بشعور و آری از اصل و مقصد رجوع
 باطبعی چون جمادات و طبایع اربعه که بی اختیار

ما قبل اصولند **ارزو** میل است باصل خود باوجوب
 علم و اکرامی از در یافت مقصد **محبت** دوستی را
 گویند بـ سبب و عذوقه و بی حرکتی باحق تعالی
محبت صاحب را گویند خاص باحق تعالی عامتر از
 آنکه طلب مفاد آن باشد **محبوب** حق تعالی را گویند
 وقتی که متفق از دوستی دانند او را مطابق بی قیدی
طلب جستن حق تعالی را گویند مطلقاً عامتر از آنکه دست
 دارند یا نه بلك از راه عبادت و عبودیت بود و آن
 طلب بمقتضای استعداد ذاتی است از قصد طالب
طلب جوینده حق را گویند راه عبودیت و محمد کمال
 نه از روی دوستی **مطلوب** حق تعالی را گویند وقتی
 جوینده عامتر از آن بود که بدوستی منسوب باشد
مغلوب محبت مقلد را گویند **سیر** جذب به الهی را گویند
 نآره سدوك بر و مقصود باشد **نیل** دوستی حق تعالی را
 گویند باوجود طلب و جد تمام **عاشق** جوینده حق
 تعالی را گویند وقتی که طلب کند بجد تمام از آن
 جهت که مستحق دوستی اوست حق تعالی گویند از آن
 جهت که مستحق دوستی است از هیچ وجود شوق اند
عاج دل را گویند در طلب معشوق اشتیاق کمال اند

علاج دل را کونید در میدان کثی و طب تمام و غنای
 مدام سرمد الی الی بود که نقصان و تفریط بدان راه
 نیابد نه در انقباض و مشاهده و نه در انقباضات
 و مجاهد **هن** جمعیت کالوت را کونید در یک ذات
 و این جز حق تعالی را نبود **جمال** ظاهر کردی کالوت
 معشوق است بجهت زیادتی رجبت و طلب عاشق
 و ایبات بزرگی او و بزرگی معشوق **لقا** ظهور معشوق را
 کونید چنانکه عاشق را بقیه حاصل شود که اوست
شکل وجود حق تعالی را کونید از جهت بقیه و تقید
لطف بردوش دادن معشوقست مر عاشق را بطریق
 موافق و موافقت ملاحظه بی نهایت کالوت الی کونید که
 هیچکس بنهایت آن نرسد **ظرافت** ظهور انوار است
 از راه مشاهدات مجید از ماده **شکی** احکام لواح
 و طواع انوار است آن حضرت اله در ماه **شوم**
 کثرت النفاذ را کونید و سرعت که درود و **کرشمه**
 انفاذ را کونید **شماره** اقتضای جمالیات و جمالیات
 را کونید **شبهه** اندک جذبیه الی را کونید و حال که
 باشد **تنگی** بی نیازی الی را کونید بحسب واللغنی
 عن العالمین **مکر** عبودیت معشوقست مر عاشق را

کاهی بطریق لطف و موافقت و کاهی بطریق قهر و مخالفت
وینب استدرج الی رآ کونید **وفا** عنایت ازلی رآ
کونید **جفا** ترسانیدن سالک رآ کونید از معارف
و مشاهدات **خود** باز داشتن سالک رآ کونید و بموجب
نان قوه دادن معشوقست مرعاشق رآ **ختم** ظهور
صفات قهری رآ کونید **کین** تلط صفات قهری رآ
کونید **خین** امتحانات الی رآ کونید بانواع **بهای**
ظواهر و باطن **صباح** قبول احوال و عبادات رآ کونید
با وسایط **وینب** **برده** مواع رآ کونید که میان
عاشق و معشوق باشد و آن از لوازم طریق باشد
از جهت عاشق و نه از جهت معشوق **مجاب** موافق رآ
کونید که عاشق رآ از معشوق باز دارد **بام** کشف
عمل تجلیات رآ کونید **خانه** خودی خود رآ کونید که
غیبت وجود است در مطاوعت سالک علی سبب
البصیره **نقاب** مواع رآ کونید که معشوق رآ از عاشق
باز دارد **منوری** تقدیس کرمه ماهیت الی رآ
کونید که از ادراکات کافه معانیان پوشیده است
سرکش مخالفت ارادت و مراد سالک رآ کونید بحکم
ارادت الی رآ **تیزی** در کرم احوال و عبادات رآ کونید

سطانی برای اعمال و احوال را گویند **امیری** ارادت
 جاری داشتن است بر سالک **هکمی** او امر شرعی را
 جاری کردن است بر سالک **تکاه** حصول جمیع کائنات
 گویند **توانا می** صفت فاعل مختار را گویند **سوری**
 اطاعت و استیلا الی را گویند **ترکتاری** جذب
 الی را گویند که سلوک مقدم باشد **نمارت** نیز جذب
 الی را گویند و واسطه بر سلوک تاراج سلب اختیار
 سالک را گویند در جمیع احوال و اعمال **اشناهی**
 تعلق و پیوسته را گویند که با همه مقصودات
 پیوسته است چون خالقیت بخلاقیت **بیگامی** استغناء
 عالم احدیت را گویند که بهیچ وجه مفتقر به هیچ چیز نباشد
 و بهیچ چیز مماثلت و مشابهت ندارد **تکبر** بی نیازیت
 از انواع اعمال سالک **شهریر** وجود مطلق را گویند
ده وجود متفاد را گویند **کوی** مقام عبودیت را گویند
محل متصف شده را گویند بصفات کمال اعمال و مجاریت
 را گویند **سینج** مقام عبودیت را گویند **یار** صفت الی
 گویند **نعمتکار** صفت رحمانی را گویند **نعمتوار** صفت
 رحیمی را گویند **مهربان** صفت ربوبیت را گویند **دلدار**
 صفت باطنی را گویند **دلبر** حق تعالی را گویند بصفات

فیه و ببط و اندوه محبت در دل **جانان** صفت قوی را
 گویند که همه موجودات قایم بدوست **دکنای**
 صفت فتاحی را گویند در مقام انس در دل و جرات
افزاد صفت ابدی باقی را گویند **دوست** نسبت
 محبت الای را گویند بر محبت **الک استواء** استبداد
 الای را گویند **قامت** سزاوار پریش را گویند که
 هیچ کسی را جز حق تعالی آن سزاواری نیست **زلف**
 عیب هویت حق را گویند که هیچ کسی را بدان راه نیست
موی ظاهر هویت را گویند یعنی که همه کسی را معرفت
 وجود او علم علم حاصلست و بدان راه نیست **کیو** طبع را
 گویند بعالم هویت که جهل صیغه جماد از کت **ضم زلف**
 معصیت و مشکوت اسرار الای را گویند **بیج زلف** اصول
 حقایق و معارف را گویند آن اسماء سبعه اند **تاب**
زلف متابعت اعمال را گویند **دین** اعتقادی را گویند که
 از مقام تفرقه سر بر کرده باشد **زهد** اعراض را گویند
 از ریاض و فضول دنیاوی **عبادت** اجتهاد سالک را
 گویند **خان** مطاوعت را گویند **روزه** قطع آساک
 و التقات را گویند بغیر راز عین **زکوت** ترک دایم
 را گویند و تمصیبه را نیز گویند **کعبه** مقام و صفت است

گویند **ع** سوك را گویند **بیابان** طریق واقع را گویند
طامات معارف را گویند **فرقه** صلاحیت و سلامت
 صورت ظاهر را گویند **سجاده** یقین ظاهر را گویند **زوفی**
 ترك تبیر و اجتهاد را گویند **راو** مقادیر و افسار
 را گویند **کرد** **کردی** تسلیم وجود حقه را گویند حکم صفاح
 دیو ترك تدر و اجتهاد با اختیار خود **بدل کردی** عدول
 گویند از چیزی بچیز بجهت عوض از احوال **در باختن**
 محو کردی احوال ماضیه را گویند از نظر باطن ترك
کردی قطع اهل را گویند از چیزی **خواستن** قصد و خیریت
 را گویند **نشستن** سکنت را گویند **بیرون** عالم صلاک
 گویند **آمدن** رجعت را گویند بعالم بشریت **عقل** الت
 تمیز را گویند میان خیر و شر **فهم** الت در یافتن را گویند
پابین مقام جهود را گویند **دستگاه** مقام قبول را گویند
پاد مقام نشان را گویند در قطع عدویق **تأبستان** معارف
 و معانیق را گویند **کلزار** کشادگی را گویند مطابقاً پس
 هر چه اضافه کنند بان اضافه کرده باشد و بان
 باز خوانند **بوستان** محل کشاده که را گویند عامه از آنکه
 چیزی مخصوص باشد **کل** نتیجه عالم را گویند که در
 پدید شود **سرو** علو مرتبه را گویند **داله** نتیجه معارف

کونید که مشاهده کنند **ترکس** نتیجه عالم را کونید که
در محل پیدا شود از طرف و فرج **بنفشه** دکوت را کونید که
قوت ادراک در آن کار کند **سبزه** عین معرفت را
کونید **ریحان** نور را کونید که از غایت بصیفته
و در ریاضات و در دل حاصل شود **نشو** ترقی را **نما** غایت
در ریاضات را کونید از پرورش الوهیت **فیدجی**
یک رنگی را کونید که بنویسه طلب باید و قطع ما سوا
کند **کبودی** تخلیلا محبت را کونید **رزوی** صفت
سودک را کونید **سرفی** قوت سودک را کونید **بزمی**
کمال مطالعه را کونید باقی مجموع کلام را برنگ قیاس
کنند و مناسب معنی دارند **ابر** حجاب را کونید نسبت
و حصول واجبهایی که بنماید **باران** نزول را کونید
آب روان محور فرج دل را کونید **سبل** غلبه احوال
دل را کونید که فرج و ترع باشد **نییم** باد آوردن
غایت را کونید **بوی** آگاهی از عذوقه پیوستگی دل را
کونید که در اصل بوده در مقام جمع اول و اکنون
در حالت تفرقه افتاده است **مطرب** آگاه کند کار را
کونید در طریق **نای** پیغام معشوق را کونید در حجاب
دقیق **دق** طلب معشوق را کونید **ترانه** داری و محبت را

گویند **ناله** زاری فرین محنت را گویند **نال** **دین** اینست
 محبت را گویند **سما** محبت را گویند **بای** **کوفتن** تواجد را
 گویند **دست زدن** محافظت و مراقبت را گویند و اگر
 کسی را وقت نظر باشد هر ساز را بمعنی کمرهای
 او نفراد و او باشد **چشم شهید** ظاهر کردن احوال
 کائنات سالک را گویند بر سالک و منع از غیر او **چشم**
ترک چشم ترکس سیر کردن احوال و کائنات و معنومرتبه
 سالک را گویند **دوی** مراتب تجلی را گویند **ماه روک**
 چهره، تجلیات را گویند **چهره** تجلیات را گویند که سالک
 بر کیفیت آن مطلع گردد **رف** تجلیات معنی را گویند
چهره کلکون تجلیات را گویند وقتی که در غیر ماده
 باشند در خواب یادر بجمودی **خال سیاه** عالم غیب را
 گویند **خط سیاه** عالم غیب الغیب را گویند **خط بنز**
 عالم برزخ را گویند **لب** کلام را گویند **لعل** بطوت
 کلام را گویند **لب شکرین** کلام منزل را گویند بواسطه
 باشد اینبار آ ملک و اولیا را بواسطه تقصیه **لب**
شیرین کلام بد واسطه را گویند بشرط ادراک شعور
دهان صفت مشکای را گویند ظاهر **ارهان** **لوجک**
 صفت مشکای را گویند بطریق توفیق **تاب زلف** کمال

الهی را کونید **سر** صفت ادافت و منبت الی را کونید
زنی صفت حیات الی را کونید **جانی** ظهور اسرار
الی را کونید **ابرو** افعال فقط سالك را کونید **هک**
بواسطه تقصیری که از وجود آید **کان ابرو** عرض
فقط دست سبب تقصیر و باز حکم عنایت ساقط ناکردن
از درجه و مقام **ابروی خفیه** فقط سالك است
از درجه و مقام سبب تقصیر و گذاشتن سالك در آن
مزه مجاز سالك است از رویت تقصیر در اعمال **تیر فزه**
اهمال ناکردن سراً او جهراً صفت صفت بهمه الی را
کونید **دیده** اطلاع الی را کونید بر جمیع احوال سالك
از خبر و شتر **جمع مت** ستر کردن الی را کونید بر جمیع
احوال سالك بر تقصیری که از سالك در وجود آید
جمع ضماد ستر کردن تقصیر سالك را کونید از سالك
لیکن کشف آن بر ارباب کمال که اکل و اعمد او ملکی
باشد چه ابتلاً بزبان ایشان وجه نباشد **جمع اهواری**
نخسه کردن الی را کونید مر سالك را بر تقصیر
آب بطریق رمز فانی **فصل دوم**
در اسمی که میان عاصق و معشوق مشترک است
و در اطلاق اسمی خصوصیت ندارد ولیکن از روی

معاذ گاه مفروضیت گیرند و گاه نگیرند **مجرد**
 آیات و اوقات حضور را گویند باحق تعالی **عشرت**
 لذت انسی را گویند باحق تعالی و سرور در دل
 و شعور و آگاهی ازان لذت **طریق** است باحق تعالی
عیش دوام حضوریت باحق تعالی و فراغت تمام **شراب**
 تجلیات عقیق را گویند با وجود احوال که مستوجب
 معرفت باشد و این کمال را باشد اخص اندر در نهایت
 شلوک **شراب خام** عقیق مزوج را گویند یعنی معارف
 مجردیت **شراب پخته** عقیق صریح مجرد را گویند **شراب**
خانه عالم ملکوت را گویند **می** تجلیات عقیق را گویند
 با وجود احوال که معارف معرفت باشد و این احوال
 کمال را باشد که خواهند در توسط شلوک **میخانه**
 عالم رهیوت را گویند **میکنده** مقام مناجات را گویند
 بطریق کجست **میخانه** مهبط تجلیات را گویند قلب است
باره عقیق را گویند وقتی که ضعیف باشد و این
 عوام را نیز باشد و در برایت شلوک بود **ساخت**
 تجلی محبت را گویند که موجب شکر بود **قدح** وقت را
 گویند **جام** احوال را گویند **صدای** مقام را گویند
سبح توقف را گویند **برعه** اسرار را و مقامات

بیان
 ضم توقف را گویند

واحوال گویند که در سلك از سالك پوشید
مانده باشد **منی** و زو کرفتن عقی است جمع صفات
و روف و بیرونی را عبارت از وسک او است **مت**
ضرب استفراف را گویند **ذهیج** آکی از **هیج** وجه **مت**
آگاهی از استفراف را گویند در نظر داشتن بر استفراف
خود **ضربات** ضربی بشریت را گویند **هتباری** افتت
از غلبه شوق بجه صفات اندرون و بیرون و تجارت
از **محو** او است **خار** رجعت را گویند از مقام وصول
بطریق انقطاع **رنی** نظر است از انواع اعمال و طاعت
قندی معاشرت و معاشرت اعمال است چنانچه آفتاب
اعمال است او **باشی** نرك نوالست از طاعت و ترک
از معصیت در غلبه **کجبت** **لابالی** بان نادانست
از هر چه بیاید کند و گوید در غیبات **سوک** **شمو**
نود الله را گویند که در قید در سالك افر و خفته
شود **نقل** معاشرت و کثرت اسرار و معانی را گویند **کیا**
پرورشی دل را گویند در **جنتات** **صبوی** مجازیه را
گویند **صیغ** طوع اوقات و احوال گویند **بامداد** بدایت
احوال را گویند **شبانگاه** زیات مقام را گویند **روز**
بنابع انوار را گویند **شب** مقام عارف را گویند

و نیز عالم مجردت را آ گویند و این عالم خلقی میباید
 مشتمل وجود و عدم **شب قدر** بقای سالک را در عین
 استهداک بوجود حق تعالی **شب یلدا** نهایت الوان
 و انواع را آ گویند که سواد اعظم آنست **عهد** مقام
 جمع را آ گویند **نوروز** مقام تفرقه را آ گویند **ترا**
 تجنی جلال را آ گویند بامدوخته جلال نیز اطلاق و بر
 هفایق و رقابق کشند **کفر** تاریکی مقام تفرقه را
 گویند **کاف** صاحب اعمال مقام تفرقه را آ گویند
شأچه نتیجه حال تجنی را آ گویند مطلق از تقید
 باخذاً التجدیدن و آن شهود سجئی است **دیر** عالم
 اناری را آ گویند **کلیه** عالم حیوانی را آ گویند **جلیباً**
 عالم طبایع را آ گویند **ناقوس** یاد کردن مقام تفرقه
 را آ گویند **زمار** استظهار را آ گویند بجلل منین و توحید
 ذاتی **بت** مطلوب و مقصود را آ گویند **دفسد** **سبوم**
 در اسامی عاشق و آنچه متعلق اوست **توبه** بازگشتن
 از چیزیک ناقص و نازل را آ گویند و روی آوردن
 بچیزیک کامل و عالم را آ گویند از حضرت حق تعالی
ایمان در یافتن حق را آ گویند **بیماری** فتن و اندک
 درون را آ گویند **مردن** طرد و دانند که را آ گویند از

حضرت حق **زندگی** قبول و اقبال را گویند که بجز خود
 حق باشد **ناقوتانی** بی قدر نیست و دست ناری
 بر هر چه مراد و معنی باشد و این زندگی بتدریج ایجاب
 شود **راحت** وجود از او را گویند که موافق ارادت
 باشد **تندرستی** برقرار ماندن و قوای ظاهری و باطنی را
 گویند **افزاده** ظهور حالت آری را گویند و رویت
 عدم قدرت ارادت و عبودیت بسزای آن حضرت **پاکباری**
 توبه، خالص را گویند که زود اعمال ثواب خواهد
 و نه در مال غلظت و مینه بگشاید خالص خدای را خواهد
 و جوید **مضور** مقام وحدت را گویند **عینیت**
 مقام انیت را گویند **کرمی** مقام محبت را گویند **سرمی**
 مقام برد نفس را گویند در بشریت از افعال
بیداری عالم محسوس است جهت سرانجامت را گویند
قطار نوعیت محل او امر تکلفی را گویند **علف**
 شهوات و مشتهیات و هر چه نفس را در آن فکری
 باشد **عف** غلبه سکر را گویند مقضای فزای
 ارادت نفس و مشتهیات اوست **سرمیان** راه تیمار
 گویند **زر** ریاضت را گویند **سیم** تقصه باطن
 و ظاهری را گویند **کوه** معاذ و صفات اللہ را

بیان
 ساربان
 راه غمخوار گویند

گویند **جهت وجود** خود ده کیری را گویند از تقصیر
در وجود آمده باشد **و ضامات عائف و معوض**

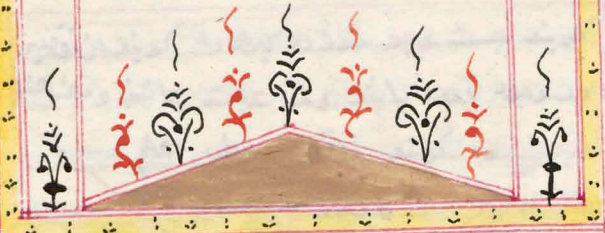
را گویند فاقم والله اعلم

بالمقواب

م
م

[Faded handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Handwritten marginal note]

رساله قافیه لوردنا جامی رح

بسم الله الرحمن الرحيم

بعد از این حمد و نعت تریں حمدی که قافیه سخنان
 اجتن فضاوت بدان تکلم کند اعنی سباس و ستایش
 حضرت و اهب العطایات جل جناب جمدله عن ارحامه
 بکنه کاله و پس از توکل بطبیوع تریں مقافی که عنید
 صحت برغت بدان ترغ نماینده اعنی درود تحیت سرور
 کاینات سلام الله و صلواته الزکیات علیه و علی آله
اما بعد نموده میشود که این مختصر است وافی بقواعد
 علم فوافی که بموجب اشارت از اقبله بعضی اصحاب
 واعزه اعیان صورت کثیر و سمع تقریر می باید
 امید واری بعنایت بی عدلت حضرت باری جنابست که
 سعادت آصفاً محفوظ شود و بعین رضاً منظور
 و محفوظ گردد **چونکه** بخنده در آید لب اصل ز نشاط
اگر دلکش لطیفی و زد نسیم قبول **و من الله کفو**

بكل مأمول والوصول الى كل مطلوب **مقدمه** بدانکه
 قافیه در عرف شعری بجم عبارتست از تمام آنچه تکرار
 در اخر صیغ ابیات واجب باشد بامتن بشرط آنکه
 مستقل باشد در تلفظ بلکه جز کلمه باشد یا جمله
 جز و بعضی تمام کلمه آخر قافیه کفۀ اند و بعضی
 حرف روی را و ردیف کلمه را ^{اعتبار از ردیف است} کونیده بیشتر که بر پیل
 استقره در آخر همه ابیات بعینه مکرر شود و شعر
 مشتمل بر ردیف را آ مرده فزونند و این فاضله شعری
 بجم است **مثال** شعر درد و غم تولدت شادی بجان دهد
 یاد لب تو طعم شکر باد هان دهد **فصل** در وصف
 قافیه نه است چنانکه گفته اند **م** روی در وقت
 دو کفید و بعد از آن تا **یس** و خیل و وصل و
 فروغ و فرید و تا بر دان **م** روی آفرین حرف اصیلت
 از قافیه یا آنچه بنزد آن باشد چون چون لام
 درین بیت **م** در ازل نقش تو بر تخته کل دیده دل
م دید و پای دل بچاره فرود رفت **م** رفت الف
 و داد و یاد را کونید بشرط آنکه پیش از روی
 واقع شده باشد بی واسطه متحرکی و حرکت ماقبل
 ایشان از جنس ایشان و هر قافیه را که مشتمل باشد

اعتدال از صیغ و کت از قافیه
 و در وقت است
 چون همین فوتم که با قافیه
 جمع است

چون میم هم که از قافیه
 جمع کرد باشد

شرط آنکه ساکن باشد

عاشق غم زده : سوخته و آیدره : دل **خفته**
 از آتش رفتار بوی شمع **چکلی** بر دود مرده
 خوانند بکون را پس اگر در میان روی و دود
 صغی ساکن بنامد باشد از مرده بر دود مفرد گویند
 چنانکه درین **ای** از بنفشه ساخته کل پرک را نقاب
و ز شب طحیر آ زده بر روی آفتاب **و اگر کانی**
 واسطه شد باشد آن را دود زاید گویند **والف**
 دو او و یا را دود اصلی و آن نافیله را مرده
 مرکب خوانند درین **از** پس که تنخ ز آتش
 عقیق تو که اجنت **ما** نتوان هم از شمع همی نار شناخت
و صورت درین زاید شش است چنانکه کفک اند
دود زاید شش بود ای دوفون **و آوراو**
 بین و شین و فاو نون **چون** ساخت و نخت و ریخت
 و کارد و مورد و کاست و پوست و زیت و داشت
 و کوشت و یافت و کفت و زینقت و ماند و دانگه
 و دود در قافیه پاری چون او و یا باشد برود
 گونه است معروف و مجهول **معروف** آنست که فنیه
 و کسره : ما قبل او و یا را اشباع تمام کرده باشند
 چون بود و پیر **و مجهول** آنکه اشباع تمام نکرده باشد

از بنویزنیافته این دودی نایب
 آری شمع بود از نور آفتاب
 فصل از بوی کل و کلسکات بعد
 در بوی کل پیر و پیر و پیر و پیر

چون شور و غیر پس احسن بجه واجب آنست که
معروف و مجهول را در یک شعر جمع نکنند چنانکه
اسماعیل کرده است **رباعی** بادل کفخ تو یاری دل نیک
ما کرمی دوری بیار من نزدیکی **و** دل گفت باد هان
وزلفش عریبت **و** نامی سازم جنبگی و تار یکی **و**
و گاه باشد که یا مجهول را با کلمات عربی اماله کرده
باشند جمع کنند چنانکه انوری گویند **و** ناماه
دویم ازمن رخ در عجب دارد **و** بی دیده خواب یابد
بی دل شکیب دارد **و** قید صرف ساکنی را گویند غیر
ردف که پیش از روی باشد بی وا - طه چون نون
درین بیت **و** چو زهره وقت صبح از افق باز
چند **و** زمانه تأثیر کند ناله **و** مرا آهنگ **و** و هر وقت
قید در پارسی ده است چنانکه کفّه اند **و** کر
صوت قید را آگیرند یاد **و** نیت در معرفت بحج از ده
زیاد **و** یا وفاد را و زاو بین و بین **و** عین و فاو
نون و ها باشد بعین **و** چون ابرو صبر و جنت و تحت
و خرد و درد و بزم و رزم و دست و دست و رشت و
کنت و مفرد نفر و سفت و افت و بند و بند و مهر و مهر
و اگر بنا را قاضیه بر عربی نهند رعایت قید در جمع صرف

بیدی شعری بحج لفظی عیار
شکل بر قید باشد قافیه
سازند رعایت قید لازم
می دارند در همه چیزها
جملات شعری غریب که
ایشان رعایت قید لازم
نمی دارند

لازم است چون رعد و رعد و بگو و فکر و جیب و رعیب
وامثال آن تأسیس الف را گویند که میان او و روی
یاك حرف متحرك واسطه باشد و قافیه موسسه آنست که
این الف را جمیع ابیات رعایت کنند چنانکه گمان
اسماعیل کرده است در فقیهه که مطلعش این است
شعر ای آنکه لاف می زنی از دل که عاشقت **لو**ط
لك از زبان تو بادل موافقت **و** شعری بحج بر مضمون
فضیحا: عجب رعایت تأسیس را واجب نمی دارند بجهت
مستحسن و شاعران **و قید** آن حرف متحرك را گویند که
میان تأسیس و روی واقع شود چون شبنم و فادرین
بنت گذشته و **وصل** حرفی را گویند بروی الحاق کنند چون
میم درین بیت **من** بوی تو هوا خواه نیم **سرم**
گودنوی تو هبند دارد **ومن** بچشم **و** **زوجه** حرفی را گویند که
بوصل پیوندد چون میم درین بیت **ما** هیچ گمان
کوی یاریم **و** **ما** سوختگان جنام کاریم **و** **مید** حرفی را گویند که
بجوجه پیوندد چون شبنم درین بیت **عنی** عینیه عین
الله چه پشیمان بیاهتش **و** **چه** نگران ستان آ آ چه
مرد افکن نگاهت **و** **نابره** يك حرف را گویند که با پیوسته
بمزید ماضی شود چون میم و شبنم درین بیت **ای** آنکه

بیاهتش

بحج

بچشم مهر دیدن **م** از جمله اینکو آن کنید **تیمش**
فصل **م** حرکات قافیه شش است چنانکه کفه اند

م رس و اشباع و همد و جیه است **م** باز بجز **م**
و بعد از دست نفاذ **م** رس حرکت ماقبل تأسیس
را گویند و پوشیده بیست که ان غیر فتحه نتوان بود
اشباع حرکت و فید را گویند و ان بیست کسره باشد
چنانکه گذشت و فتحه نیز آید چنانکه ظریف نماید **م**

گذشت ماه روزه بخیر مبارکی **م** هر کس قریح زبانه کلیدیک
را **م** و وضع نیز می شاید چنانکه درین **م** ای کت
صراحتکس شوضت بتفائل **م** زلف تو قش **م** رسم تظاول
همد حرکت ماقبل روف و فید گویند چون فتحه کار و بار
و جنت و تحت و ده کاهکه قافیه مشتمل بر حرف قید موصول
باشد اختلافت خد و جاز داشته اند چنانکه کالاصفیه
کفه است **م** که سوز دل یک نفس آهسته شود **م** از
دور دل راه نفس بسته شود **م** در دیده ازان آب همی

که دانم **م** تا هر چه زلفش نت ازان حسنه شود **م** نوجیه
حرکت ماقبل روی ساکن است و نباید که مختلف گردد
مک و فتحی که روی متحرک شود بسبب حرف و وصل باشد
چنانکه انوکو در فقیده که مطلعش اینست که **م** ای مسلمانان

فغان از دور جری جنبی **و** و نفاق ماه و قصد
 بر سه مشتری **و** سامی و عنبری قافیه سافه است
 مجری حرکت روی را گویند و اشتقاق آن اصغر هاینز
 داشته اند نفاذ حرکت صحت و صحت است وقتی خروج
 بدو پیوندد و جهت حرکت مادی **و** تا چند بسند لاغری
 افکنی **و** و زشتک سم شیشه بشکنیم **و** در شع پارسی
 لانج نیست که حرکت و صحت متحرك باشد چنانکه **و**
 ما عاشق روی نیکوایم **و** دیوانه شکل هر جوانی **و** حرکت
 خروج و مزید را نیز نفاذ گویند جهت حرکت میم و همین درین
و تا که بخون دیده دول بر و بریم شای **و** از ره بروند
 و نذر راه او بریم شای **فصل** در باب این صنایع
 قافیه را که در تقطیع آفر او دو جهت ساکن پیاپی شود
 متردق خوانند و آن قافیه را که در آفر او یک جهت
 ساکن باشد اگر بیی از آن ساکن یک متحرك است
 انرا سبایت گویند و اگر دو متحرك است انرا متدرك
 گویند اگر سه متحرك است انرا متراكب گویند و اگر چهار
 متحرك است متكاوس خوانند و قافیه متكاوس در اشعار
 عجم نیامد است و جمیع این القاب درین بیت مذکورست
 متكاوس متراكب متوازی میخوان **و** متدرك متوازی لقب قافیان **و**

فصل — چون حرف روی آکن باشد و حرف وصل
بدو پیوسته باشد انرا مقید خوانند و اگر حرف وصل
بدو پیوسته باشد انرا مطلقه گویند و اگر روی مقید و اگر
از حرف قافیه هیچ حرف دیگر نداشته باشد انرا مقید
مجرد گویند چون سرور و دلبر چون داشته باشد بان حرف
نسبت کنند مثلاً مقید بر حرف یا حرف فید گویند و روی
مطلق اگر از حرف قافیه همین حرف وصل داشته باشد
چون سروری و دلبری انرا مطلق مجرد گویند و اگر حرف
دیگر از حرف قافیه دارد بان حرفی نسبت کنند چنانکه
مطلوبه بقید و در حرف و ضوع مزید و تا بیره گویند **فصل**
معیوب قافیه چهارست افوا کفا سناد ابلا افوا
اختلاف جزو و توجیه را گویند چنانکه دور و در
و حبت و حبت را پر و پر را در یک شعر جمع کنند کفا
بتدیل حرف روی است بحر فی که مجریم یا و نزد یک بود
مانند احتیاط و اعتماد و این قبیل است جمع کردن
میان حرفها عجب و عجبی چون رک و شک با شک و شک
مشور جمع کنند باطوب و امثال این بقرات ناپسندیده
سناد اختلاف در حرف است چنانکه زمان و زمین در یک
قافیه جمع کنند و شعری که عرب اختلاف در او و یا جائز

میدارند چنانکه محمد و حمید را در یک شعر می آورند و این
 در اشعار ایشان بسیارست **ابطاً** اعجازه کردن قافیه است
 و این برد و گونه است **جای** و **جایی** چنانکه **جایی** بگوید و نیز باز
 فونکر و ستمگر و این قبیله است نون مصدر خود گفتار
 و شنیدن و هر وقت چون الف دوزن در بیان و در وستان
 و الف و تا در صفات و کاینات و الف و ها در دلها و بجزها
 و الف دوزن صفت چون **خندان** و **گریان** و یا: **تنگیر** چون
 دستی و سرکی و رال استقبال چون دهد و پرت و نوبت
 تقصیر چون **زین** و **سپید** و **بالجمله** در آهز ایست
 صریحاً بیک معنی مکرر شود خواه یکن حرف باشد و خواه
 پیشتر از قبیل **ابطاً** جای است نشاید که بنا قافیه بر آن
 نهند و اگر ضرورت افتد در قفیه پیش از دو یا سه توالی
 بقدر آنکه تکرار قافیه جایز داشته اند و این نوع قافیه را
 شایگان گویند و **ابطاً** **مفنی** چون آب و کلاب و این را **بابت**
 داشته اند آورد چنانکه گفته اند **س** ای کل رضار
 نو برده ز روی کل آب **ما** صحبت کلزارها کرده بیوبت
کلاب **فائمه** قافیه برد و وضع است معمول و غیر معمول
 است که با آنکه در نغز می کنند شایسته آن باشد که
 قافیه واقع شود و معمول است که بواسطه ترکیب **بالف**

پیداً و امثال آن صدصفت آن پیدآ کند باخواست دست
 در يك قافیه جمع شود که چنانکه کفته اند **شهر**
 در آینه روی نوکر کوچم راست **ه** انوار تجلی الهی پیداست
ه و گاه بنجر در يك لفظ چنانکه کمال اسماعیل لفظ کار در
 در قصیده که مطلعش اینست **ه** بر تافتت بخت
 هر آرزو کار دست **ه** زانم نمی رسد بسوزگفت یار است
ه قافیه ساخت است بر وجهی که حرف دال را چنانکه
 میکنند **ه** خیم شیر دل را قربان همی کند **ه** زان

روی سوره زاج آمیخته کار است

قصیده قلب العارفين شیخ زین الدین عطار قدس الله روحه

متجانی است از درو دیوار	چشم بشاکه جلوه و دلزار
دور افتاده تو از پندار	نخن افرید الیه آمده است
ایکه می بینیش نه نقی نکار	کلاشی و محیط می بینم
می سزای باجن موسیقار	توز کوناه بینی عین الخوف
سرفرد پرده تو کرکسی وار	اوبه هئی تو ایستاده چوسرو

سرمه کن ز نور بی بصری

بگشی در دو چشم پر زنگار

از لب و بیسی از میمنه و یسار	ز اندرون و بیرون نشیب و فراز
پیش تو پرده گیر و از رخسار	شاهد لاله الله
بسزای تو بر کشاید بار	کاروان نفخت من دو صحر
وهو معکم نمازیت دیدار	شم وجه الله آیدت بنظر
لبس فی الدار عجزنا و یثار	این تماشا چو بنگری کوی

اهد است او اگر تو بشمارک

واهدیت ساخته هزار

همه یک دانه آیت این دریا	همه یک قطره آیت این دریا
برخی واحد آن سه سالار	اسب و فیل و پیاده و فرزند
شتر و اسب و فیل و کوا و خمار	میناید بچشم احوال تو
بیل و قری و چکاوک و ساز	زغ و طاوس مار و مور و مکد
سوی عین الیقین پیاپی بار	کر تو عجم الیقین برست آرک

<p>شوی از کاشفات برهنه رود لمن الملك واجد القوار نود روشن نایب شب تار نشستی برین سران و شمار صوت فین را بعورت یاد شاهبازی تو جبرئیل شکار</p>	<p>وجه مو ابقی عیال بین پس بخود کوی و از خود شوی عشق اگر در دلت فروز شع محو کردی چنانکه از هستی برین دیده بنگری ظاهر که بر این بال و پر کن پرواز</p>
---	---

<p>دوی بیکانه که می نیکم آشنای بر آیم هر بار</p>

<p>بعد ازین ماویار و برش کنار بعد ازین ماو خانه خمار در قیامت زلفت دیدار از چه رو گفت احمد مختار کز نه میدید میدر کز ار</p>	<p>بعد ازین ماو ساقی و لب جو بعد ازین ماو نغمه و مطرب هر که اینجا ندید محرومت من را بی فقدرانی باخفت من عرفی ربه نفز موری</p>
---	---

<p>رزمین کان هذه العی نشوید این کران گوون بهار</p>

سار نشو

<p>دارد آینه دلت زنگار عاشقانرا بدوست است قرار بدارد ز هستی تو رمار پایدامن چو صوت دیوار شرمست تو کسته مهرار پای مردی بکن قمع بر دار</p>	<p>این سخن در تو کی کند تأثیر من طلبنی و جدی آمده است کار کن کار پیش از آنکه اجل چند خواهی نشست جم و یکم قاطعان طریق در گذرند منزل تونه دور شریکت</p>
---	--

<p>ورنه چون ابلهان سرت میخار که فریت باز ماند از رفتار با هم امیخته شکر کردار زانکه ما شد بتبع خوشگوار که بیری تو او شوی بیدار صلا دینی آمنت در اخبار</p>	<p>انابلیک گو اگر مردی تو درین پایه کرسی هیهات عین او بیع ما و او با ما است نام خود را کنون چو آب برنج تا نوهستی خدای در خواب است فتمنوا الموت ان کنتم</p>
--	---

که بیری تو بیشتر زاجی
 نکند بر تو تیر خنجر کار

<p>هجو سیراب کشتنت دشوار بو الفضولی اگر دور بشکاد در طریقت بود همان مردار هر دو یک کرد آن نکو کردار زهرتت ارچه هست خوشگوار</p>	<p>ملاک الموت را شود به یقین مید عنقا کجا تواند کرد در شریعت بود هر آنچه مدد چون حقیقت نقاب بر گیرد هر چه بی او بنوشی و بخوری</p>
--	---

هر چه جز یاد او باندوزی
 مارتت ارچه هست مهره مار

<p>ای برادر زکوشی آینه برار بگذر از خویش و بگرد این زار شد اسکندر از میان بردار زاله را عین آب می پذیر می نمایم لول لول شروار بطرانم بصفه اظهار</p>	<p>مع نفاک تقال را بشنو دین احمد کزین ممان شو خویش را تو در میانه مبین آبر تو تمام زاله بیست عین آبج و عین ما آبست دو صفت سزند ازین مست</p>
--	--

مطلعی هم چو مطلع انوار بر دهد پاو کم کند ستار کم نکرد ز فرقه اش یکتار هر که او سر برد زهی هوشیار گاه کلا اللسان زهی عیار هر دو یک نقرایت از لب یار	میزند موج هم درین معنی لیک طال اللسان هرگز نشود کم نکرد ز کاکاشی بگو هر که او سر دهد زهی مستی گاه طال اللسان شود با خویب فم بادی و فم بادی الله
---	--

رَبُّ ارْتَبِي بِكُوشِ هُوْدِ هُوْدِ رَجِيْتِ
هُوْدِ رَفُوْدِ كَرْدِ مَسِيْتِ دِيَارِ

هُوْدِ تَمَاشَا وَهُوْدِ تَمَاشَا كَارِ سِرْمِه دَر رَجْمِ عَاذَرِه دَر خِيَارِ هُوْدِ كَنْدِ بَا زِ تَوْبِه وَاسْتِفْعَادِ هُوْدِ طَبِيْبِ هُوْرِيْتِ هُوْدِ بِيَارِ مِنْ نِيْمِ اَوْ هُوْرِيْتِ دَر كَفْتَارِ	ناظر خود هورست و حق منظر تاج در زلف و وسعه در آبرو خود کند از هر کنه که هست عاشق خو هورست خود معشوق من نیم او هورست قافیه خج
---	--

هُوْاهِ قَرَبِ فَرَايِيْتِشِ بَرِ هُوْاهِ
هُوْاهِ قَرَبِ نَوَانِشِ بَشْمَارِ

اَز سِيَانِي وَ لِيْنِ مِيْمِ بَرَّارِ مِنْ دَاخِي بِكُو پِيْرِ وَاارِ پِيْتِ اَبْلِي مَفْدَانِ سَالِدِ بِرْسِه تُو زِيَادِ تَابِعِ مِدَارِ طُوقِ لَعْنَتِ بَكْرِيْتِ اَدِ بَارِ كِي مِيْنِ بَرِ نُوْشْتِ اَيْنِ طُوْمَارِ	قل هو الله وصف اهدر آت هویشتن را مکوه من یعنی شدنای بوسی که برو گفتش ایزد برای ارشادم گفت من از دم ازل دارم کر زمن چشع واری این معنی
---	---

<p>من بنمک بنگ عممت وجاه بزبان یاز بارش گفت بتکلم در آمد و بکشود یعنی اول هومن مشوره مرد یا بکل آلسان شود خاموش او فرزان چو بیدرت بهار</p>	<p>من نمنع ننگ وین ادبار کای تو در راه عشق پاک عیار لب کوهرفشان و شک بار زخم او را آسپر بسینه یار یا بطلال آلسان شود گفتار تو خوشی چو طوبیة اعمار</p>
<p>وانکه کل آلسان شود چه شود بسویت بایستد هوار</p>	
<p>به ز منصور نه باجنت شمار تو خوشی بر نشین بر دلدار خود بر آمد ز ذوق بر سر وار از زبان مبارک مختار بر چه بهر کرمی با زار جلوه در نردو در قمع رفتار</p>	<p>یعنی اندر خمار خانه عشت غیر هوا کیمت تا سخن گوید خود انا الحق زد از لب منصور گفت احمد انا بد میم باز خود گفت لب تراخی را از برای وینب خود خود کرد</p>
<p>دنگ در آب و آب در دریا بوی در مشک و مشک در تاناد</p>	
<p>گشت خود منکر و نمود انگار خود بود طوطی و خود آینه تا بر من شود برین اضرار زیر و جم کی زند سر از تکیار هیچ زمیده ای نکو کردار</p>	<p>خود پیمیش و پیام آورد خود بود پیش طوطی آینه داد صد خوبی از زبان من گوید نیت در هر دو ذوق ز بیروج چه معنی انانیت کفرست</p>

<p>خواست مرشد زایزد دادار رفت تا بشن آن لعیمه ناچار جت از جانست همچو شرار تو کلیم الای نذاری عمار من کجا و سلوک ابن اطوار زیر این صرغ کیند دوار</p>	<p>روزی از دوز تا کلیم الله سایه سر کرد و سر بجم زناد این سخن همچو شعله بر بجم تو کلیم الای نذاری سنک من کجا و طریق این احکام راه رسم بداعت از من پرسم</p>
<p>درد سر کو بیان تو میگفتی نکته و هم برای من بکار</p>	
<p>این سخن را ز من بخاطر دار هر چه خواهی بگو و باک مدار کن بنظا هر عبودیت اقرار باطن مؤمن را آمان گذار صافی دل و شستن اختیار</p>	<p>من مگو تا تو چون منی نشوی چون شوی همچو من بر پیش روی شوی باطن ربوبیت پروران ظواهر مؤمنی پاک کن بوضو پس وضو چیست صافی دل و تن</p>
<p>بیک غیر توجیبت همتی نت مؤمن را کنار گیر و کنار</p>	
<p>مؤمن را در خدای خود انگار مشرکی باشی ای خدا آزار هر دور ایست تو کفم اظهار که سر تا قدم همه اسرار گفتش ای هرزه کوی کوی بسیار مشرکت و فضول نا هوار</p>	<p>نور چشم من از خوری بگذر و گرنه که با خود خدا گوید شرك چندست در خفی و جانی سالکی هر چیز را بر سید به تکلم در آ که مشرک کیست هر که نایده نام او گوید</p>

<p>بوده است از جماعت کفار من او چون خدا آرزو بزار تو نمائی من کند تکرار گفت شبی برای خطبه سوار که یکتا وجه ده چه صد چه هزار گفتش ای پاك باز نادره کار</p>	<p>هر که از وی نزد انا الحق سر هر که منکر بود شود مشرک چون روی از میان بر خیزد روز ازین بر سر مینر کرد تو حید ایزدی آمان مگر آنجا چنید همان بود</p>
<p>آنچه من کفتم به زبانت تو عیانست همی کنی انظار</p>	
<p>سخن مشرکان را بگذار نیست کسی غیر من بر دود یاد که دهد شافع آشنای بار خود ز شرک حقی است این دار هویشقی را ازین دوشرک بر آر</p>	<p>گفت هیبت ای یکانه عصر من همی کویم و همی شتوم تا نکاری یکانگی را تخم ای پر لا اله الا الله هیبت شرک جلی است رسول الله</p>
<p>آن یکی وقت نزع شبلی را گفت ای قده صغار و کبار</p>	
<p>مغفیت خواه ز ایزد عفتار لب کوه نشان شرک بار بس بود از مشاهده افطار مرد باید که شرک و زهار خطره آسمانی پندار خطرات مودگی بشمار</p>	<p>که بگو لا اله الا الله بتکلم در آمد و بکسود روزه حفظ دست از خطرات دل بود لطمه هواج خطر گر بود ملاحظ تو مائل علم وربوی عبارتت بگشود</p>

وربه تلبیس دور زرد و جاده
گفت معنوق من را استفنا
یا فلان را دهیم کلاه و کمر
یا کعبه موصی آسمان بنسزاک
بلان من این نظور بیطانت
ور بود خاطر تو مثل موت

که چنین باجناب بر آرم کلاه
نکشاید ز روی رشوت باد
یا فلان را کعبه سپهر لاد
یا به کیوان بریم سر دیوار
بنکه او اثر در است مردم خوار
مستی تو بدل شود به خوار

از نفوس معطله کرده
کر چه هستی تو معجز طیار

این کشاکش ز نفس بر کیستی بهت
کر ازین مشرکی بر دل آید
کر نباشد دلت فرشته قریب
نام این منزل تو او از ماست
لیک اینجا ستادنت مشکل

اشتر تر آبیست او ست مراد
نه قران ماندت نه فضل براد
ماثل بیج یک ادین مر جبار
اینجای شکیب و جای قرار
بنکه اینجا گذشتنت رشوار

ای سپهر در ده سزویت و زلف
عشدره یک بود نه صد نه هزار

تو بده در زکوة هستی؛ خویش
زمن ایند کر آرزو ز کوه است
نقد چه بود بورطه؛ تو مید
چیت تغیر کشتن و آزاد
بس ازان از برادر و خواهر
عجم اینها با بیج نوعه محور

در رهش دل و دین بکن ایثار
کوه بر کرب فرشته مدار
مخوله خودی نیامدن بکنار
از هزاران هزار تا دینار
بعد ازان از جمیع خویش و تبار
بگذر از جمله و بحق بسیار

دین دل

<p>زانکه دارند این همه نحو کین مرآ دلبرست و آن دلداد بی بی از خویشی همه پیرار تویش بان مانده چون سوزار یث و نیک و مردی مرآ دار تون بهر که می کنی آزار</p>	<p>زانکه دارند این همه خوانند چند خواهی چو شاخ گل بالید روز باشی که بی مطایبه او ز تو کند خورده همچو خندک ماه و پروین و دهره و خورشید همه بهر تو در محنت و درخ</p>
<p>گرن شرک جانی مضر می شوی خلیس را از خفی مضر اندکار</p>	
<p>دید شخصی که بود از ابرار گفتی ای قبله اولوا لبصار که چه بشنید از میمید و یار که کرمه آورده بیا و یار نام تو هم غفور و هم غفار</p>	<p>یک شبی با نبرد را در خواب گفتی ای شاهباز عالم قدس کوی از سر گذشت اول زور گفت آمدند از عالم غیب گفت آورده ام گناه که هست</p>
<p>لیک از من زفت از توهید شرک ای کرد کار نیل و زناز</p>	
<p>شکم زو کوفه بود آزار خوردیم این شیر زان شمع بیمار من نکردم بگرد شیرت کار وقتاً دیناً عذاب انصار یعنی از آفرین شدن بکنار کند ذوق ز افسد و افسار</p>	<p>خوردیم بودم مکر شبی شیر گفت امشب خفتن عمارت هوس شدند از خدا که ای غافل از کرو لیلۀ لیل ز نمود بعد تفرید بایست تجرید فارغ الدین تارک الدینا</p>

وانگه او برگذشت مفلح شد
تا که از مامنی در استقبال
سال آینده را گذشته شمار
ای منعم خصای و هتم نیست
ورنه هنگامه رفتن تو زمان
ای تو دانده نام من عامی

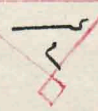
مال و جانی بود ز در و بهار
بدلت سنج و لب مکت افکار
هجو پر ارسال و هجو پرار
کرهی افق از سر دیوار
زیر پای آیت همان مقدار
دفته ام ره بمعصیت بسیاد

نام خود بر صیقله تدربیب
خود قمع کرده انا الفقار

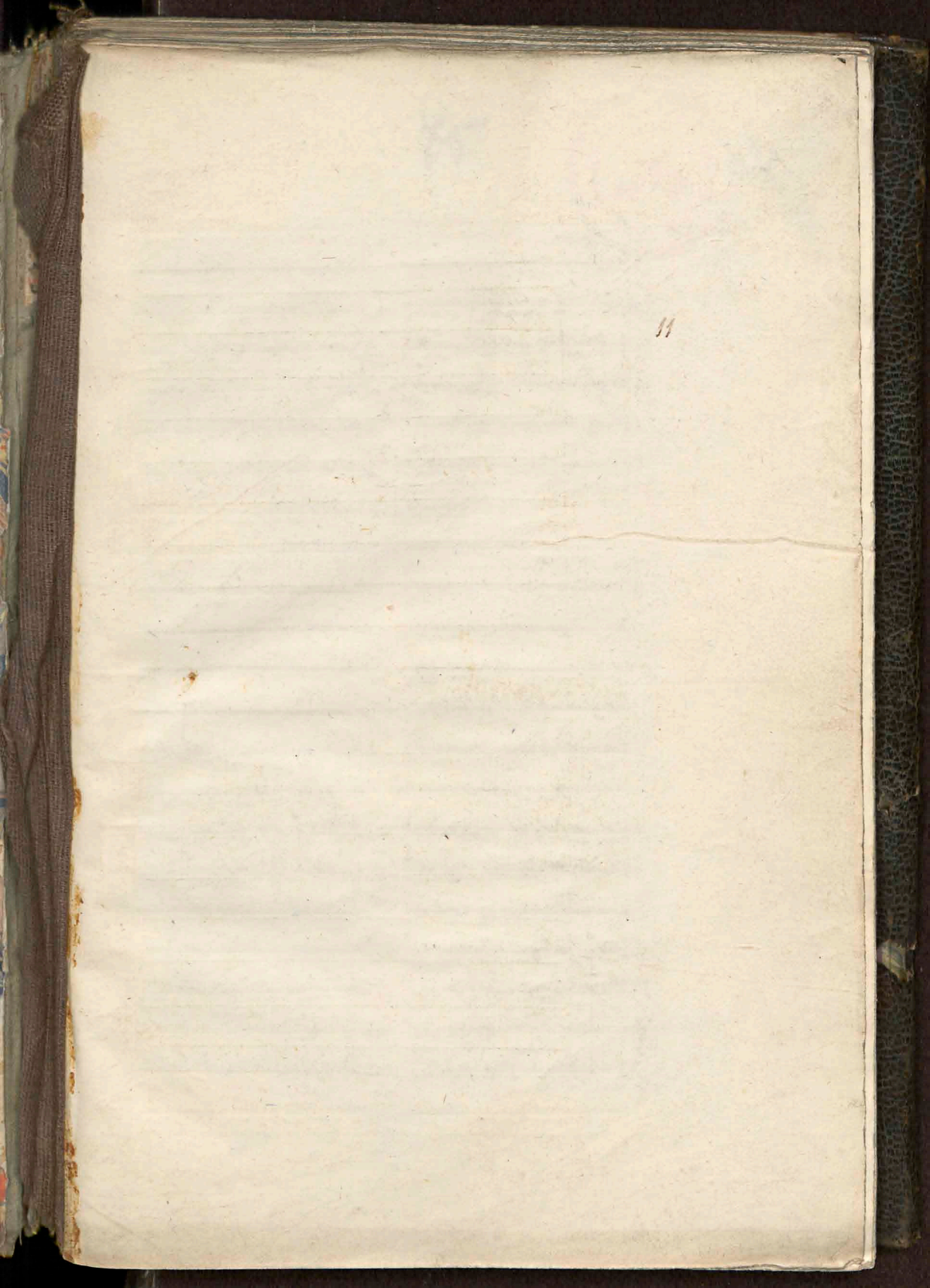
کینه من پران کناها ننت
هر چه داری رفیض بختایش
این قصیده بت و می هانفاد
و می چه بود هر آنکه در دل تو
این شغراست بکه معجز است
قلم راستی بخت آور
لیک باید که کار و فغان
این دو بیت سنج آوردیم
آفرینش نثار فرق تو شد
و ارهان مؤیدی را که واراست
پرایما جمع اهل الله

نه خریدار سیم و نه بازار
توبل من مزید لطف بیاد
طبع و آویسند و آینه دار
سر زندان نتایج اسرار
کر چه ماند بصوت اشعار
پر در قهای جات و دینکار
و دانه خون خود دولت بچکار
که زنج مهر بر لب گفتار
بر محبت چون دهان زاه برار
مذ و جتی ز شیوه بیطار
شد تمام این قصیده ابرار

بدعا فاتحه کند باد
عرضه داشت از فریدالدین عطار

76

11

10

